

Gorenjski Glas

PETEK, 20. MARCA 2020

LETO LXXIII, ŠT. 23, CENA 1,85 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOIČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Napovedujejo še strožje omejitve

Vlada je v minulih dneh sprejela še več ukrepov, vezanih na zajezitev širjenja novega koronavirusa. Število obolelih s posameznimi primeri narašča tudi po gorenjskih občinah. Odprli so dve novi vstopni točki na Gorenjskem, zdravstvene ustanove in Civilna zaščita težko pričakujejo zaščitno opremo ...

SUZANA P. KOVAČIČ

Ljubljana, Kranj – V četrtek, 19. marca, do 14. ure je bilo na Nacionalni inštitut za javno zdravje sporočenih 319 okuženih z novim koronavirusom, ena oseba je umrla. Testiranih je bilo 9860 oseb. Skupaj v upravnih enotah Kranj, Škofja Loka, Trzin, Radovljica in Jesenice je bilo dvajset obolelih. V sredo so potrdili prvo okužbo v občini Preddvor. Na širšem Gorenjskem so bili do včeraj potrjeni primeri še v občinah

Kranj, Žirovnica, Škofja Loka, Radovljica, Bohinj, Gorje, Jesenice, Kamnik, Vodice, Komenda, Domžale in Trzin. Direktor Osnovnega zdravstva Gorenjske Jože Veternik je včeraj potrdil okužbo pri patronažni sestri iz zgornje Gorenjske, ki je doma v samoizolaciji. Ljudi, s katerimi je bila v stiku, so obvestili, je potrdil Veternik.

Vlada je v minulih dneh sprejela še več ukrepov, vezanih na zajezitev širjenja novega koronavirusa. Napovedane so še strožje omejitve

glede zbiranja ljudi na javnih površinah. Potem ko so v večini trgovin že začeli skrajševati delovni čas, je vlada sprejela tudi odlok, v katerem je določen obratovalni čas za prodajalne z živili, s katerim bodo omogočili daljši časovni interval opravljanja nakupov v prodajalnah in s tem zmanjšali koncentracijo kupcev. Ob nedeljah in dela prostih dnevih pa bodo zaprte vse prodajalne, razen bencinskih servisov in lekarn, ki lahko obratujejo.

▶ 2. stran

Po Elanu in Alpini proizvodnja zaradi epidemije novega koronavirusa začasno zaustavlja tudi Goodyear Dunlop Sava Tires (na sliki). / Foto: Gorazd Kavčič

Želijo poseben zakon o Bledu

Z javnim pismom je Občina Bled opozorila na izredno slabo stanje jezera. Kljub izrednim razmeram, ki ta čas vladajo v Sloveniji, so prepričani, da jezero potrebuje urgentno pomoč države.

Blejsko jezero se je zaradi razrasta cianobakterij obarvalo rdeče. / Foto: Gorazd Kavčič

MATEJA RANT

Bled – »Na Bledu že vrsto let bijemo bitko za ohranitev zdravja Blejskega jezera, vendar jezera sami, brez nujne pomoči države in širše regijske skupnosti, ne moremo sanirati tako, da bi bilo njegovo stanje ponovno dobro.« je župan Janez Fajfar poudaril v pismu, ki so ga poslali državnemu zboru, predsedniku republike, vlad, državnemu svetu in drugim, ki bi lahko priskočili na pomoč. Državi predlagajo dva ključna ukrepa, ki naj bi prispevala k izboljšanju stanja jezera.

▶ 7. stran

energija narave

051 250 440

OBVESTILO

Proizvodnja lesnih peletov nemoteno obratuje. Zaradi prilagajanja trenutni situaciji, vam nudimo dostavo tudi manjših količin.

www.lesnipeleti.si

Tradicionalni dnevi ugodnih nakupov bodo od 11.5. - 18.5.2020

#OSTANIDOMA

Aktualne novice o koronavirusu na www.gorenjskiglas.si

AKTUALNO

Vsi čakajo na zaščitne maske

Potreb po zaščitnih maskah je tudi na Gorenjskem vedno več, a prednost imajo zdravstvo, domovi za starejše, drugi socialni zavodi, lekarne, živilske trgovine ..., poudarjajo v štabu Civilne zaščite za Gorenjsko.

3

EKONOMIJA

Nekje zapirajo, večina posluje

Novim razmeram zaradi pandemije covid-19 se prilagajajo tudi v gorenjskih podjetjih. Tista, ki imajo to možnost, so zaposlenim že omogočila delo od doma, pred veliko večjimi izzivi pa so v proizvodnih obratih.

9

GG+

Nekateri bi najraje zbežali

Pogovor s Kranjčanom Damijanom Pernetom, specialistom psihiatrom, o naših čustvenih odzivih v izrednih razmerah epidemije koronavirusa ... Svoj razmislek poda skozi svoje oči, dostopno in obenem z izkušnjo terapevta.

15

ZANIMIVOSTI

Koronavirus oživlja družinsko življenje

Pojav koronavirusa ima tudi dobro plat: marsikje oživlja družinsko življenje. Skupno preživljanje dni bi sicer moralo biti nekaj običajnega, in ne zgolj posledica izrednih razmer, poudarja Špela Rihtaršič, mati treh deklic.

21

VREME

Danes bo pretežno jasno. Jutri bo oblačno s krajevnimi padavinami. Zvečer in v nedeljo bodo padavine pogostejše, hladneje bo.

9/17 °C

jutri: Oblačno s padavinami

9 770352 666025

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Obvestilo

Zaradi zaščite pred koronavirusom smo začasno zaprli okenca za sprejem strank. Osmrtnice, zahvale in male oglase lahko oddate po elektronski pošti na naslov malioglas@g-glas.si, naročnine na elektronski naslov narocnine@g-glas.si. V delovnem času lahko pokličete na telefonski številki 04/201 42 47 in 04/201 42 41, delovni čas: od ponedeljka do petka od 8. do 15. ure. Lahko pa pošto oddate v nabiralnik pred vhodom v poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1 v Kranju (nabiralnik na sliki).

Hvala za razumevanje

Gorenjski glas

Nagrajenca

V nagradni igri, ki je bila objavljeni 6. marca, prejme dve vstopnici za komedijo Predstava, ki gre narobe Jožef Vunšek iz Radomelj.

V nagradni igri, ki je bila objavljena 10. marca, prejme dve vstopnici za eno od predstav v Cerkljah ali na Kokrici v sezoni 2020/2021 Zdenka Snedic iz Kranja. Nagrajencema čestitamo!

Pošta začasno ukinila jutranjo dostavo časopisa

Pošta Slovenije je zaradi epidemije koronavirusa začasno ukinila jutranjo dostavo časopisa, kar pomeni, da boste Gorenjski glas do nadaljnjega prejeli z redno pošto dostavo. Na Pošti Slovenije pravi, da bodo

tako zmanjšali število obiskov in kontaktov pismonoš na vaših naslovih in s tem zmanjšali možnosti širjenja okužb.

Prosimo vas za razumevanje.

Gorenjski glas

Ustvarjajmo skupaj

Tako rekoč čez noč se je tudi v naše kraje prikradel virus, ki je ustavil vsakodnevni utrip. V dnevi, ko ostajamo doma, izolirani drug drugega, imamo precej prostega časa. Čezmerno spremljanje televizije, radia in novic z interneta nas lahko začne navdajati s tesnobo, ki jo ob pomanjkanju medčloveških odnosov še težje prenašamo. Po mnenju psihologov je v takih okoliščinah najboljša terapija ustvarjalnost. Gorenjski glas vas vabi, da svojo ustvarjalnost izrazite s pisanjem. Izkoristimo priložnost, da drug drugemu sporočimo, kako doživljamo obdobje samoizolacije. Razmislite, kako vi doživljate to krizo, o čem razmišljate, česa se najbolj bojite, kaj pogrešate ... Nato strnite svoje misli in jih prelijte na ekran. Žal možnost pošiljanja navadnih pisem zaradi varnostnih razlogov ni na voljo. Svoje zgodbe nam pošljite po e-pošti na naslov dina.kavcic@g-glas.si in po izboru uredništva bodo objavljene v časopisu Gorenjski glas. Lahko so napisane tudi v obliki dnevnika, dolge naj bodo od dvajset do trideset vrstic v velikosti pisave 14. Napišite nam še to, ali želite biti podpisani s pravim imenom ali želite ostati anonimni – v tem primeru priložite še svoje umetniško ime. Veselimo se vašega odziva!

Napovedujejo strožje omejitve

◀ 1. stran

Veljati je začela začasna prepoved izvajanja tehničnih pregledov in registracij motornih vozil; veljavnost prometnih dovoljenj vključno z zavarovanjem motornega vozila je podaljšana do 16. aprila.

Zelena luč je dobil predlog Zakona o interventnem ukrepu odloga plačila obveznosti kreditjemalcev, ki zaradi negativnih učinkov epidemije ne bodo mogli poravnati svojih obveznosti iz kreditnih pogodb; omogoči se jim odlog vračila za dvanajst mesecev. Vlada prav tako predlaga državnemu zboru, da po nujnem postopku sprejme Zakon o interventnih ukrepih na javnofinančnem področju.

Avstrija je zaprla 51 maloočmejnih prehodov s Slovenijo. V naši bližini ostajata normalno odprta mejna prehoda Karavanke in Ljubelj, prehod Korensko sedlo je odprt med 5. in 23. uro. Avstrija je začela izvajati zdravstvene preglede na meji s Slovenijo.

Vstopni točki tudi v Škofji Loki in na Bledu

Osnovno zdravstvo Gorenjske (OZG) je uvedlo še dve vstopni točki za bolnike s sumom na covid-19: v Zdravstvenem domu (ZD) Škofja Loka in ZD Bled. »Z vstopno točko v Škofji Loki bomo pokrili vse občine na Loškem, z vstopno točko na Bledu pa poleg te občine še občine Radovljica, Bohinj, Gorje. Že prej smo vzpostavili vstopno točko v ZD Kranj, ki pokrije vse občine, nastale iz nekdanje kranjske, in občino Tržič, ter vstopno točko pred Urgentnim centrom jeseniške bolnišnice, ki pokrije Zgornjo Gorenjsko,« je pojasnil direktor OZG Jože Veternik.

Nekaj dodatne zaščitne opreme, ki je kronično primanjkuje, je v zdravstvene domove le prišlo, kar pa naj bi zadoščalo samo do ponedeljka, a le ob podobni dinamiki dela, kot je sedaj. ZD Kranj je imel v sredo samo še

Foto: Gorazd Kavčič

V Splošni bolnišnici Jesenice imajo zaščitne opreme, če se ne spremenijo na slabše, za približno teden dni.

štiri komplete zaščitne opreme, kazalo je že, da bodo zaradi tega vstopno točko zaprli. Medtem so dobili dvesto mask, a to zadostuje samo do konca tedna. Kot smo že večkrat napisali: na vstopno točko ne hodite brez napotitve svojega izbranega zdravnika ali dežurnega zdravnika, če vaš ne dela. To je vaš prvi kontakt ob sumu na covid-19.

Ena dežurna zobna ambulanta za Gorenjsko

»Zobna poliklinika Kranj je ena od sedmih vstopnih točk v Sloveniji, kjer je začasno organizirana zobozdravstvena služba za Gorenjsko za nujne primere. Pacienti se morajo vnaprej naročiti. V delo so vključeni javni in zasebni zobozdravniki. Ambulanta deluje vsak dan od 8. do 13. ure; od 8. do 12. ure je namenjena zdravim, zadnje uro pa za morebitne okužene z novim koronavirusom, ki imajo težave z zobmi. Vhod v zobno ambulanto je nadzorovan,« je pojasnil direktor OZG in dodal, da pa naj se pacienti s težavami z zobmi najprej obrnejo na zobno ambulanto, ki jo sicer obiskujejo.

Preskrba z zdravili

Iz Gorenjskih lekarn sporočajo, da se zaradi močno povečanega obsega dela po celotni verigi distribucije zdravil v tem obdobju vsi ukvarjajo le z najnujnejšimi zadevami. To je preskrba z zdravili. »Vse ostale aktivnosti, ki jih sicer izvajamo, so začasno

ustavljene. Med drugim tudi vračanje starih in neuporabljenih zdravil v lekarno. Vračanje bo ponovno steklo takoj, ko se zadeve umirijo. Občane prosimo za razumevanje,« je sporočila direktorica Gorenjskih lekarn Romana Rakovec, mag. farm. »Lokalne civilne zaščite nudijo tudi pomoč pri dostavi zdravil na dom za paciente, ki nimajo možnosti pomoči s strani svojcev in so zboleli; gre le za zdravila, ki so bila predpisana na recept in nimajo doplačila,« je še pojasnila.

V gorenjskih bolnišnicah

V Splošni bolnišnici Jesenice imajo zaščitne opreme, če se ne spremenijo na slabše, za približno teden dni. »To pomeni, da se že pri prvi obravnavi pacienta, pozitivnega na covid-19, lahko stvari popolnoma spremenijo. Čakamo na opremo iz državnih blagovnih zalog, ki do tega trenutka še ni prispela. Ker po navodilih ministrstva za zdravje ne smemo sami naročiti potrebne opreme, to za nas predstavlja velik strah,« so sporočili iz SB Jesenice, kjer včeraj do zaključka redakcije med zaposlenimi bolniškega dopusta zaradi novega virusa niso imeli.

Na Kliniki Golnik včeraj tudi še ni bilo bolniškega dopusta, ki bi omejeval njihovo delo. Bolniki s covidom-19 so v ločeni stavbi, posebej so opremljeni za delo s pacienti s to boleznijo.

Kot je včeraj povedal strokovni direktor Bolnišnice za

ginekologijo in porodništvo (BGP) Kranj Aleš Rozman, dr. med., je stanje v bolnišnici, kar se tiče zaščitne opreme, vsaj za zdaj katastrofalno: »Imamo samo dva celotna kompleta zaščitne opreme, ki omogočata popolno zaščito zaposlenih pri delu z okuženimi pacienti. Ta dva kosa opreme nam je posodil ZD Kranj. Vsa ostala zaščitna oprema, ki jo imamo na voljo, nudi bistveno manjši nivo zaščite. Pri tem je treba poudariti, da za vodenje poroda ali obravnavo nosečnic pri sumu ali potrjeni okužbi velja popolnoma enak standard zaščite, kot to velja za bolnike v katerikoli drugi bolnišnici, ki se zdravijo (zgolj) zaradi okužbe s koronavirusom. Pri trgovcih v bližnji okolici iščemo tudi možnosti nabave nemedicinske opreme, tako da bi vsaj pogojno lahko omogočili višji nivo zaščite zaposlenih. Imamo občutek, da smo prepuščeni sami sebi.« V BGP Kranj so do včeraj obravnavali eno nosečnico s sumom na okužbo s covidom-19, rezultat brisa je bil negativen. V porodništvu takega primera do včeraj še niso imeli. Aleš Rozman poziva nosečnice in tudi ženske, ki so pri njih vodene ambulantno, naj v primeru ginekološko-porodniških težav in pridruženega akutnega obolenja dihal najprej pokličejo številko 04 20 82 800, kjer bodo dobile ustrezna navodila. Bolniških dopustov med zaposlenimi za zdaj na srečo ni, je pa direktor BGP Kranj Marko Breznik poudaril, da bodo storili vse, kar je v njihovi moči, tako za varno in strokovno obravnavo pacientk kot tudi zaščito zaposlenih.

Nedostojno vedenje do zdravstvenih delavcev

V Kranju so policisti obravnavali prijavo nedostojnega vedenja občana do zdravstvenih delavcev. Moški ni kazal tipičnih znakov okužbe s covidom-19, zahteval pa je, da ga testirajo. Po negodovanju je kraj zapustil.

Večji objekt ni predviden v Kranjski Gori

SUZANA P. KOVAČIČ

Kranjska Gora – Glede na zaostrovanje ukrepov vlade za zajezitev epidemije covid-19 je s torkovim dnevom prišel ukrep, s katerim Univerzitetni klinični center (UKC) Ljubljana v primeru potreb po namestitvi oskrbovanih premosti te ljudi na dislocirane lokacije. Kot so kranjskogorskemu županu Janezu Hrovatu in poveljniku Civilne zaščite (CZ) Kranjska

Gora Blažu Lavtižarju sporočili iz UKC: »UKC Ljubljana išče rešitve za osebe, ki potrebujejo samoizolacijo, vendar niso zbolele za covidom-19 in ne kažejo bolezenskih znakov. Zadeva bo na ravni države v kratkem rešena v obliki večjega objekta. Ni predvideno, da bi bilo to v Kranjski Gori. Do tedaj smo začasno možnost našli v objektih UKC Ljubljana; v Ratečah imamo en tak svoj objekt, ki je dovolj

odstranjen od bolj urbanega dela. Gre za objekt z manjšo nastanitveno kapaciteto. Tovrstna namestitve je namenjena le osebam, ki samoizolacije ne morejo zagotoviti doma, predvsem zaradi sobivanja v istih prostorih z drugimi osebami in družinski člani. V Ratečah na nekdanji železniški postaji je bil (v torek) nastanjen prvi oskrbovanec, ki objekta ne bo zapuščal. Oseba ima ustrezna navodila. Pri nastanitvi so

upoštevani vsi zdravstveni, higienski in varnostni standardi. Objekt je pod štiriindvajseturno varnostno zaščito, osebam pa so zagotovljene vse storitve za bivanje, tudi hrana. Pomoč UKC Ljubljana zagotavlja tudi Policijska postaja (PP) Kranjska Gora.« Razmere oz. stanje podrobno spremlja in se z njim sprti seznanja tudi Občina Kranjska Gora skupaj s štabom CZ in PP Kranjska Gora.

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme MIHA PANGERC z Bohinjske Bele.

Vsi čakajo na zaščitne maske

Potreb po zaščitnih maskah je vedno več, a prednost imajo zdravstvo, domovi za starejše, drugi socialni zavodi, lekarne, živilske trgovine ..., poudarjajo v štabu Civilne zaščite za Gorenjsko.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Medtem ko smo včeraj zgodaj popoldan v Sloveniji še nestrpnost čakali na napovedano pošiljko 1,5 milijona zaščitnih mask, ki je zaradi zapleta v Nemčiji še vedno čakala na transport, vlada pa je za vmesno obdobje le uspela zagotoviti pol milijona prepotrebni mask, se še ni vedelo, koliko zaščitne opreme bo sploh namenjeno Gorenjski. »Nimamo prav nobenega podatka o tem. Niti za petsto tisoč mask, ki jih je Slovenija že prejela, niti za 1,5 milijona mask, ki stojijo v Nemčiji. Predvidevam pa, da bo prva pošiljka zaščitnih mask namenjena zgolj zdravstvu, ker so potrebe res ogromne. Samo Bolnišnica Jesenice bi na dan potrebovala okoli dva tisoč mask, pa jih nimajo toliko. Enako krvavo potrebujemo tudi druga zaščitna sredstva in razkužila,« je povedal vodja kranjske izpostave uprave za zaščito in reševanje Robert Skrinjar, tudi namestnik poveljnika Civilne zaščite za Gorenjsko. Kot je dodal, so na Gorenjskem za nekaj dni z zaščitno opremo in maskami založene vsaj vstopne točke za domnevno okužene s koronavirusom.

»Nimamo podatka, koliko zaščitne opreme bo namenjena Gorenjski,« pravi Robert Skrinjar, vodja kranjske izpostave uprave za zaščito in reševanje. / Foto: Tina Dokl

Na regijsko Civilno zaščito prihajajo tudi naročila za zaščitne maske iz gospodarstva, a se pristojni bojijo, da tem željam še nekaj časa ne bodomogli ustreči. »Zavedati se je treba, da je po prioritarni listi zdravstvo na prvem mestu, prav tako domovi za starejše, centri za pomoč na domu in druge socialne

ustanove. Prednost imajo tudi lekarne, trgovine z živilom, šele nato pride na vrsto gospodarstvo, kjer pa so izražene potrebe res velike. Samo iz enega podjetja smo prejeli prošnjo za šest tisoč mask,« je povedal Skrinjar. Oskrba starejših s prehrano po občinah za zdaj poteka še brez večjih problemov in na

»Predvidevam, da bo prva pošiljka zaščitnih mask namenjena zgolj zdravstvu, ker so potrebe res ogromne. Samo Bolnišnica Jesenice bi na dan potrebovala okoli dva tisoč mask, pa jih nimajo toliko. Enako krvavo potrebujemo tudi druga zaščitna sredstva in razkužila.«

običajen način, kakršen je veljal še pred izbruhom virusa, je dodal.

Včeraj se je sicer ugotovilo, da je bila Slovenija žrtev prevare pri dobavi treh milijonov zaščitnih mask iz Španije, ki pa k sreči še niso bile plačane. Policija zadevo že preiskuje. »Policija bo v prihajajočem obdobju prednostno in dosledno obravnavala vse primere sumov kaznivih dejanj, pri katerih bi storilci z izkoriščanjem aktualnih razmer želeli pridobiti protipravno premoženjsko korist in s tem škoditi družbi kot celoti,« so sporočili s Policijske uprave Ljubljana. Slovenija sicer ni bila edina država, ki je bila žrtev takšne prevare, sporočajo pristojni.

Kot je bilo že omenjeno, je vladi k sreči uspelo včeraj zagotoviti pol milijona dodatnih zaščitnih mask. Sano-labor je namreč v logistični center v Rojah dostavil 400 tisoč mask, ki jih je država kupila za 250 tisoč evrov. Dodatnih sto tisoč mask pa so zagotovile Slovenske železnice. Ves dan se je po diplomatski poti reševal tudi zaplet z dobavo 1,5 milijona zaščitnih mask iz Nemčije. Kot poročajo mediji, se bodo v prihodnjih dneh izdelave zaščitnih mask lotili tudi v nekaterih slovenskih podjetjih.

K

KOMENTAR
CVETO ZAPLOTNIK

Virus domače pridelave in prehranske samooskrbe

V letih blaginje smo se navadili, da je v velikih trgovskih centrih hrane v izobilju in da je kar nekako samoumevno, da lahko izbiraš med živili različnih vrst in blagovnih znamk, med domačimi in uvoženimi, med tistimi iz konvencionalne in tistimi iz ekološke pridelave ... Epidemija širjenja koronavirusa nas je, razvajene potrošnike, spet malo streznila in nas opozorila: nič ni samoumevno in nič ni dano za zmeraj, vse se lahko hitro spremeni. In se je spremenilo, tako rekoč čez noč ali v nekaj dneh. Deklarirana Evropska unija prostega pretoka blaga in storitev se zaradi posledic epidemije koronavirusa vse bolj spreminja v Evropo zaprtih meja, zaustavljene blagovne menjave in prekinjenih dobavnih poti. V takšnih okoliščinah je ob skrbi za lastno zdravje in zdravje drugih postalo naše glavno vprašanje: ali imamo dovolj hrane, ali imamo dovolj surovin za pripravo hrane. Na državni ravni so pregledali zaloge hrane, odredili, da naj se še povečujejo, in mirili potrošnike – ni razloga za paniko in za ustvarjanje zalog, hrane je dovolj, morda bo občasno primanjkovalo kakega živila. Potrošniki so kljub temu pohiteli v živilske trgovine po hrano in si ustvarili večje ali manjše zaloge, (pred viru-

som slabo zaščiteni) trgovci so ječali pod težo bremena, stregli potrošnikom in polnili ponekod precej izpraznjene trgovske police.

V vsakem slabem (in to slabo še vedno traja) je vedno tudi nekaj dobrega. Upam, da bo epidemija koronavirusa dokončno »pokopala« razmišljanja, češ zakaj bi spodbujali pridelavo lastne, domače hrane, saj jo vendarle lahko kjerkoli in kadarkoli kupimo, in nas dokončno utrdila v spoznanju, kako pomembna je pridelava lastne hrane in prehranska samooskrba. Slovenija ima pri številnih pridelkih presežke, torej jih pridelava več, kot jih potrebuje za oskrbo prebivalstva, a pri marsikaterem pridelku je stopnja samooskrbe nizka, prenizka ... Samooskrbe tudi ni možno povečati na hitro, ampak z načrtno državno politiko, premišljenimi ukrepi, finančnimi podporami in tudi spodbujanjem potrošnikov, da posegajo po doma pridelani hrani. Primerje za to lahko najdemo tudi v alpskem prostoru. Švica, na primer, je tako bogata, da bi lahko kupila dovolj hrane za svoje prebivalstvo, a vendarle zelo skrbi za svoje kmetijstvo. Pa ne samo zaradi količine pridelane hrane, ampak tudi iz drugih razlogov – zato, da ima obdelano in za turiste zanimivo pokrajino, poseljen, obljuden svet ...

Tudi enoletni odlog plačila posojil

Državni zbor je včeraj z namenom blažitve posledic epidemije covid-19 v gospodarstvu po nujnem postopku potrdil več interventnih zakonov.

SIMON ŠUBIC,
CVETO ZAPLOTNIK

Ljubljana – Po zakonu o interventnih ukrepih na področju plač in prispevkov bodo v primeru, da delodajalec zaradi slabega poslovanja položaja ne bo mogel zagotavljati dela hkrati najmanj tridesetim odstotkom zaposlenim in jih bo zato napotil na začasno čakanje na delo (največ do treh mesecev), delavci upravičeni do nadomestila plače v višini osemdeset odstotkov osnove za nadomestilo plače, k čemur bo štirideset odstotkov prispevala država. Za delavce, ki bodo morali biti po odločbi ministra za zdravje v karanteni in bodo prav tako prejeli nadomestilo v višini osemdeset odstotkov osnove plače, pa bo celotno breme nosila država. Samo-zaposlenim bodo zagotovili

odlog plačila prispevkov, ki zapadejo v plačilo aprila, maja in junija, nepravilne prispevke pa bodo morali poravnati do 31. marca 2022.

Odlog davčnih obveznosti

Med drugim so poslanci obravnavali tudi zakon o interventnem ukrepu odloga plačil obveznosti kreditojemalcev, ki gospodarskim subjektom omogoča odlog plačila posojil za leto dni, ter zakon o interventnih ukrepih na javnofinančnem področju, s katerim naj bi v času epidemije koronavirusa administrativno razbremenila podjetnike in gospodarske družbe ter v proračunu zagotovila denar za nujne ukrepe.

Rok za predložitev davčnega obračuna akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti in obračuna

davka od dohodkov pravnih oseb ter za oddajo letnih poročil Ajpesu podaljšuje z 31. marca na 31. maj. Skrajni rok za pripravo informativnega izračuna dohodnine za leto 2019 podaljšuje na 30. junij, tisti, ki do tega datuma ne bodo prejeli izračuna, a so lani imeli obdavčljive dohodke, pa morajo sami vložiti napoved za odmero dohodnine do 31. avgusta. Zakon tudi nalaga vladi, da najpozneje v devetdesetih dneh od prenehanja izrednih razmer pripravi rebalans proračuna, hkrati pa ji omogoča, da dotlej s prerazporejanjem denarja med proračunskimi postavkami zagotavlja denar za izvedbo nujnih ukrepov.

Ukrepi za pomoč gospodarstvu

Kot smo že poročali, je ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo

napovedalo tudi druge ukrepe za pomoč gospodarstvu. Skupaj s SID banko bodo tako podjetjem ponudili finančne produkte v skupni višini 800 milijonov evrov za reševanje njihovih težav z likvidnostjo, upada povpraševanja, izpada proizvodnje, težav v dobaviteljskih verigah in pri investicijah, tudi v obliki zavarovanj in refinanciranja kreditov, najetih pri bankah. Pokrivali bodo zlasti posojila od sto tisoč do sedem milijonov evrov, v nekaterih primerih tudi do dvajset milijonov evrov. Preko Slovenskega podjetniškega sklada pa bo podjetjem in samostojnim podjetnikom okvirno na voljo 115 milijonov evrov za odpravo likvidnostnih krčev na različnih področjih, za zavarovanje bančnih kreditov za nove investicije in za financiranje obratnih sredstev.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA

Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE

Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir

UREDNIŠTVO

NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Petermel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir; stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA

Jernej Stritar, Ilovar Stritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK

Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA

Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE

Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, faks: 04/201 42 13, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: od ponedeljka do petka od 8. do 15. ure. / Gorenjski glas je poltjednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Delo, d. o. o., Tiskarsko središče / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvida: 1,85 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10% popusta, polletni 20% popusta, letni 25% popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5%; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Za prepoved rednih dimnikarskih storitev

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana – Dimnikarji državo pozivajo, naj z namenom zavezitve širjenja novega koronavirusa prepove opravljane rednih dimnikarskih storitev. Odlok o začasni prepovedi prodaje blaga in storitev namreč dimnikarskih storitev ne prepoveduje. Kot je povedal predsednik sekcije dimnikarjev pri Obrtno-podjetniški zbornici Simon Dovrtel, posamezni dimnikar dnevno obiše okoli šest hiš oziroma stanovanj,

kar pomeni precejšnjo nevarnost okužbe tako za potrošnike kot za dimnikarje. V sekciji dimnikarjev menijo, da bi morali tako kot čistilni servisi, prodajalci nepremičnin in drugi izvajalci storitev na domu tudi dimnikarji storitve izvajati le v nujnih oziroma izrednih primerih, kadar gre za napake na napravah, zaustavitve peči, zamašitve dimnikov, dimniške požare ali uhajanje ogljikovega monoksida, ko je nujno potrebno zagotavljanje varnosti.

Odpadki okuženih sodijo med mešane odpadke

Kranj – Ministrstvo za okolje in prostor svetuje osebam, ki imajo potrjeno okužbo oziroma so zaradi suma na okužbo s koronavirusom v domači oskrbi, da osebne odpadke, kot so uporabljeni robčki in rokavice iz lateksa, ter odpadke od čiščenja prostorov (na primer krpe za enkratno uporabo) odložijo v plastično vrečo za odpadke in jo, ko je polna, tesno zavežejo. Nato naj jo namestijo v drugo plastično vrečo za odpadke in tudi to tesno zavežejo ter jo ločeno hranijo vsaj tri dni, preden jo odložijo v zunanji zabojnik, in sicer za mešane komunalne odpadke. Tovrstni odpadki ne sodijo med biološke odpadke ali embalažo iz plastike. Druge gospodinjske odpadke sicer lahko odlagajo kot običajno, so razložili na ministrstvu.

S čim manj stiki do lokalnih pridelkov

Radovljica – Da bi v teh dneh čim lažje in s čim manj kontakti prišli do lokalno pridelane hrane, je zavod Turizem in kultura Radovljica s lokalnimi dobavitelji pripravil seznam kmetij in pridelkov, ki jih nudijo. To so: kmetija Dolenc, Vrhnje, lokalna trgovina 18sedem3, Radovljica, Pr' Baron, vrtnarija in kmetija Šlibar, Dvorska vas, kmetija Gogala, Pr' Mrkot, Dvorska vas, čebelarstvo Luznar, Begunje, in Eko Darja, Mošnje. Seznam s kontaktnimi podatki in opisom ponudbe je objavljen na spletni strani www.radolca.si in ga bodo sproti dopolnjevali.

Če ni nujno, le še na spletu

Življenje se je zaradi koronavirusa skorajda povsem ustavilo. Kaj pa, če se nam pokvari kurilna peč ali avto, poteče veljavnost dokumenta ali če moramo podaljšati zavarovanje?

ALEŠ SENOŽETNIK

Kranj – Zaradi epidemije velja prepoved izvajanja tehničnih pregledov in registracije motornih vozil. Veljavnost prometnih dovoljenj vključno z zavarovanjem motornega vozila pa je podaljšana do 16. aprila. Zaradi zagotavljanja varnosti na cestah so na voljo nujne mehanične storitve. Voznikom pa je na voljo tudi pomoč na cesti, t. i. avtomobilska asistenca v primeru okvar in drugih nezgod. Ni pa mogoče zamenjati zimskih pnevmatik z letnimi, saj so tudi vulkanizerske storitve začasno ukinjene. Vrata so zaprle tudi šole za voznike ter šole varne vožnje. Vozniška dovoljenja, ki jim v tem času oziroma do 16. aprila poteče veljavnost, pa se podaljšajo do 16. maja.

Tudi če vam v teh dneh poteče zavarovanje nepremičnine, premoženja ali želite prijaviti škodo, boste to lahko opravili le na spletu, saj so zavarovalniške poslovalnice zaprte. Kot zagotavljajo zavarovalnice po Sloveniji, imajo ustrezne rešitve pripravljene, procesi pa tečejo nemoteno. Za pomoč pa so uporabnikom na voljo svetovalci tudi po telefonu ali elektronski pošti. Ponekod, denimo v zavarovalnici

Foto: Gorazd Kavčič

Menjava pnevmatik lahko počaka, za nujna popravila pa avtomehaniki še obratujejo.

Generali, so strankam »v izjemno nujnih primerih« in ob predhodni najavi v Ljubljanski poslovalnici na Dunajski na voljo tudi osebno.

Tudi v upravnih enotah po Sloveniji izvajajo le najbolj nujne naloge, ki so življenjskega pomena. O stopnji nujnosti upravne naloge pa odloča pooblaščenca dežurna oseba. Številne vloge lahko državljani oddajo tudi preko spletnega portala eUprava.

Težko pa boste v tem času našli mojstra, ki vam bo popravil pralni stroj, sestavil omaro ali pri vas popravil

kakšno drugo storitev, ki ni nujna. Odlok o začasni prepovedi prodaje blaga in storitev namreč prepoveduje vsakršno ponujanje storitev končnim potrošnikom, ki niso nujne. Dopusne so le izjeme, potrebne za zagotavljanje varnosti in zdravlja. Tako boste v primeru, da vam denimo v kopalnici počiv in imate doma poplavo, še vedno lahko poklicali vodovodnega inštalaterja. Prav tako so dovoljene tudi storitve, ki jih izvaja upravnik večstanovanjske stavbe ter za zdaj tudi dimnikarske storitve. V primeru, da

se vam je pokvaril hladilnik in bi radi kupili novega, pa boste to še vedno lahko storili na spletu, saj odlok dovoljuje prodajo na daljavo.

Za zdaj pa je še vedno dovoljeno ponujanje in prodaja blaga in storitev podjetjem. Ob tem pa na Obrtno-podjetniški zbornici opozarjajo, da se razmere spreminjajo iz ure v uro, tako da naj predvsem obrtniki, pa tudi potrošniki, o morebitnih novih omejitvah sledijo aktualnim objavam na spletni strani ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo.

Kontaktne številke

KONTAKTNE TELEFONSKE ŠTEVILKE ZA OBČANE ZA ZAGOTAVLJANJE OSKRBE ONEMOGLIH OSEB V KARANTENI ALI SAMOIZOLACIJI		
Občina	Telefonska številka	Elektronski naslov
BLED	041 658 052	aljosa.azman@gmail.com
BOHINJ	04 577 01 35	pomoc@obcina.bohinj.si
CERKLJE NA GORENJSKEM	04 28 158 00	oskrba@cerklje.si
DOMŽALE	031 699 224	domzale.ozrk@ozrks.si
GORENJA VAS - POLJANE	04 518 31 20	cz@obcina-gvp.si
GORJE	04 575 18 00	obcina.gorje@gorje.si
JESENICE	030 300 292	korona@jesenice.si
JEZERSKO	031 604 905	cz@jezersko.si
KAMNIK	051 374 207	katja.vegel@kamnik.si
KOMENDA	040 842 776	viktorija.drolec@zmsk.si
KRANJ	080 18 85	mok@kranj.si
KRANJSKA GORA	04 580 98 09	cz@kranjska-gora.si
MEDVODE	01 361 95 14	cz@medvode.si
MENGEŠ	01 724 71 00	obcina.menges@menges.si
NAKLO	04 277 11 22	civilna.zascita@obcina-naklo.si
PREDDVOR	04 275 10 23	civilnazascita.preddvor@gmail.com
RADOVLJICA	04 537 23 00	obcina.radovljica@radovljica.si
ŠENČUR	04 251 91 00	obcina@sencur.si
ŠKOFJA LOKA	04 511 23 97	info@skofjaloka.si
TRŽIČ	040 597 574	dusan.bodlaj@trzic.si
VODICE	041 384 197	skunst55@gmail.com
ŽELEZNIKI	04 500 00 00	uprava@obcina.zelezniki.si
ŽIRI	04 505 07 00	civilna.zascita.ziri@gmail.com
ŽIROVNICA	04 580 91 10	obcina@zirovnica.si

Navodil ne upoštevajo

Na kranjski občini opažajo, da se otroci še vedno zadržujejo na igriščih, in opozarjajo na nevarnost pri uporabi ognja.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Medobčinski redarji so kljub navodilom, opozorilom in uvedenim preventivnim ukrepom za zavezitve širjenja koronavirusa ugotovili, da se otroci in starejši še vedno zadržujejo na igriščih. Več jih je zlasti v popoldanskih urah. Prav tako so prejeli več prijav o zbiranju otrok in odraslih na igriščih, skupinskem posedanju na klopih in podobnem. Po posredovanju oziroma

pojasnilih redarjev so se otroci in starejši razšli.

»V mestni občini Kranj smo prejšnji konec tedna preventivno zaprli vsa ograjena otroška, športna in šolska igrišča, od včeraj dalje z medobčinskimi redarji in policijo kontroliramo javna mesta, kjer se v skupinah pogosteje združujejo ljudje. Cilj tega ukrepa je, da se ljudje ne bi zbirali in zadrževali v večjih skupinah, kar je učinkovitost preventiva pred širjenjem okužbe,« je povedal kranjski

župan Matjaž Rakovec in znova pozval, naj se občani dosledno držijo vseh preventivnih ukrepov in navodil v boju proti koronavirusu.

Ob tem je opozoril tudi na previdnost pri uporabi ognja in naprosil občane, naj ne kurijo v naravi. »V tem času je namreč pomembno, da je kar največ gasilcev na voljo za zagotavljanje pomoči prizadetim zaradi širjenja koronavirusa. Splošna prepoved kurjenja v naravi sicer trenutno ne velja,« je še dodal župan.

Za pomoč so zaprosili tudi mlade

Radovljica – Občina Radovljica je pozvala polnoletne dijake in študente k medsebojni pomoči. S pomočjo mladinskih organizacij iščejo prostovoljce, ki bi pomagali v primeru poslabšanja razmer zaradi epidemije koronavirusa na območju občine Radovljica. Kot so sporočili, računajo, da bi pomoč lahko potrebovali pri varstvu otrok na domu, pri pripravi paketov s hrano na Rdečem križu ter pri razvozu hrane ali zdravlil do občanov, ki bodo v izolaciji. Prijave sprejemajo na FB-strani Klub radovljjskih študentov in na e-naslov info.klub.krs@gmail.com.

Svet ni zasedal

Medvode – Občinski svetniki Občine Medvode bi se v sredo morali zbrati na redni seji, ki pa je bila zaradi izrednih razmer v državi preklicana. Je pa župan skupaj s štabom Civilne zaščite članom občinskega sveta predstavil trenutno situacijo v občini.

V zamejstvu odpovedi prireditev

Osrednji kulturni organizaciji Slovencev na Koroškem sta zaradi grozečega koronavirusa odpovedali vse prireditve.

JOŽE KOŠNJEK

Celovec – Kaže, da sta bili pevski koncert Koroška poje in počastitev praznika žena 7. in 8. marca zadnji prireditvi, ki sta ju organizirali osrednji kulturni organizaciji Slovencev na Koroškem Krščanska kulturna zveza in Slovenska prosvetna zveza. Vse naslednje prireditve so bile odpovedane. Avstrija sprejema za zaježitev širjenja koronavirusa vedno ostrejšje ukrepe. Šolska oblast je zaprla vse vzgojno-izobraževalne ustanove do velike noči, minister za izobraževanje, znanost in raziskave Heinz Fassmann pa je tudi odločil, da se bo centralna matura na splošnoizobraževalnih višjih šolah v Avstriji začela s pisnim delom 18., in ne 5. maja, če bodo seveda takrat že ustrezni pogoji za izvedbo.

Tajnica Krščanske kulturne zveze Celovec Zalka Kelih - Olip je zapisala, da se je s tem, »ko so bile vse prireditve odpovedane, hitro upočasnili naš korak. Ukinjena je bila kulturna dejavnost, utihnili je skupna pesem v javnih prostorih.« Za nujne zadeve je pisarna v Celovcu še dosegljiva, sicer pa bo

mogoče delovati od doma. »Prosimo, da ne hodite v pisarno. Bomo pa dosegljivi po telefonu (0664-63-89-447) ali na spletnem naslovu office@kkz.at., je zapisala Zalka Kelih - Olip.

Mitja Rovšek, tajnik Slovenske prosvetne zveze, je sporočil, da še ne vedo, ali bodo odpovedane prireditve izvedli pozneje ali ne, saj ne vedo, koliko časa bo odredba o prepovedi prireditev sploh veljala. Prav tako so odpovedane vse prireditve v okviru praznovanja 100. obletnice plebiscita Carinthia 2020. Slovenska prosvetna zveza trenutno ureja tehnično aplikacijo, da bodo lahko na spletni strani prikazana predavanja, predstavljene knjige in projekti, med drugim tudi projekti Slovenske študijske knjižnice iz Celovca. Skratka, pravi Rovšek, treba je poskrbeti, da bo kulturno delovanje v drugačnih razmerah dostopno tistim, ki morajo biti sedaj doma.

Odpoved slovenskih prireditev na Koroškem zadeva tudi kulturne skupine in društva na slovenski strani, ki so načrtovala oziroma so bila dogovorjena za gostovanja oziroma nastope na Koroškem.

Planinske kočice so zaprte

Marsikomu je v teh lepih spomladanskih dneh težko ostati za štirimi stenami, a na Planinski zvezi Sloveniji opozarjajo: »Odsvetujemo aktivnosti v gorah, ne izpostavljajte se po nepotrebem.«

JASNA PALADIN

Kranj – »Vse obiskovalce gora pozivamo, naj se glede na trenutne razmere aktivnostim v gorah odpovejo, razen lažjih sprehodov v bližini doma, v družbi domačih. Za preprečitev širjenja novega koronavirusa bomo največ naredili, če ostanejo doma – gore nas bodo počakale, planinske kočice pa so tudi do nadaljnjega zaprte svoja vrata. Ne izpostavljajmo se po nepotrebem v gorah, da ne bo to botrovalo nesrečam in še dodatni obremenjenosti tako reševalnega kot medicinskega osebja,« planince pozivajo na krovni planinski zvezi, pridružujejo pa se jim tudi

na Gorski reševalni zvezi Slovenije.

Na prostem, sploh v visokogorju, kjer so razmere že tako zahtevne in nevarne, v tem zgodnjepomladanskem obdobju pa sploh, imamo namreč večjo možnost nesreče in poškodb, vedeti pa moramo, da so v sedanjih epidemiološki situaciji omejitve tudi pri gorskem reševanju. Ob sumu na okužbo ponesrečenca s COVID-19 bodo piloti prevoza s helikopterjem zelo verjetno odklonili, opozarjajo na Gorski reševalni zvezi Slovenije, gorski reševalci pa bodo najprej poskrbeli za lastno varnost in reševanja se lahko v tem obdobju precej zapletejo, saj v tej

situaciji ni nič samoumevno. Od 16. marca dalje so zaradi odloka o začasni prepovedi prodaje blaga in storitev potrošnikom v Republiki Sloveniji zaprte tudi planinske kočice, ki ostajajo zaprte do preklica. »Ni kaj reči, zapreti smo morali, obiskovalcev tako ni, stroški pa ostajajo, saj moramo v kočici še vedno kuriti in jo vzdrževati. Želimo si lahko le to, da ne bi dolgo trajalo,« nam je v skrbeh povedal Lojze Ovičaj, najemnik Domžalskega doma na Mali planini, ki je odprt vse leto in bi ga v teh lepih dneh obiskalo veliko planincev, ki se povzpnejo na Veliko planino.

Oskrbniki planinskih kočic si želijo, da bi se razmere do

začetka poletne sezone uredile in bi lahko še pravi čas znova odprli svoja vrata.

Planinska zveza Slovenije je obiskovalcem gora priporočila še nekaj priporočil, in sicer: planinska društva oz. klubi in njihovi odseki naj začasno ustavijo izvajanje vseh dejavnosti, alpinistični vzponi, turno smučanje, plezanje vseh večraztežajnih smeri in druge zahtevnejše dejavnosti naj se zaustavijo. Vsako druženje bodisi na turi, v plezališču ali avtomobilu pomeni nepotrebno izpostavljanje prenosu virusa, prav tako dotikanje površin, kot so jeklenice, klini, plezalni oprimki, kompleti, vrvi v plezališčih, ograje, klopce ...

Podpora lokalnim ponudnikom hrane

JASNA PALADIN

Kamnik – Kamniška tržnica, ki sicer obratuje ob torkih in sobotah, je do nadaljnjega zaprta, a z občine in Komunalnega podjetja Kamnik, ki tržnico upravlja, Kamničane pozivajo, naj še naprej podpirajo lokalne

ponudnike živil in drugih izdelkov, saj se z večino ponudnikov da dogovoriti za prevzem oziroma dostavo izdelkov na dom. Kontaktne številke ponudnikov so objavljene na spletni strani Občine Kamnik pod naslovom Podpiramo ponudnike kamniške tržnice.

Prestavljen rok za prijavo na javne razpise

Medvode – Glede na razglašeno epidemijo so na Občini Medvode razpisni rok iz javnih razpisov, ki so jih objavili 6. marca, prestavili na četrtek, 30. aprila. Gre za javne razpise za sofinanciranje kulturnih dejavnosti v občini Medvode, programov športa, kulturne dediščine, programov s področja socialnega varstva občanov, otroških in mladinskih programov, prireditev v občini Medvode v letu 2020 in javni razpis za sofinanciranje programov društev in zvez društev s področja spodbujanja razvoja turizma v občini.

Sejo so preložili

Kranj – Za sredo, 25. marca, je bila napovedana 15. seja Mestnega sveta Mestne občine Kranj. Kot je sporočil kranjski župan Matjaž Rakovec, so sejo preložili do ureditve razmer.

Pogrebi brez stiska rok ob sožalju

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Škofja Loka – Posebna pravila v času koronavirusa veljajo tudi za pogrebe, kjer je treba spoštovati vladne odredbe in ravnati skladno s smernicami NIJZ in stroke. Preventivne ukrepe je na tem področju sprejela tudi Občina Škofja Loka, in sicer za pogrebe na centralnem pokopališču Lipica, mestnem pokopališču v Škofji Loki in pokopališču v Stari Loki, Retečah, Bukovščici in na Sv. Lenartu.

V času trajanja epidemije se prijava in organizacija pogrebov izvaja izključno na telefonskih številkah koncesionarja 041 756 173 ali 031 742 011 in po elektronski pošti koncesionarja: akris@siol.net. Pogrebne slovesnosti naj se izvajajo izven zaprtega prostora (zunanaj) in le v najožjem družinskem krogu. Izvaja se najožji strokovni protokol pogrebne

slovesnosti, ki zagotavlja pietetno izvajanje pogreba. Pogreb izvede pogrebno moštvo, pogrebna slovesnost naj poteka brez spremljevalnih dogodkov (govor, pevci, trobenta). V primeru več pogrebov istega dne na istem pokopališču je treba zagotoviti primeren premor med pogreboma, najmanj dve uri. Mrliške vežice so do preklica zaprte. Poslovitev od pokojnika ali pokojnice poteka največ uro pred pokopom, opravi se pred mrliško vežico ali cerkvijo. Do preklica so zaprte tudi čajne kuhinje na pokopališčih. Udeleženci pogreba naj se izogibajo bližnjim telesnim stikom in dotikom. Tudi tu velja upoštevanje primerne razdalje med udeleženci pogreba, vsaj meter in pol med dvema posameznikoma. Sožalje je mogoče izraziti tudi brez običajnega stiska rok in/ali objema.

Si ustvarjate nov dom?

Ne zamudite **najboljše ponudbe NLB Stanovanjskega kredita** z akcijskimi obrestnimi merami do konca aprila. Na posvet pri našem strokovnjaku se lahko naročite tudi prek spletnega obrazca na www.nlb.si/posvet-dom.

NLB
Za vse, kar sledi.

www.nlb.si/stanovanjski-kredit

Številka za pomoč

Na kranjski občini so minuli torek uvedli posebno telefonsko številko za tiste, ki nujno potrebujejo pomoč.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Na Mestni občini Kranj so v torek uvedli posebno telefonsko številko, kamor se lahko občani v nujnih primerih obrnejo po pomoč. Koordinatorji bodo, če bo mogoče, pomagali povezati iskalce pomoči in izvajalce, ki jo bodo lahko nudili.

Občani, ki nujno potrebujejo pomoč, lahko vsak dan med 8. in 13. uro pokličejo na telefonsko številko 080 18 85 in sporočijo svoje potrebe. Upravičeni nujni primeri za to so starši, ki opravljajo delo, pomembno za delovanje družbe

in države v izrednih razmerah, pa nimajo varstva za svoje otroke, osebe, ki so v samoizolaciji zaradi možnosti okužbe in so prepuščene same sebi, ter starejši občani, ki potrebujejo pomoč pri dostavi nujnih živil ali zdravil. Na kranjski občini ob tem dodajajo, naj vsak pomoč poskuša najprej poiskati pri sorodnikih, prijateljih ali sosedih.

Pozvali so tudi prostovoljce, ki so pri nujenju pomoči pripravljeni pomagati ter že prvi dan dobili velik odziv. Takoj se je odzvalo osemnajst ljudi, od tega pet za varstvo otrok.

Postavili bodo dekontaminacijsko cono

Kamnik – Občina Kamnik je na vsa kamniška gospodinjstva poslala zloženko s pomembnimi kontakti in navodili za ravnanje proti širitvi koronavirusa, Zavod za turizem, šport in kulturo Kamnik pa je dodatno razdelil zloženko na obe kamniški pošti, na bencinske servise na obvoznici in banke v Kamniku. Gasilci iz osrednje gasilske enote Kamnik so skupaj z občinskim štabom Civilne zaščite pred gasilskim domom na Livarski ulici začeli postavljati dekontaminacijsko cono za potrebe gasilskih vozil in opreme. Pogodbeni sodelavci občinskega štaba Civilne zaščite iz Komunalnega podjetja Kamnik pa nadaljujejo preventivno dezinfekcijo javnih površin. V sredo so razkužili avtobusna postajališča, klopi na Kranjski in Kovinarski ter na Glavnem trgu, klopi pred mrliško vežico Žale ter klopi pri Titanovi brvi. Pred Zdravstvenim domom Kamnik so zabojnika, v katerih so urediličasni ambulanti za pregled pacientov s potencialno okužbo s koronavirusom, pokrili z nadstrešnico in tako poskrbeli za boljše pogoje v primeru slabega vremena.

V Cerkljah iščejo prostovoljce

Cerklje – V želji, da bi lahko ustrezno organizirali pomoč tistim, ki jo najbolj potrebujejo, tudi v občini Cerklje k sodelovanju vabijo občane in predstavnike društev ter vaških skupnosti. Občinska uprava z županom Francem Čebuljem poziva občane, da sporočijo, če med svojimi sovaščani poznajo koga, ki bi potreboval pomoč, kot je na primer nujna oskrba s hrano in zdravili. Dodajajo, naj občani pomagajo znancem in vsem tistim, ki nimajo svojcev, da bi zanje poskrbeli. Podatke prostovoljcev in pomoči potrebnih (ime in priimek, naslov in telefonsko številko, na kateri je dosegljiv) naj sporočijo na oskrba@cerklje.si. Vsi, ki bi potrebovali pomoč, lahko pokličejo tudi na telefonski številki 04 28 15 800 (od 8. do 15. ure) in 031 641 344 (od 15. do 22. ure).

Brezplačno operejo perilo najbolj ranljivim

Tržič – Po navodilu države je Občina Tržič začasno zaprla zbirni center v Kovorju. V tržiški občini so zaradi epidemije novega koronavirusa zaprta vsa otroška igrišča in javne površine v upravljanju podjetja Bios. Policisti opravljajo kontrolo okolice igrišč in opozarjajo občane na neprimernost druženja glede na težave (širjenje nalezljive bolezni). Podžupan Občine Tržič Dušan Bodlaj je odgovorna oseba za komunikacijo s krajevnimi skupnostmi (KS) v občini Tržič. Ekipa Kemične čistilnice Polonca pa je sporočila, da so se zaradi nastale situacije sprostile kapacitete za pranje in so pripravljeni pomagati. Vsak dan lahko brezplačno odpeljejo, operejo in pripeljejo nekaj kilogramov perila za tiste najbolj ranljive, ki tega zdaj sami ne zmorejo. Dosegljivi so na številki 040 567 636.

Waldorfske vzgojiteljice kot prostovoljke

Jesenice – Vzgojiteljice, ki so sicer zaposlene v Waldorfskem vrtcu Gorenjske, so se ponudile za prostovoljno varstvo otrok na domu na Jesenicah in v Radovljici, kjer delujeta enoti vrtca. Kot je povedala vodja vrtca Klementina Jakopič, so nekatere zaposlene kot prostovoljke ponudile pomoč pri varovanju otrok tudi v krajih, kjer živijo, denimo v Kranju, Škofji Loki ... Za zdaj sicer še ni velikega zanimanja za tovrstno pomoč, a Jakopičeva meni, da se bo v prihodnjem tednu ta potreba verjetno pokazala.

Umril je Peter Musevski

Poslovil se je slovenski gledališki in filmski igralec, dolgoletni član igralskega ansambla Prešernovega gledališča Peter Musevski.

IGOR KAVČIČ

Kranj – V sredo je v 55. letu starosti preminil eden najbolj cenjenih slovenskih filmskih in gledaliških igralcev Peter Musevski, od leta 2003 stalni član igralskega ansambla Prešernovega gledališča, v katerem je oblikoval vrsto odličnih vlog.

Rodil se je 12. junija leta 1965 v Ljubljani. Po diplomu na ljubljanski Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo se je leta 1995 zaposlil v Primorskem dramskem gledališču Nova Gorica, kjer se je uveljavil kot izrazito karakterni igralec in nase opozoril predvsem z realistično igrano in minimalističnimi izraznimi sredstvi. Ta način igre ga je odlikoval celotno njegovo kariero tako v filmskih vlogah kot v gledališču. V 17 letih je v Prešernovem

Leta 2010 je Peter Musevski prejel nagrado Prešernovega sklada. / Foto: Gorazd Kavčič

gledališču oblikoval vrsto odmevnih vlog, njegova zadnja je bila lik Franceta Prešerna kot očeta v predstavi Dr. France Prešeren.

Igral je v številnih filmih, nagrajenih na najpomembnejših svetovnih festivalih, bil je eden najljubših

igralcev režiserja Damjana Kozoleta (Delo osvobaja, Rezervni deli in Slovenka), leta 2001 pa je upodobil Ivana (prejel je vesno za glavno moško vlogo) v filmu Jana Cvitkoviča Kruh in mleko, ki je prejel zlatega leva prihodnosti v Benetkah in bil

slovenski kandidat za tujejezičnega oskarja.

Na velikem platnu smo ga letos videli v vlogi inšpektora Berginca v filmu Vsi proti vsem Andreja Košaka, njegova zadnja filmska vloga pa bila v koprodukcijskem filmu Vinka Möderndorferja Zastoj, ki je ta čas v postprodukciji. Igral je tudi v več televizijskih serijah, ob nedeljah ga na TV Slovenija lahko vidimo v vlogi upravnika Gorana v kriminalni nadaljevanki V imenu ljudstva, ki nastaja pod režijsko taktirko Vojka Anzeljca. Ob številnih nagradah za filmske vloge in že omenjeni nagradi Prešernovega sklada so tu še priznanje Združenja dramskih umetnikov Slovenije, Severjeva nagrada in Borštnikova nagrada za skupinsko igralsko kreacijo v predstavi Naš razred.

Mednarodni projekt odložen

Odločitev o skupščini združenja Douzelage v Škofji Loki bo znana 15. aprila.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Škofja Loka – »V okviru evropskega projekta Mlajši za starejše, aktivno staranje smo drugo srečanje konec prejšnjega tedna v Judenburgu zaradi nastale nevarnosti virusne okužbe odpovedali in ga preložili na nov termin v začetku junija,« je na naše vprašanje o usodi mednarodnega projekta, kjer je Občina Škofja Loka vodilna partnerica, odgovoril koordinator Miha Ješe.

V okviru projekta je predvideno tudi glavno srečanje in istočasno potek generalne skupščine združenja Douzelage v Škofji Loki od 7. do 10. maja. »Priprave nadaljujemo in bo dokončna odločitev znana 15. aprila, ko bo tudi sporočena udeležencem in vsem organizatorjem. Glede na potek dogodkov bo najbrž

Organizacijski odbor za pripravo glavnega srečanja v projektu Mlajši za starejše v Škofji Loki se je sestel v začetku marca. / Foto: Tina Dokl

prestavljena na rezervni termin prvi konec tedna v septembru. Odgovornim za projekt v Evropski komisiji smo sporočili spremembe, ki so nam jih potrdili. Tudi sicer so v okviru Evropske unije projekti Evropa za

državljanke in projekti Erasmus+ zamrznjeni. Realizirali jih bomo, ko bodo za to primerne zdravstvene in prometne okoliščine. Zaradi zamrznitve bodo podaljšani tudi dogovorjeni roki izvedbe.«

Tudi muzej na spletu

Radovljica – Muzeji radovljiške občine so v tem tednu del svojih aktivnosti preselili na splet. »Na spletni strani bomo pripravili zanimive bloge o kovaštvu, Radovljici in okolici, čebelarstvu, ilustracijah ... Mlajšim bralcem bomo pripravili navodila, kako si izdelajo kakšen zanimiv izdelak,« so sporočili. Tako je na povezavi <http://mro.si/muzejske-ustvarjalnice-1/> že na voljo prva muzejska delavnica, na kateri lahko otroci spoznajo štukature ter ob pomoči fotografij in podrobnih navodil izdelajo svojo listno masko in druge izdelke.

Psihološko svetovanje

Radovljica – Ker se v času epidemije povečuje potreba po psihosocialni pomoči prebivalcem, je Zdravstveni dom Radovljica omogočil psihološko svetovanje po telefonu. Za telefonske pogovore je vsako sredo med 7. in 15. uro na telefonski številki 040 324 805 na voljo psihologinja Maša Širnik.

Zagotovili zaščitno opremo

Radovljica – Radovljiški občinski štab Civilne zaščite je v sredo predal zaščitno opremo za potrebe Doma dr. Janka Benedika Radovljica, CUDV Radovljica in Rdečega križa, so sporočili iz radovljiške občinske uprave in dodali, da so preverili različne možnosti in poskrbeli, da bo pomoč na domu zagotovljena tudi za bolnike, ki so v teh dneh odpušteni iz bolnišnice, pa doma nimajo ustrezne oskrbe, ker nimajo svojcev niti druge socialne mreže. Vse primere bodo obravnavali posamično. Sporočili so še, da najemnikom letnih gostinskih vrtov in poslovnih prostorov v občinski lasti, katerih obratovanje je bilo prepovedano z odredbo župana, občina za čas od 15. marca do prenehanja veljave prepovedi ne bo zaračunala najemnin.

Zaprto zbirni center Cerklje

Cerklje – Od včeraj je v skladu z usmeritvami vlade zaradi preprečevanja širjenja koronavirusa do preklica zaprt Zbirni center Cerklje. Zbiranje nevarnih gospodinjstev odpadkov in odpadne električne ter elektronske opreme s premično zbiralnico, ki je bilo predvideno od marca naprej na različnih lokacijah po vnaprej določenem urniku, bo prestavljeno. Praznjenje zabojnikov za komunalne odpadke iz gospodinjstev na območju občine Cerklje na Gorenjskem pa javno podjetje Voka Snaga opravlja prilagojeno novim razmeram. Uporabnike pa prosijo, da zabojnike, ki ne bodo izpraznjeni po urniku, pustijo na prevzemnih mestih, saj bodo izpraznjeni, takoj ko bo mogoče.

Pomodrela voda v Savo

Minulo soboto je v Hrastju prišlo do nepojasnjene onesnaženja odpadne vode, ki se izteka v reko Savo. Takšne dogodke je treba prijaviti na številko 112 za klic v sili, pojasnjujejo na inšpektoratu.

SIMON ŠUBIC

Hrastje – Minulo soboto popoldne se je v Hrastju pri Kranju fekalna voda, ki se iz dela Poslovne cone Hrastje in nekaterih stanovanjskih hiš na koncu vasi izteka naravnost v reko Savo, iz nepojasnjenih razlogov obarvala v modro, je uredništvo Gorenjskega glasa obvestil bližnji sosed. Bilo je okoli 17. ure, onesnažena voda, kot bi vanjo zlit večjo količino barve, pa je po njegovem pripovedovanju v Savo iztekala vsaj eno uro. O zaznamem onesnaženju so skušali obvestiti okoljsko inšpekcijo, a je telefon v soboto popoldan, ko nimajo uradnih ur, zvonil v prazno, je še povedal zaskrbljen občan.

Z inšpektorata za okolje in prostor so odgovorili, da o onesnaženju niso bili obveščeni, za kar bi bila možna dva razloga: ali krajani o onesnaženju niso obvestili Regijskega centra za obveščanje na številko 112 ali pa, ker v omenjenem centru vedo, da je onesnaženje fekalnih voda v pristojnosti občin.

Na inšpektoratu so razložili, da mora vsak, ki opazi, izve, povzroči ali ga neposredno ogrozi naravna ali druga nesreča oziroma drug pojav ali dogodek, pomemben za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, po zakonu o tem takoj obvestiti

Nenavadno modra voda, ki je v soboto v Hrastju približno eno uro iztekala naravnost v reko Savo

pristojni center za obveščanje Uprave RS za zaščito in reševanje na telefonsko številko 112 za klic v sili, po telefaksu, elektronski pošti ali drugih elektronskih komunikacijah. Center v nadaljevanju aktivira intervencijske službe, ki so potrebne za izvedbo interventnih ukrepov. Ker inšpektorat za okolje in prostor ne sodi med interventne službe, udeležba njegovih inšpektorjev na kraju dogodka ni predvidena, jih pa center praviloma obvešča o dogodkih, povezanih z okoljem.

Med interventne službe v primeru nenadnega onesnaženja voda sodi tudi izvajalec državne gospodarske javne službe – VGP Drava, v okviru katere v primeru intervencij za ugotavljanje dejanskega stanja deluje tudi mobilna enota ekološkega laboratorija, so pojasnili na okoljskem inšpektoratu in dodali, da je na takih dogodkih prisotna tudi policija, saj lahko v primeru kršitve zakonodaje o varstvu voda govori tudi o kaznivem dejanju. Odvajanje in čiščenje

komunalne ter padavinske odpadne vode je sicer v zakonu o varstvu okolja določeno kot obvezna občinska gospodarska javna služba varstva okolja, saj gre za izvorno pristojnost občin, ki mora zagotoviti tudi ustrezno infrastrukturo za odvajanje odpadnih voda, še pravijo na inšpektoratu.

Podobno so na okoljski inšpekciji v Kranju v torek poučili tudi našega bralca, ki pa ob tem nemočno ugotavlja, da še vedno nihče ne išče krivca za omenjeno onesnaženje.

Želijo poseben zakon o Bledu

◀ 1. stran

Kot ključna ukrepa, ki sta potrebna za revitalizacijo Blejskega jezera, je župan navedel sprejetje podrobne načrta upravljanja jezera, ki naj zagotovi potrebne ukrepe s strani države za izboljšanje stanja jezera, in izgradnjo prepotrebne južne razbremenilne ceste. Občina Bled je tako na državni zbor naslovila pobudo, da bi sprejeli poseben zakon o Bledu, ki bo s celovitim pristopom lahko rešil pereče probleme, ki jih zaznavajo na številnih področjih, predvsem pa pri največji vrednoti Bleda, to je Blejskemu jezeru. »Prek tovrstnih zakonskih določil in izvedbenih ukrepov bi bilo možno nadgraditi napore lokalne skupnosti, ki so nujni, če želimo zase in za prihodnje rodove ohraniti Blejsko jezero in Bled v celoti.« Kot poudarja župan, so na lokalni ravni izčrpali možnosti in

pristojnosti, ki jih imajo v boju za ohranitev Blejskega jezera, naslednji nujni koraki pa vključujejo kompetence in pristojnosti, ki presega okvire lokalne samouprave. Kot so pojasnili na občini, potrebujejo dobro delujoč sistem dovoda sveže vode iz Radovne in natege, nad čimer občina nima nadzora, saj je to v upravljanju države. Nujna je tudi omejitev prometa v območju jezerske sklade, kar bo možno doseči šele z izgradnjo južne razbremenilne ceste. Treba je preprečiti tudi prekomerni neposredni in posredni vnos hranil in gnojil v jezero, za kar je potrebna ustrezna zakonska podlaga. »Verjetno nam ni treba ponavljati, da je Bled slovensko okno v svet – podoba Bleda je slovenska ikona brez primere, kot je, na žalost, brez primere tudi odnos države do nje,« je pismo sklenil Janez Fajfar.

V Domžalah so podjetnikom na voljo noč in dan

Domžale – Iz Obrtne zbornice Domžale so sporočili, da od ponedeljka zjutraj vsem domžalskim podjetnikom omogočajo neprekinjeno 24-urno svetovanje po telefonu in elektronski pošti. »Dobesedno nenehno jim pomagamo pri zapletih ob prečkanju mednarodnih mejnih prehodov, zanje iščemo zaščitno opremo, jim svetujemo, kako postopati ob spremenjenih pogojih poslovanja, da bodo utrpeli kar najmanj škode zaradi izpada prihodka,« pravi direktorica Obrtne zbornice Domžale Karolina Kalan in dodaja, da so zdaj obseg svetovanja razširili še na druge občane. Dosegljivi so na številki 040 45 98 45.

Župani za pravice zaposlenih

Kranjski župan Matjaž Rakovec je od tega tedna predsednik skupščine Komunale Kranj, skupščino pa po novem sestavljajo župani občin ustanoviteljic. Ti so potrdili poslovni načrt javnega podjetja in obveznosti iz stavkovnega sporazuma.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Minuli ponedeljek so se župani občin Šenčur, Cerklje na Gorenjskem, Medvode, Naklo, Preddvor, Jezersko in Mestne občine Kranj prvič sestali kot člani skupščine Komunale Kranj. Kot so sporočili po sestanku, za katerega so zapisali, da je potekal skladno s pravili glede na razmere epidemije, so za novega predsednika skupščine Komunale Kranj izvolili župana Mestne občine Kranj Matjaža Rakovca.

Seznani so se s pravnim mnenjem Odvetniške pisarne Jereb v zvezi z izrednimi skupščinami, ki sta bili 24. februarja in 2. marca. Po tem pravnem mnenju sta bili obe skupščini izvedeni

nezakonito, zaradi česar so vsi sklepi nični. To stališče je potrdil tudi sklep registrskega sodišča, ki je zavrnil vpise sprememb zastopnikov pri Komunali Kranj.

Skupščina, ki je po novem ne sestavljajo več predstavniki posameznih občin, ampak župani, je zato odpravila sklepe obeh omenjenih skupščin, ki ju je vodil prejšnji predsednik Zoran Stevanović.

Župani so nato v skupni izjavi zapisali, da javno podjetje, ki je bilo ustanovljeno z namenom, da dolgoročno in trajno zagotavlja opravljanje gospodarskih javnih služb na način, ki bo zanesljiv, kakovosten, cenovno ugoden in okolju prijazen, ne more služiti politični promociji

katerega koli posameznika ali skupine. »Tak način delovanja javnemu podjetju lahko povzroči veliko poslovno škodo, katere posledice bi lahko utrpeli tako zaposleni v podjetju kot tudi prebivalci vseh občin, ki smo uporabniki komunalnih storitev,« so tudi zapisali.

Z novim odlokom o ustanovitvi in organiziranju Komunale Kranj, ki je stopil v veljavo minulo soboto, že prej pa so ga sprejeli vsi sveti občin ustanoviteljic, Komunala Kranj poleg skupščine pridobiva še nadzorni odbor.

Župani Matjaž Rakovec, Ciril Kozjek, Franc Čebulj, Nejc Smole, Ivan Meglič, Rok Roblek in Andrej Karničar so v skupni izjavi tudi

zapisali, da so zadovoljni z bistvenim izboljšanjem korporativnega upravljanja in da takšna situacija, kot so ji bili v zvezi s Komunalo Kranj priča v zadnjem mesecu, ne bo mogla ponoviti. Prav tako so se z javnim pismom zavezali, da Komunala Kranj ne bodo izkoriščali za lastno politično promocijo, temveč se bodo vseskozi zavzemali za transparentno in učinkovito poslovanje ter za pravice zaposlenih.

Potrdili so tudi poslovni načrt za letošnje leto, ki vsebuje tudi obveznosti iz stavkovnega sporazuma s 5. marca. »S tem smo zagotovili, da v našem največjem javnem podjetju delavci dobijo, kar jim pripada,« so še zapisali.

Delo v poletni in zimski sezoni!

Hotel Rosentaler Hof v Rožni dolini na avstrijskem Koroškem, **samo 15 km od Jesenic**, zaposli od 24. aprila naprej:

natakarja m/ž

(gelernter Kellner/In mit Praxis)

Pogoj je zaključena poklicna izobrazba in delovne izkušnje. Delo 40 ur na teden, mesečna plača 1.300,00 evrov neto.

kuharja m/ž

(gelernter Koch/Köchin mit Praxis)

Pogoj je zaključena poklicna izobrazba in delovne izkušnje. Potrebno je, da ste sposobni samostojno kuhati za naše hotelske goste. Delo 48 ur na teden, mesečna plača 1.900,00 evrov neto.

Prosimo, javite se nam na:

Landhotel Rosentaler Hof, ga. Stefan
tel. 0043 664 923 66 86
St. Jakob i.R./ Št. Jakob v Rožni dolini
office@rosentaler-hof.at
www.rosentaler-hof.at

Ostani doma, pravijo tudi športniki

Kranj – Zaradi koronavirusa so se načrti zelo spremenili tudi športnikom. Številni tudi na spletu apelirajo na ljudi, naj omejijo stike in ostanejo doma. »Z Mino sva se odločila, da bova upoštevala navodila zdravnikov in znanstvenikov, ki nas prosijo, naj ostanemo doma, se gibamo samo v naravi, kjer smo sami, in čim manjkrat hodimo v trgovino. Tudi šport bo malo počakal, saj se mi zdi zelo neodgovorno, da si po neumnosti zlomim nogo in potem jemljem čas, energijo in prostor bolnišnicam. Prav tako odpadejo nevarnejša dela. Seveda upam, da virus za večino ne bo hud in bo minil le z blažjimi simptomi, a vseeno prosim vse, ki lahko, naj resno upoštevajo navodila zdravnikov in ostanejo doma. Mogoče je okužen otrok, ki sploh ne kaže znakov bolezni in gre samo pozdravit dedka, dedkov imunski sistem pa ne bo tako dobro prenesel virusa kot otrokov. Ali obratno. Če zdravnik reče, da ni heca, potem ni heca,« je zapisal smučarski skakalec Peter Prevc.

Tek po ulicah Tržiča prestavljen na oktober

Tržič – S Tekom po ulicah Tržiča bi se 28. marca morala začeti tekaška serija Gorenjska, moj planet. Tek v Tržiču je zaradi koronavirusa prestavljen na 3. oktober.

Predčasno znani odbojkarški prvaki

Odbojkarška zveza Slovenije je odločila, da je letošnje državno prvenstvo v prvi Sportklub odbojkarški ligi zaključeno. Naslov slovenskih prvakov so osvojili odbojkarji ACH Volleyja Ljubljana, ki so prvaki postali že sedemnajstič, in odbojkarice Calcita Volleyja, za katere je to četrta lovorika.

MAJA BERTONCELJ

Kamnik – Potem ko je Odbojkarška zveza Slovenije prejšnji teden prekinila vsa uradna tekmovanja, so ta teden sprejeli še odločitev, da je prvenstvo v okviru prve Sportklub odbojkarške lige za sezono 2019/20 zaključeno. Moštva v elitni slovenski ligi so ga zaključila po rednem delu prvenstva in tekmah v modri oziroma zeleni skupini, pred njimi je bila le še končnica. Slovenske prvake in prvakinje ter nosilce odličij so torej določile trenutne lestvice.

»Odločitev o prekinitvi vseh tekmovanj smo na Odbojkarški zvezi Slovenije sprejeli med prvimi in glede na razmere je bilo to edino logično nadaljevanje. Tekmovanje nam je uspelo pripeljati do faze, ko lahko precej realno določimo končni vrstni red,« je pojasnil Metod Ropret, predsednik Odbojkarške zveze Slovenije.

Sezona tudi v znamenju menjave trenerja

Pri moških je naslov državnih prvakov pripadel odbojkarjem ACH Volleyja

Ljubljana, druga je ekipa kamniškega Calcita Volleyja, tretja pa Merkur Maribor. Kranjčani, ekipa Hiša na kolesih Triglav, je sezono končala na sedmem mestu. Najboljša gorenjska ekipa je tako znova iz Kamnika. V rednem delu prvenstva calcitovci sicer niso nastopali, tekmovanju so se priključili šele v modri skupini, kjer pa niso odigrali derbi-jev z Ljubljancami in Mariborčani. Rezultati teh medsebojnih tekem so se prenesli iz srednjeevropske lige. V modri skupini so Kamničani odigrali šest tekem in vse tudi dobili, iz Mevze pa so prenesli dve zmagi in dva poraza. V modri skupini so tako sezono zaključili na drugem mestu, za ACH Volleyjem in pred Merkurjem Maribor. Mariborčani so Kamničanom na domačem zaključnem turnirju pokala Slovenije v polfinalu zadali poraz, prav tako pa so calcitovci ostali brez stopničk na zaključnem turnirju najboljših četverice srednjeevropske lige v začetku marca v Zwettlu. V evropskem pokalu Challenge so

izpadli v prvem krogu tekmovanja. Sezono je zaznamovala tudi zamenjava na trenerskem stolčku. Konec decembra je z mesta prvega trenerja odstopil Marko Brumen, v njegove čevlje pa je znova stopil domači strokovnjak Gašper Ribič.

Kamničanke do naslova v zadnjem krogu

Odbojkarice Calcita Volleyja so si prvo mesto na lestvici pred začetkom končnice zagotovile z zmago v zadnjem krogu, ko so v začetku marca na gostovanju v Mariboru premagale Novo KBM Branik in večne tekmice izrinile z vrha razpredelnice. Kamničanke se tako veselijo svojega četrtega naslova, zadnjič so bile najboljše v sezoni 2015/16, in druge letošnje lovorike, saj so slavile tudi v srednjeevropski ligi. Tretje mesto je osvojil SIP Šempeter.

Calcitovke so v rednem delu zabeležile dvanajst zmag in le dva poraza, v modri skupini pa so ostale celo nepremagane. V četrtfinalu bi se morale pomeriti s krimovkami. Na začetku februarja so v slovenskem

Odbojkarice kamniškega Calcita Volleyja (v ospredju) so v sezoni osvojile dve lovoriki. Slavile so v državnem prvenstvu in v srednjeevropski ligi. Proti največjim tekmicam iz Maribora pa so izgubile v finalu pokala (na sliki). / Foto: Gorazd Kavčič

finalnem derbiju premagale Mariborčanke in po štirih letih znova osvojile tudi srednjeevropsko ligo Mevza. V pokalu Slovenije so ravno proti Mariborčankam klonile v dramatičnem finalu, ki se je šele po tie-breaku

končal z grenkim priokusom na domačem terenu. Na evropski sceni so v pokalu Challenge izgubile v osmini finala. V prihodnji sezoni novopečene državne prvakinje morebiti čaka celo nastop v Ligi prvakinj.

Plezalci trenirajo individualno

Evropsko prvenstvo je prestavljeno na junij.

MAJA BERTONCELJ

Ljubljana – Tudi Mednarodna zveza za športno plezanje se je odločila, da bo zaradi širjenja novega koronavirusa zamaknila evropsko prvenstvo in letošnjo sezono svetovnega pokala v športnem plezanju.

Nova tekmovalna sezona športnih plezalcev bi se morala začeti z evropskim prvenstvom v Moskvi, ki je bilo načrtovano med 20. in 27. marcem. Prestavljeno je za dva meseca, in sicer bo predvidoma od 15. do 22. junija. Zamaknjena so tudi vsa druga tekmovanja. »Zaradi koronavirusa se je ta trenutek vse ustavilo, zaradi moralne odgovornosti in zdravstvenega vidika so skupne akcije odpovedane, a vsi člani reprezentance individualno trenirajo. Zaradi spremenjenih datumov tekem moramo pripraviti nov načrt dela reprezentance z osredotočenostjo na junijski del,

ko bo predvidoma evropsko prvenstvo, začela se bo tudi sezona v težavnosti, po najboljšem scenariju pa se bo svetovni pokal začel z balvansko tekmo v Münchnu konec maja,« je povedal Gorazd Hren, selektor slovenske reprezentance v športnem plezanju. V letošnji sezoni je znova predvidena tudi tekma svetovnega pokala v Sloveniji, ne v Kranju, kot smo bili vajeni doslej, temveč v Ljubljani, in sicer 25. in 26. septembra v Dvorani Stožice. Ta za zdaj, kot pravijo, ni pod vprašajem.

Leto 2020 je za športno plezanje prelomno, saj bo v Tokiu doživelo olimpijsko premiero. Nastop na olimpijskih igrah, ki po zadnjih informacijah Mednarodnega olimpijskega komiteja še vedno ostajajo na športnem sporedu med 24. julijem in 9. avgustom, sta si že zagotovili dve Slovenki, in sicer Janja Garnbret in Mia Krampal.

Zdaj je najpomembnejše zdravje

»Led in hokej bosta že počakala, zdaj je najpomembnejše zdravje,« iz Los Angelesa sporoča naš najboljši hokejist Anže Kopitar, ki trenutno čaka, ali in kdaj se bo liga NHL nadaljevala.

VILMA STANOVNIK

Jesenice – Minulo nedeljo je tudi ameriški Center za preprečevanje in nadzor bolezni izdal priporočilo, naj se vsi športni dogodki in vsa druga večja zbiranja v ZDA v naslednjih osmih tednih odpovejo. Tako so odpovedali oziroma prestavili tudi severnoameriško hokejsko ligo NHL, kjer nastopa gorenjski as Anže Kopitar. »Prekinitve lige je bila neizbežna in tudi pravilna odločitev,« je tudi za slovenske medije že v začetku tedna sporočil 32-letni Kopitar in dodal, da za zdaj nima nobenih uradnih informacij o tem, koliko časa bo trajala prekinitve.

V sredo se je prvi primer okužbe z novim koronavirusom pojavil tudi v severnoameriški hokejski ligi NHL. Pri enem od hokejistov ekipe Ottawa Senators, ki je zadnje tekmo pred prekinitvijo lige odigrala z moštvom Los Angeles Kings, kjer igra tudi Anže Kopitar, so potrdili okužbo z virusom SARS-CoV-2, so sporočili iz kanadskega kluba.

Sporočil je tudi, da posebnih nasvetov, kako ravnati, igralci niso dobili. »Povedano po domače, smo doma naredili kar karanteno. Več časa bomo ostali v hiši, manjša je verjetnost okužbe,« je še povedal Anže Kopitar, ki se je sicer s soigralci že pred časom poslovil od boja za končnico.

»Na začetku sezone je bilo sicer še nekako, nato pa smo okrog desete do petnajste tekme padli, skopali smo si veliko luknjo, ki je bila na koncu pregloboka. Zadnjih deset tekem smo igrali hokej, ki smo ga pričakovali že prej. Prišel pa je malo prepozno. Na žalost končnice ne bo, a mislim, da so bile letošnje spremembe v ekipi dobre. Mislim, da

Anže Kopitar je v Los Angelesu, od koder sporoča, da je sedaj najpomembnejše zdravje.

smo nekako usmerjeni v pravo smer in da se bo vse to, kar smo s preobrazbo ekipe začeli že v lanski sezoni, pokazalo bolje in malce hitreje v naslednjih letih,« je še zapisal Kopitar, ki je sicer to sezono igral odlično.

»Morda moja igra ni bila ravno super, je pa zadovoljiva. Vem, da lahko igram še boljši hokej, vem, da lahko naberem še več točk. Upajmo, da bo to prišlo v naslednji sezoni. Če pa pogledam

za nazaj, sem bil zdrav. Nekaj manjših poškodb je bilo, a zamudil nisem nobene tekme, kar je zelo zadovoljivo. To je lepa popotnica za naprej,« je še sporočil Kopitar, ki sicer od te sezone naprej ni več povsem zaščiten igralec, kot je bil v prvih štirih letih te pogodbe z Los Angelesom, a vseeno upa, da bo ostal v Los Angelesu. Od tam tudi sporoča: »Trenutno sta najpomembnejša zdravje in varnost vseh nas.«

Nekje zapirajo, večina posluje

Novim razmeram zaradi pandemije covid-19 se prilagajajo tudi v podjetjih. Tista, ki imajo to možnost, so zaposlenim že omogočila delo od doma, pred veliko večjimi izzivi pa so v proizvodnih obratih.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Nekatera podjetja – na primer Elan, Alpina, od jutri tudi Goodyear Dunlop Sava Tires – so se odločila za začasno ustavitev proizvodnje, večina pa si ob prilagojenih pogojih še vedno prizadeva poslovati. Pri tem se v skladu s smernicami Nacionalnega inštituta za javno zdravje in drugimi pristojnimi organi trudijo s številnimi ukrepi in z zaščitnimi sredstvi čim bolj zaščititi zdravje zaposlenih, so zagotovili naši sogovorniki. V železnikarskem Domelu, na primer, so v svojem kemijskem laboratoriju celo začeli sami izdelovati razkužilo, ker ga ni možno kupiti na trgu.

Delajo kupci, dobavitelji, konkurenca

»Vsi naši dobavitelji, vsi naši kupci in vsa naša konkurenca delajo. Tudi v Italiji, na Kitajskem, v Indiji, Iranu. Niko dobavlja kupcem vgradne komponente. Zato dokler delajo naši kupci, moramo delati tudi mi. Če jim ne bi dobavljali, bi poiskali druge dobavitelje. Pot nazaj čez nekaj tednov ali mesecev zelo verjetno ne bi bila več mogoča,« je povedal Rado Čulibrk, glavni direktor Nika iz Železnikov. »Ta virus bo trajal vsaj od dva do tri mesece, morda tudi dlje, in zato zapiranje tovarn za 14 dni ali celo cel mesec ne prinese prav nobenih prednosti za zaposlene. Kvečjemu obratno, podjetje lahko izgubi prodajne pogodbe s kupci na svetovnem trgu in s tem zelo ogrozi število delovnih mest v prihodnje. Tega se zlasti mediji ne zavedajo,« je dodal.

Proizvodnja razmeroma normalno poteka tudi v družbah znotraj Skupine SIJ, torej tudi v jeseniškem Acroniju. »Proizvodnja v Evropi še vedno deluje in tudi mi imamo vse pogoje, da lahko delamo. Imamo obveznosti do kupcev, ki jih ne moremo prekiniti brez pogodbenih kazni, s katerimi bi lahko ogrozili obstoj podjetja. Ukrepi zaustavitve bi bil smiselni, če bi bil sprejet na nivoju Evropske unije in bi veljal za vsa podjetja in za vse ljudi sočasno. V primeru samostojne odločitve o zaprtju pa bi se izpostavili tveganju za trajno prekinitve poslovanja zaradi izgube kupcev in zaupanja s trga,« so razložili v SIJ-u. Naročil imajo sicer še dovolj, tudi iz Italije, so pojasnili. V Skupini SIJ torej večjih odstopanj v poslovanju še ne beležijo, pričakujejo pa povečanje tveganja za

V žirovski Alpini so vrata zaprli za teden dni, v ponedeljek naj bi proizvodnjo nadaljevali v okrnjeni zasedbi. / Foto: Gorazd Kavčič

motnje v poslovanju ob koncu meseca.

V škofjeloškem podjetju Sibio G. prav tako ob vpeljavi vrste ukrepov še naprej zagotavljajo nemoteno dobavo in dostavo izdelkov svojim poslovnim partnerjem iz osemdesetih držav. Med drugim so zaposlenim, ki lahko svoje delo opravljajo v neslužbenem okolju, omogočili delo od doma, zaposlenim v logistiki, ki imajo reden kontakt z zunanji izvajalci, pa so zagotovili še ustreznejše in varnejše pogoje na delovnem mestu. »Z vsemi vpeljanimi ukrepi želimo v največji meri zaščititi tudi naše sodelavce v proizvodnji, ki so ključnega pomena za poslovanje podjetja,« so razložili.

V kranjskem Iskratelju pravijo, da tudi že čutijo posledice epidemije, novim razmeram pa se vsakodnevno prilagajajo. »Kljub spremenjenemu načinu dela nam za zdaj še uspeva izpolnjevati zaveze do kupcev in partnerjev,« so poudarili. Prizadevajo si omejiti poslovno škodo, prilagodili so procese in delo, kar pomeni, da zaposleni opravljajo poslovno nujne naloge, fizična prisotnost na delovnih mestih je minimalna, nekateri pa delo opravljajo od doma oziroma bodo na čakanju na delo, so dodali.

V pričakovanju upada naročil

V tržiščem Cablexu so večini zaposlenih, ki jim delovni proces to dopušča, omogočili delo od doma, večini proizvodnim delavcem z otroki, ki nimajo varstva, pa so omogočili koriščenje letnega dopusta. Kjer je možno, razmišljajo tudi o uvedbi triizmenskega dela, da bi bilo na delovnem mestu naenkrat prisotnih manj ljudi. V normalne tirnice se vse bolj vrača

tudi poslovanje njihove kitajske tovarne. Oskrba z materiali, tudi iz Italije, poteka razmeroma tekoče, le z manjšo zamudo, tudi vsi njihovi kupci po vsem svetu za zdaj poslujejo brez posebnosti, so pa skoraj vsi sprejeli podobne preventivne ukrepe, so pojasnili. »Vsi sprejeti ukrepi se bodo zagotovo odrazili tudi v upadu potrošnje, kot smo je bili vajeni. Skoraj z gotovostjo lahko pričakujemo upad naročil v prihodnjem obdobju,« so še dodali.

Trenutne razmere vplivajo tudi na poslovanje kranjskega Iskraemeca, saj opazajo, da se aktivnosti na trgu umirjajo, zato pričakujejo, da bodo potrebovali vsaj dvakrat toliko časa, da podjetje začne spet normalno poslovati. »Trenutno želimo izvesti in zagotoviti predvsem obstoječa naročila, ki so vezana na dobavne roke,« so dejali in razložili, da so uvedli delo od doma, kjer je bilo to možno, v proizvodnji pa so delovni čas reorganizirali tako, da so izmene delavcev čim manj pogoste. Dolgoročne posledice epidemije covid-19 na poslovanje so še dokaj nejasne in bodo odvisne predvsem od dolžine trajanja izbruha, so še dodali.

Tudi v Domelu skušajo zagotavljati redne dobave kupcem, ki nemoteno nadaljujejo proizvodnjo. »Večina kupcev še danes sporoča, da nadaljujejo proizvodnjo, kljub temu da so v njihovih državah zaprte šole, vrtci in druge ustanove. Take informacije imamo iz Švedske, Poljske, Madžarske in Romunije. Iz avstrijske Tirolske smo prejeli prvo informacijo glede zaustavitve proizvodnje, zato smo na tem programu tudi v Domelu ustavili proizvodnjo. V Nemčiji, ki je naš glavni trg, se šole zapirajo

konec tedna, proizvodnja za zdaj teče še normalno kljub napovedanim zaustavitvam velikih proizvajalcev avtomobilov, vendar lahko pričakujemo spremembe odpočlicev že v naslednjih dneh,« je razložil Matjaž Čemažar, predsednik uprave Domel Holdinga.

Upad naročil zaradi napovedane zaustavitve proizvodnje nekaterih evropskih avtomobilskih gigantov v prihodnjih dneh pričakujejo tudi v kranjski Iskri ISD. »Dokler bomo imeli naročila in bomo z ukrepi lahko vzdrževali varno delovno okolje za zaposlene, bomo nadaljevali proizvodnjo. Zdravje zaposlenih je na prvem mestu. Želimo pa biti odgovorni tudi do naših poslovnih partnerjev, ki računajo na naše dobave,« je dejal generalni direktor Igor Hafnar.

Stroje začasno ustavili

V Iskri Mehanizmi so del proizvodnje zaradi varnosti zaposlenih ustavili, glavni direktor Marjan Pogačnik pa napoveduje, da bodo proizvodnjo tudi v prihodnje prilagajali zdravstvenemu stanju zaposlenih.

V žirovski Alpini so v ponedeljek proizvodnjo zaustavili za teden dni, v ponedeljek jo nameravajo nadaljevati v okrnjeni zasedbi. V kranjski družbi Goodyear Dunlop Sava Tires pa bodo vrata začasno zaprli predvidoma jutri zjutraj. Proizvodnja naj bi kot v vseh drugih Goodyearovih tovarnah v Evropi obstala do 3. aprila oziroma do nadaljnega, so razložili. Njihova skladišča bodo zaradi nemotene dobave kupcem delovala še naprej, a z zmanjšano ekipo zaposlenih. Kot je znano, proizvodnja stoji tudi v Elanu.

Semenarna v lasti Villagerja

Deželna banka Slovenije (DBS) je Semenarno Ljubljana prodala družbi Villager, ki je del skupine Agromarket iz Kragujevca.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Kot so sporočili iz Deželne banke, so prodajni postopek končali prejšnji petek. Pogodba vključuje prenos vseh prodajnih mest pod blagovno znamko Kalia ter vseh pogodb z dobavitelji in naročniki oziroma kupci, predvideva pa tudi možnost, da Seleksijsko poskusni center Ptuj, v katerem potekajo selekcija in druga strokovna opravila, zaradi nacionalne pomembnosti ostane v slovenski lasti oziroma preide v državno last. Vsi zaposleni v Semenarni naj bi tudi pod novim lastništvom ohranili svoja delovna mesta.

»Že ko je banka leta 2015 postala stoddstotna lastnica Semenarne in jo rešila pred zanesljivim stečajem, smo vedeli, da to partnerstvo ne bo dolgoročno, ampak le za

najprej njeno finančno stabilnost, nato pa dolgoročno uspešno poslovanje in rast. Dejan Radšel, direktor družbe Villager, je povedal, da so Semenarno kupili zato, da bi ji z vključitvijo v skupino Agromarket omogočili nadaljnji razvoj trgovine na drobno in na debelo, proizvodnje in blagovnih znamk. Obstoječe prodajalne Kalia želijo razviti v sodobne vrtnne centre, mrežo vrtnih centrov razširiti še v preostale države jugovzhodne Evrope, še naprej ohranjati slovenske avtohtone in udomačene sorte ter razvijati nove in postati eden vodilnih dobaviteljev slovenskemu kmetijstvu in glavni partner kmetijskim zadrugam.

Podjetje Villager je izdelovalec vrtnega in električnega orodja Villager s sedežem v Ljubljani in je del kra-

Vrtni center na Zlatem polju v Kranju / Foto: Tina Dokl

časno, dokler družba ne bo zrela za novega, strateškega lastnika,« je ob zaključku prodajnega postopka dejal Marko Rozman, predsednik uprave DBS, in poudaril, da je banka s prodajo Semenarne družbi Villager izpolnila

gujevske skupine Agromarket, ki je navzoča predvsem na trgu jugovzhodne Evrope in je lani s prodajo ustvarila več kot 250 milijonov evrov. Njeno delovanje je povezano s kmetijstvom – ima nasade jabolk in malin, dodelu-

Semenarna ima več kot trideset vrtnih centrov, med drugim tudi v Kranju, na Jesenicah in v Kamniku.

cilj, ki si ga je zastavila ob prevzemu. »Podjetje je glede na zadolženost in zapleten poslovni model potrebovalo novega lastnika,« ugotavlja Gregor Kopriva, direktor Semenarne Ljubljana, ki verjame v to, da bo Villager kot strateški lastnik zagotovil Semenarni

je semena, redi goveda, izdeluje organska gnojila in fitofarmaceutska sredstva, oskrbuje kmetijstvo z reprodukcijskim materialom ter izdeluje in v več kot dvajset držav v Evropi prodaja vrtno in električno ročno orodje znamk Garden in Power Tools.

Končne odločbe za neposredna plačila

Kranj – Agencija za kmetijske trge in razvoj podeželja je v torek začela izdajati končne odločbe za neposredna plačila in izplačevati razliko do končnega zneska. Kmalu bo izdala tudi odločbe o prenosu plačilnih pravic, v prvi polovici aprila bo začela izdajati odločbe za kmetijsko-okoljske in podnebne ukrepe, sledila pa bodo še izplačila za dobrobit živali in za ekološko kmetovanje.

Prijeli roparja z nožem

SIMON ŠUBIC

Kamnik – Kamniški policisti so v torek popoldan prijeli 38-letnega Kamničana, ki ga sumijo treh ropov trgovin na območju Kamnika. Osumljencu, ki je bil v preteklosti že obravnavan zaradi podobnih kaznivih dejanj, so odvzeli prostost in ga s kazensko ovadbo zaradi treh kaznivih dejanj ropa privedli k preiskovalnemu sodniku.

V torek okoli 16. ure je bila oropana že tretja trgovina v Kamniku v zadnjih dneh. Ropar je vstopil v prodajalno, kjer je z nožem zagrozil prodajalki in od nje zahteval, da mu izroči denar. Iz

blagajne je odtujil nekaj sto evrov gotovine, nato pa peš pobegnil. Na kraj dogodka je takoj odšlo več policijskih patrolj, policisti pa so na podlagi prejetega opisa v bližini trgovine prijeli 38-letnega domačina.

Kamničana sumijo, da je na podoben način prejšnji teden izvedel še dva ropa trgovine na območju Kamnika. Na podoben način naj bi namreč 12. in 13. marca vstopil v trgovino in od prodajalke obkrajal z nožem v roki zahteval denar. V prvem primeru je odtujil nekaj deset evrov, v drugem pa nekaj sto evrov gotovine, so pojasnili na Policijski upravi Kranj.

Podaljšali rok za prijave

SIMON ŠUBIC

Tacen – S policije so sporočili, da so zaradi epidemije covid-19 v državi nastale izjemne okoliščine, zaradi katerih bo prišlo tudi do odstopanj pri izvedbi izbirnih postopkov za zaposlitev šeste generacije kandidatov za policiste in vpis v višješolski

študijski program Policist. Še posebej to velja za preizkus telesnih zmogljivosti in pisni del psihološkega testiranja, ki sta bila predvidena od 14. aprila dalje. Rok za prijavo na razpis za kandidate za policiste je zato podaljšan do 9. aprila. O vseh spremembah bodo obveščali, so dodali.

Razglasili veliko požarno ogroženost

Kranj – Vlada je z današnjim dnem razglasila veliko požarno ogroženost naravnega okolja na območju celotne države, razen na območjih s snežno odejo. Od danes je v naravi poleg požiganja in odmetavanja gorečih ali drugih predmetov, ki lahko povzročijo požar, prepovedano tudi kuriti, požigati ob infrastrukturnih objektih, izven pozidanih površin uporabljati predmete, naprave ali izvajati aktivnosti, ki lahko povzročijo požar, ter izvajati ognjemete. V času razglašene velike požarne ogroženosti naravnega okolja bodo izvajali poostren nadzor. Občinam in gasilcem izjemoma ni treba izvajati požarne straže, dežurstva in opazovanja naravnega okolja.

Ponoči iskali mladoletno osebo

Kranj – V sredo ponoči so kranjski policisti obravnavali prijavo o pogrešani mladoletni osebi, ki je po prepiru odšla od doma. Osebo so izsledili in jo predali staršem. »Več bomo doma skupaj, več bo priložnosti za spore. Na vseh nas je, da s svojim obnašanjem dajemo čimboljši zgled. To ni lahka naloga, vendar v tem trenutku nujna in pomembna za vsakega izmed nas. Nekaj časa bomo morali doma malo bolj potrpeti in več časa preživeti eden z drugim,« so ob tem sporočili.

Pri delu z žago si je poškodoval roko

Kamnik – V začetku tedna so policisti obravnavali nesrečo pri delu v podjetju na območju Kamnika. Kot so ugotovili, si je 56-letni delavec pri delu v proizvodnji v podjetju Menina v Šmarci s krožno žago huje poškodoval roko. Z reševalnim vozilom so ga odpeljali v ljubljanski klinični center, njegovo življenje pa ni ogroženo. O dogodku so policisti obvestili tudi delovnega inšpektorja, ki se ogleda kraja ni udeležil. Po vseh zbranih obvestilih bodo obvestili pristojno tožilstvo.

Pes brez nadzora

Tržič – Tržiški policisti so v torek dopoldan prejeli prijavo zaradi psa brez nadzora, ki se je čez čas skozi razbito steklo zatekel nazaj v objekt skrbnice. Policisti so objekt zavarovali z zunanje strani in psu onemogočili ponoven izstop. O dogodku še vodijo postopek in preverjajo elemente kršitve predpisov o zaščiti živali. Podoben prekršek zaradi psa brez nadzora so ta teden obravnavali tudi kranjski policisti. Kot so opozorili, morajo biti psi na javnem kraju nadzorovani in na povodcu, obveza skrbnika pa je, da za to poskrbi.

Na 113 in 112 kličite le v sili

Interventna številka policije 113 (in tudi 112 za klice v sili) je namenjena občanom, ki nujno potrebujejo policijsko pomoč. Tudi na policijskih postajah omejujejo obiske občanov.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Policija zaradi številnih klicev ljudi, ki se obračajo nanjo tudi z različnimi vprašanji o koronavirusu, opozarja, da je interventna številka 113 namenjena za klice v sili, na primer za obveščanje o kršitvah javnega reda in miru, o prometnih nesrečah, kaznivih dejanjih, torej takrat, ko ljudje nujno potrebujejo pomoč policistov.

Policijske enote po državi od 4. marca, ko je bila v Sloveniji potrjena prva okužba s koronavirusom, prejema izjemno veliko klicev državljanov, telefoni pa zvonijo praktično vseskozi. Samo od 10. marca so na številki 113 prevzeli 10.711 klicev zaradi različnih razlogov. Policijske enote so obravnavale 3271 interventnih dogodkov, od tega 118 nujnih interventnih dogodkov s področja prometa, javne varnosti in kriminalitete. Obravnavali so gorske nesreče, iskali pogrešane osebe, izvajali

predpise s področja varstva živali, ukrepali proti hujšim kršiteljem prometnih pravil, reševali težave z zaparkiranjem interventnih poti itd.

S klici so obremenjeni tudi gorenjski policisti. Na območju Policijske uprave Kranj za klice v sili, na primer za obveščanje o kršitvah javnega reda in miru, o prometnih nesrečah, kaznivih dejanjih, torej takrat, ko ljudje nujno potrebujejo pomoč policistov. Policijske enote po državi od 4. marca, ko je bila v Sloveniji potrjena prva okužba s koronavirusom, prejema izjemno veliko klicev državljanov, telefoni pa zvonijo praktično vseskozi. Samo od 10. marca so na številki 113 prevzeli 10.711 klicev zaradi različnih razlogov. Policijske enote so obravnavale 3271 interventnih dogodkov, od tega 118 nujnih interventnih dogodkov s področja prometa, javne varnosti in kriminalitete. Obravnavali so gorske nesreče, iskali pogrešane osebe, izvajali

predpise s področja varstva živali, ukrepali proti hujšim kršiteljem prometnih pravil, reševali težave z zaparkiranjem interventnih poti itd. S klici so obremenjeni tudi gorenjski policisti. Na območju Policijske uprave Kranj za klice v sili, na primer za obveščanje o kršitvah javnega reda in miru, o prometnih nesrečah, kaznivih dejanjih, torej takrat, ko ljudje nujno potrebujejo pomoč policistov. Policijske enote po državi od 4. marca, ko je bila v Sloveniji potrjena prva okužba s koronavirusom, prejema izjemno veliko klicev državljanov, telefoni pa zvonijo praktično vseskozi. Samo od 10. marca so na številki 113 prevzeli 10.711 klicev zaradi različnih razlogov. Policijske enote so obravnavale 3271 interventnih dogodkov, od tega 118 nujnih interventnih dogodkov s področja prometa, javne varnosti in kriminalitete. Obravnavali so gorske nesreče, iskali pogrešane osebe, izvajali

Gorenjski policisti so v zadnje pol meseca obravnavali 560 interventnih dogodkov. / Foto: Tina Dokl

prijave in vprašanja v čim večji meri uporabljajo elektronsko pošto, internet in telefonske kontakte posameznih policijskih postaj, hkrati pa naj čim manj hodijo neposredno v policijske enote.

»Z ukrepom nikakor ne odrekamo uslug državljanom, ampak jih v primerih, ko je to možno, samo napotujemo na druge, že obstoječe in uveljavljene komunikacijske kanale. Če so

prebivalci v dilemi, ali je potreben obisk policijske postaje, naj predhodno pokličejo na telefonsko številko postaje in se pozanimajo. Gre za ukrep, s katerim želimo omejiti stike in v kar največji meri poskrbeti za varnost in zdravje vseh,« sporoča policija. Kontakti policijskih postaj na Gorenjskem so objavljeni tudi na spletni strani policije (www.policija.si).

Usoden zdrs z Malega Triglava

Razmere v visokogorju so zelo zahtevne, zato policisti do umiritve razmer odsvetujejo takšne ture.

SIMON ŠUBIC

Gorje – V sredo dopoldan se je pri vzponu na Triglav smrtno ponesrečil tuj planinec. Policisti so ugotovili, da je okoli 11. ure zdrsnil pri vzponu na Mali Triglav, padel v globino in mrtev obležal v Snežni koti. Bil je opremljen s cepinom, čelado in derezami, so razložili na Policijski upravi Kranj. Posredovali so gorski reševalci iz Mojstrane, helikopter Slovenske vojske in zdravnik Helikopterske nujne medicinske pomoči. Truplo so prepeljali v dolino in ga predali pogrebni službi.

»V zadnjih nekaj dneh je to druga huda gorska nesreča na Gorenjskem, ko so morali posredovati gorski reševalci, helikopter in policija. Minuli konec tedna je čez zaledenel slap nad Jezerskim padel alpinist in se hudo poškodoval, v sredo pa je umrl še planinec na Triglavu,« poročajo policisti in

Truplo tujega planinca so v dolino prepeljali z vojaškim helikopterjem. / Foto: arhiv GG

opozarjajo, da so razmere v visokogorju zelo zahtevne.

»Samo previdnost je premalo, potreben je tudi razum in velika mera odgovornosti.

V aktualnih razmerah zato odsvetujemo ture v visokogorje do umiritve razmer. Bodite pošteni do reševalcev, posadk helikopterjev, zdravstvenega

osebja, policije in mnogih drugih, ki se v tem trenutku in tudi sicer trudijo še s tisoč in eno nalogo,« je pozval Bojan Kos s PU Kranj.

Tat izkoristil neprevidnost Jeseničanke

Jesenice – Neznani storilec je v sredo na Jesenicah izkoristil nepazljivost občanke in ji ukradel nakupljene stvari in denarnico, ki jih je odložila in nenadzorovane pustila pred vhodnimi vrati.

Goreli odpadni železniški tramovi

Jesenice – Na Jesenicah so v sredo opoldan zagoreli odpadni železniški tramovi. Ogenj so pogasili gasilci, škoda ni nastala, okoliščine požara pa ne kažejo na tujo krivdo, so pojasnili na policiji.

GG+

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
NA ROBU
RAZGLLED

»Varite se mazačev«

Zgodba o »čudežnem zdravilu« za uho, ki ga je izumil »doktor« s petimi imeni ...

DR. JURIJ KURILLO

Ranocelnik kirurg Tomaž Pirc (1813–1880), prijatelj pesnika dr. Franceta Prešerna, je 25. maja 1859 v časopisu objavil Novice gospodarske, obertniške in narodne urednika dr. Janeza Bleiweisa naslednji članek z naslovom Varite se mazačev:

»Da le kovač podkev, ključar ključavnico, urar uro, suktnar sukno in tako vsak drug rokodelec in umetnik take reči izdelovati zna, katerih se je učil in izučil, je vsakemu znano, in vsak pаметen človek, če to ali ono potrebuje, gre k pravemu mojstru, ne pa k mojstru-skazu.

Vsakomur bi morala že zdrava pamet povedati, da vsakršnih odmrlih celic nikakor ne more obnoviti noben pripravek, četudi je še tako »naraven« – še najmanj pa neke kapljice, ki prodrejo v sluhovodu kvečjemu do bobniča.

Le zdravnik utegne vsak cigan biti, mislijo nekateri in ne pomislijo, da še bolj umetno zložen, kakor ura je zložen človeški život, v katerem se suče tavžent kolesic kaj tanko izdelanih in prečudno sklenjenih v umetno masino, v kateri umerljivi telesnosti gospoduje še neumerjoče duša.

"Novice" so že večkrat svarile bolnike, nikar ne pomoči iskati od ljudi, kateri niso izučeni in skušeni zdravniki

– ali zmiraj je še treba novih opominov in zlasti ob časih, kadar se utegnejo nalezljive bolezni razširjevati po deželah, kakor se to rado godi ob časih vojske. Naj se bolniki v tacih boleznih svetov umnega zdravnika poslužujejo in ravnajo po postavah, ktere so za take bolezni dane, pa ne po svetu lažnjivih mazačev, katerih je posebno veliko v kranjski deželi, da bolnike v hromoto ali pa v naglo smert zapeljejo! Priprosti same sebe in bedake goljufajo – prekanjeni lažnjivci pa še modre ujamejo.

Eden tacih mojstrov-skazov je neki rokodelec, ki se močno v zdravništvo, posebno s homeopatičnimi "kuglicami" meša. Preteklo leto je neki ženi za njenega vodeničnega moža kamilčno vodo svetoval. Ker je pa Nemeč, in le slabo kranjsko govori, zraven pa še močno tobak šnofa, da ima zmeraj nos zamašen, da ga je težko zastopiti, je žena namesto "komilčen te" zastopila "kobilčen te". Žena skuha tedaj kobilice (Heuschrecken) in daje kobilčno vodo možu piti. Mož je le z velikim premagovanjem ostudno vodo pil, ktera mu je bolj gori kakor doli lezla. – S takim premagovanjem tudi bolniki več tednov staro, smrdljivo »magnetizirano« oselsko vodo pijejo, in v smert lezejo, zanemarjaje druge pravšne zdravila.

Še bolj nevarno je tako imenovano "Morisonovo" pilne in druge take po časnikih priporočane in za vse

bolezni hvaljene zdravila jemati. Večidel si bolniki po ti pot škode napravijo, ktera se ne da več odvrniti.

Naj bi tedaj ne bili dobri sveti le bob v steno!

Iz Teržiča
Tomaž Pirc, zdravnik«

Spletne prevare

Žal je članek umnega in v svojem času nadvse cenjenega kranjskega ter pozneje tržiškega ranocelnika in porodničarja Tomaža Pirca še vedno zelo aktualen, čeprav je Novice mnogokrat zamenjal kar danes tako znameniti internet ali svetovni splet.

Na njem najdemo tudi v slovenščini nadvse vsiljivo reklamo za nekakšne »čudežne« kapljice za uho, imenovane Aureosoil Sensi & Secure (lahko tudi Nutresin – Herbapure Ear), s katerimi naj bi si starejši naglušni ljudje v samo 28 dneh na povsem naraven in enostaven način popolnoma povrnili izgubljeni sluh. Ta pripravek, narejen iz različnih rastlinskih olj, naj bi v kratkem času popolnoma obnovil že odmrle slušne celice. Uporabniki bodo za samo 39 evrov dobili štirikrat boljši sluh, in to brez nevarnih operacij in dragih slušnih aparatov. Za podkrepitev je naveden še izumitelj tega »zdravila« profesor doktor Roman Kotnik, specialist za molekularno biologijo in celo nominiranec za Nobelovo nagrado. Utemeljitev je na spletni strani napisana v izredno pomanjkljivi

Tudi Watchlist Internet svari pred »čudežnimi« kapljicami za uho. / Foto: Tina Dokl

in zmedeni slovenščini, ki bi sodila kvečjemu med prvoaprilske šale.

Seveda bi vsakomur morala že zdrava pamet povedati, da vsakršnih odmrlih celic nikakor ne more obnoviti noben pripravek, četudi je še tako »naraven« – še najmanj pa neke kapljice, ki prodrejo v sluhovodu kvečjemu do bobniča. Gre potemtaka za značilno spletno prevaro, ki pa ji vseeno naseda kar veliko ljudi. Poglejmo, kaj o tem pripravku meni naša Javna agencija Republike Slovenije za zdravila in medicinske pripomočke. Ta močno odsvetuje nakup omenjenega olja preko spletnih strani, saj oglaševalsko gradivo lažno obljublja zdravstvene učinke izdelka, ki

niso potrjeni in preverjeni, saj niso navedeni nikakršni podatki o ponudniku, spletna stran pa je registrirana v tujini. Objavljeni so komentari zadovoljnih kupcev, pri čemer njihove verodostojnosti ni mogoče preveriti, kar dokazuje, da so izmišljeni tako komentari kot predstavljene osebe. Izdelka, domnevnega zdravila proti gluhosti Aureosoil Sensi & Secure, tudi ni mogoče najti v Centralni bazi zdravil v Sloveniji, kar kaže na to, da navedbe na spletnih straneh niso resnične.

Da je domnevni »izumitelj« izmišljena oseba, dokazuje tudi to, da se (z isto fotografijo, ki je bila sicer nazadnje na slovenski strani zamenjana) predstavlja v

Sloveniji kot Roman Kotnik, na Češkem je to Romuald Kosinski, v Bolgariji Rumen Kamenov, na Poljskem Richard Heider, v Nemčiji pa Utri Neuer ali Karel Auer – očitno gre za lažno osebo s kakšno kupljeno podobno. Tudi Watchlist Internet svari 5. februarja 2019 pred tem »čudežnim zdravilom« in njegovim izmišljenim izumiteljem. Gre pač za navadno spletno prevaro ali po moderno »fake«. Glej tudi: <https://www.watchlist-internet.at/news/warnung-vor-nutresin-herbapure-ar/>. Ob koncu se bržkone lahko samo vprašamo, ali ni nikjer nobenih zakonskih predpisov, ki bi tako in podobno goljufanje naivnih kupcev lahko preprečili.

Pogovor

Študentka Sara Šifrar Krajnik se je pogovarjala z nekdanjimi zaposlenimi v Šeširju. Stran 14

Pogovor

Specialist psihiater Damijan Perne o čustvenih odzivih na koronavirus ... Stran 15

Zgodbe

Stanka Grubešič o pravici oseb z Downovim sindromom do odločanja ... Stran 16

Od petka do petka

Predsednik Uefe Aleksander Čeferin je za donacijo zaščitnih mask poklical ustanovitelja spletnega trgovskega velikana Alibaba Jacka Maja. / Foto: arhiv GG

Nova vlada je že na ustanovni seji razrešila generalno direktorico policije Tatjano Bobnar in načelnico Generalštaba Slovenske vojske Alenko Ermenc. / Foto: Tina Dokl

Žan Mahnič je postal državni sekretar v kabinetu predsednika vlade. / Foto: arhiv GG

Prve razrešitve in imenovanja nove vlade

SIMON ŠUBIC

Čeferin poklical prijatelja na Kitajsko

Koronavirusu se ne bomo popolnoma izognili niti v tedenskem pregledu dogodkov. Eno glavnih vprašanj trenutno je, kako zagotoviti zaščitne obrazne maske. Sloveniji je z donacijo 300 tisoč mask na pomoč priskočila tudi fundacija kitajskega spletnega velikana Alibaba in fundacija Jacka Maja. Po poročanju medijev je pri donaciji posredoval predsednik Evropske nogometne zveze Aleksander Čeferin, kar je kasneje potrdil tudi sam. »Drži. Po težki situaciji v boju proti zahrbtnemu virusu sem poklical svojega dobrega prijatelja Jacka Maja in ga prosil za pomoč. Takoj se je odzval in v Slovenijo prihaja donacija 300 tisoč zaščitnih mask in kasneje še druga oprema. Hvaležen sem prijatelju in upam, da zdaj vsi vidimo, da je solidarnost med vsemi ljudmi na svetu ključna za naše preživetje. Vlada je zagotovila logistiko v Belgiji in se odzvala resnično hitro, kar je zelo pohvalno,« je dejal za spletno Delo. Za prevoz zaščitnih mask iz Belgije je sicer poskrbela uprava za zaščito in reševanje. Slovensko zunanje ministrstvo je objavilo fundacije Jacka Ma

Foundation delilo tudi na Twitterju. V fundaciji so zapisali, da je v pošiljki 1,5 milijona mask, ki jih bodo dostavili Sloveniji, Franciji in Belgiji.

Kako obveščati o okuženih

Na vse pogostejša vprašanja, kakšno obveščanje o okuženih s koronavirusom je sploh dovoljeno, je ta teden odgovoril Informacijski pooblaščenec RS. Kot je sporočil, informacija, da je eden od zaposlenih, strank, učenec, dijakov, otrok ali stanovalcev obolel za virusom v nekem kraju, podjetju, šoli, stavbi ali organizaciji, brez navajanja drugih podatkov načeloma ne pomeni obdelave osebnih podatkov, saj tak posameznik ni določljiv. Tudi splošno obveščanje vzgojiteljev, učiteljev, ki so delali z otrokom, učenecem, dijakom ali zaposlenim, o njegovi okužbi brez dodatnih osebnih podatkov ni sporno in je posredovanje takšne informacije dopustno, so zapisali pri informacijskem pooblaščenju.

Prve kadrovske poteze nove vlade

Vlada premierja Janeza Janše je bila izvoljena pred tednom dni, a glede na številne ukrepe zaradi epidemije

covid-19 se zdi, kot da vaje države drži v rokah že precej dlje. Vlada pa ni pohitela le z interventnimi ukrepi, ampak tudi pri nekaterih imenovanjih oziroma razrešitvah. Že na ustanovni seji je tako razrešila generalno direktorico policije Tatjano Bobnar, načelnico Generalštaba Slovenske vojske Alenko Ermenc in direktorja obveščevalno-varnostne službe (OVS) ministrstva za obrambo Dejana Matijevića. Vodenje policije je začel Anton Travner, vojske Robert Glavaš, OVS pa zdaj vodi Andrej Osolnik. Za generalnega sekretarja vlade je bil imenovan Božo Predalič, za vršilca dolžnosti direktorja urada za komuniciranje pa Miro Petek. Med odmevnejša sodijo tudi imenovanja Vinka Gorenaka, Igorja Senčarja in Žana Mahniča za državne sekretarje v kabinetu predsednika vlade in Franca Kanglerja za državnega sekretarja na notranjem ministrstvu. Vlada bo morala poiskati tudi novega direktorja Slovenske obveščevalno-varnostne agencije (Sova), saj je dozdajšnji direktor Rajko Kozmelj v torek iz strokovnih razlogov odstopil s položaja, potem ko je bil izključen iz novega Sveta za nacionalno varnost. Z odstopom želi Kozmelj dati novi vladi možnost, da imenuje na

mesto direktorja Sove osebo, ki bo uživala njeno zupanje in s tem omogočila nujno potrebno nemoteno sodelovanje med agencijo in vlado, so zapisali na spletnih straneh Sove.

Letno poročilo protikorupcijske komisije

Komisija za preprečevanje korupcije je pred dnevi državnemu zboru in predsedniku republike posredovala letno poročilo in oceno stanja za leto 2019. Lani je komisija prejela 687 prijav suma korupcije in drugih kršitev zakona o integriteti in preprečevanja korupcije, kar je 27 odstotkov več kot v letu 2018. Rešila je 696 prijav suma korupcije in drugih kršitev ter izdala 381 zaključnih dokumentov. V zvezi z ugotovljenimi sumi nepravilnosti in kršitev izven svojih pristojnosti je komisija v lanskem letu organom pregona in odkrivanja podala štirideset naznanil in ovadb sumov storitve kaznivnega dejanja, drugim nadzornim organom, kot so računsko sodišče, finančna uprava, inšpekcijski organi, nadzorni sveti in nadzorni odbori posameznih subjektov javnega sektorja, Zagovornik načela enakosti in drugi, pa je podala 133 pobud za izvedbo postopka iz njihove pristojnosti.

Slovinci v zamejstvu (738)

Ubrani glasovi z Baškega jezera

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Med nastopajočimi na osrednji letošnji prireditvi Zveze slovenskih žena na Koroškem v počastitev dneva žena, ki je bila v Ledincih (Ledenitzen) ob Baškem jezeru (Faaker See), in dan kasneje na osrednji pevski prireditvi Slovencev na Koroškem Koroška poje je pela tudi pevska skupina Akzent, ki deluje v okviru Slovenskega prosvetnega društva Jepa – Baško jezero in Loč (Latschach). Skupina je prvič javno nastopila v kulturnem domu v Ledincih leta 1983 in s tem obogatila sicer razvejano dejavnost društva, ki bo leta 2022 staro sto let! V za Slovence neprijaznem času po plebiscitu sta ga ustanovila duhovnik Josip Ogris in Franc Aichholzer. Akzent nadaljuje bogato pevsko tradicijo v

Pevska skupina Akzent med nastopom na »domačem« odru v Ledincih

Ledince so nekdanj pretežno slovensko govoreča vas z okrog tisoč prebivalci. Ležijo v občini Bekštajn, med Dravo na severu in Karavankami na jugu, štirinajst kilometrov jugovzhodno od Beljaka, v bližini Baškega jezera, zato se veliko domačinov preživlja s turizmom.

kraju, ki so jo začeli starši in stari starši sedanjih pevcev. Na Koroškem pravijo, da so v teh krajih v zahodnem delu Roža doma izvrstni pevci, kar naj bi bila posledica čudovite narave v okolici jezera pod goro Jepo oziroma Kepo po naše.

Zbor, ki ga s srcem, z vso zavzetostjo vodi Anica Lesjak - Ressimann, je nekaj posebnega. V njem pojejo tako slovensko kot nemško govoreči, ki jih družijo ljubezen do petja in prijateljstvo. Ime zbora pove, da v koroško življenje vnaša akcente oziroma poudarke, ki so usmerjeni v odprtost, v skupno življenje in sožitje. V svoj program je vključil tako tradicionalne pesmi kot tudi sodobnejša dela v različnih jezikih. Akzent je doslej posnel štiri zgoščenke z

Zborovodkinja in tudi pevkva Anica Lesjak - Ressimann

zanimivimi imeni. Prva iz leta 1996 se imenuje Brez meja, druga iz leta 2005 Zvoki življenja, tretja iz leta 2011 Sledovi in četrta iz leta 2016 Božični oratorij. Zbor vsa leta sodeluje z znanimi koroškimi glasbeniki in pevci, tudi z Bernardo Fink - Inzko, s katero je posnel pasijonski koncert z imenom Moj konec je tvoj začetek. Jubilejne koncerte je izvedel na Bekštajnskem gradu, v farni cerkvi v Ločah, v Šentpetru in v Šmihelu, najraje pa zapoje doma, na odru kulturnega doma v Ledincih.

Po svetu

Zakaj ravno Italija

Ste vedeli, da je tudi strahotna pandemija kuge (»črne smrti«), ki je v 14. stoletju morila po vsej Evropi, prišla iz Kitajske v Italijo? Zakaj ravno v Italijo in zakaj je tudi smrtnost v Italiji najvišja?

MIHA NAGLIČ

Je kriv pakistanski migrant?

Prvo vprašanje: zakaj je ravno v Italiji smrtnost tako visoka? Zaradi starajoče se družbe. »Povprečna starost obolelega v Italiji, ki je umrl, je 81 let. Za primerjavo: raziskava epidemije na Kitajskem je razkrila, da je bila tam povprečna starost 51 let ... Eden od dejavnikov, da je smrtnost v Italiji toliko večja, je starajoča se družba. Kot je znano, je v primeru bolezni pri starejših, sploh če imajo pridruženo bolezen, veliko večja, in to se kaže tudi v primeru Italije. Italija ima namreč eno najstarejših prebivalstev na svetu, skoraj 60 odstotkov prebivalcev je starih 40 let ali več, od tega je 23 odstotkov Italijanov starejših od 65 let.« (Vir: MMC RTV SLO) In še vprašanje: Kdo je bil tisti, ki je prvi prinesel novi virus med Italijane? V enem od spletnih virov sem prebral, da naj bi bil »pacient nič« pakistanski migrant, ki je zavrnil izolacijo in testiranje na koronavirus in je še naprej kuhal in delil hrano v eni izmed kitajskih restavracij na severu države ... Sicer pa so bili virusi iz Kitajske v Italijo verjetno preneseni še po kakšni drugi poti.

Črna smrt

Ena največjih pandemij v zgodovini je bila »pljučna kuga«, ki je v 14. stoletju morila po vsej Evropi in so jo poimenovali črna smrt. V primerjavi z aktualno pandemijo je najbolj zanimivo to, da je tudi tista prišla iz Kitajske v Italijo. »Ni točno znano, kje se je epidemija začela. Predvidevajo, da so jo iz step Osrednje Azije prinesli popotniki in trgovci po osrednjeazijski Svilni poti, najprej pa je izbruhnila na Kitajskem. Tatarji iz Zlate hordje so leta 1344 in 1345 oblegali genovsko trgovsko kolonijo Kaffa na Krimskem polotoku, ki je postalo prvo prizorišče množičnih smrti. Od tam so jo genovske trgovske ladje z begunci zanesle najprej na Messino na Siciliji, potem pa še v Genovo in od tam naprej po Evropi. Vmes so genovski begunci najverjetneje okužili še Konstantinopol, od koder se je bolezen razširila še na Bližnji vzhod. Iz Genove je napredovala v Benetke, Francijo, Španijo, Veliko Britanijo, Skandinavijo, Nemčijo in Rusijo. Zanimivo je, da nekateri deli Evrope, denimo Poljska ter določena območja v Belgiji in na Nizozemskem, niso imeli veliko pokopaval v skupne grobove. To so počeli kaznjenci.«

Kuga je tako uspešno morila tudi zato, ker je bilo prebivalstvo sestradano in zato neodporno. »Pred izbruhom črne smrti je Evropa trpela za Veliko lakoto v letih od 1315 do 1317, ki je za skoraj desetletje zaustavila rast prebivalstva. Stradajoči so takrat použili večino semenskega žita in delovne živine, neredek pa je bil tudi kanibalizem. Okrevanje po Veliki lakoti je bilo zato dolgotrajno, telesno odpornost pa so slabile še občasne posamezne sezonske lakote. Posebej velja omeniti še lakoto iz leta 1331. Tudi to je verjetno eden od razlogov, da je epidemija pobila tretjino tedanjega prebivalstva Evrope (približno 25 milijonov ljudi!), ne upošteva joč mrtvih v Afriki in Aziji.« Viri in zgodovinarji poročajo, da ni šlo le za pandemijo, ampak za velikanski družbeni potres. »Zrušil se je družbeni red – prestrašeni in histerični ljudje so se izogibali drug drugemu iz strahu pred okužbo. Obolele so velikokrat prepuščali samim sebi. Zdravniki so poskušali bolezen zdraviti s puščanjem krvi in zelišč, vendar te metode niso bile uspešne. Nekateri ljudje so za epidemijo obtoževali Jude, ker so zaradi čistejšega načina življenja obolevali manj – sumili so jih zastrupljanja vodnjakov.

To je vodilo v pogrome, množične poboje Judov in nekakšen začetek antisemitizma. Številni so verjeli, da je kuga neke vrste božja kazen za človeštvo, zato je po vsej Evropi vzniknil verski fanatizem. Nekateri so se bičali, da bi se kaznovali, v upanju, da jim bo bog zato odpustil njihove grehe in jih obvaroval pred kugo. Kljub temu je splošna moč katoliške cerkve zaradi kuge upadla, saj so ljudje izgubili zaupanje vanjo. Duhovščini ni uspelo zatreti kuge, čeprav so trdili nasprotno. Tako je kuga pospešila družbene in socialne spremembe v kasnejših stoletjih. Kmetom je bilo omogočeno imeti več zemlje, saj so številni izmed njih pomrli in njihove razmere so se izboljšale.« (Vir: Wikipedija, geslo Črna smrt)

Dekameron in Kuga

Kuga je odmevala tudi v književnosti. Dekameron, slovita zbirka novel, ki jo je Giovanni Boccaccio napisal med letoma 1348 in 1353, se namreč dogaja v okolici Firenc ravno za časa tiste kuge. V sodobnejši književnosti pa je najbolj znan roman Alberta Camusa, ki ima tudi kužni naslov: Kuga (1947). Predlog: »samoizolacijo« si popestrimo z branjem navedenih knjig.

Stenski časopis v Bologni, 10. 3. 2020, na njem časnik La Repubblica z naslovnico, ki poziva: »Tutti in casa«, Ostanite doma / Foto: Wikipedija

Piazza San Babila v Milanu med epidemijo kuge leta 1630, naslikal Melchiorre Gherardini / Foto: Wikipedija

Osebe, ki si v Boccacciovem Dekameronu pripovedujejo pikantne zgodbe, so begunci pred kugo, pa se imajo prav lepo ... Naslikal J. W. Waterhouse, 1916. / Foto: Wikipedija

Za boljšo šolo (65)

O kaznovanju v šoli – 6. del

IVKA SODNIK

Kadar šola izčrpa vse proaktivne in preventivne vzgojne dejavnosti ter v šolskih pravilih predvidene vzgojne ukrepe in ne doseže spremembe otrokovega vedenja, je treba seči po najstrožjih ukrepih oziroma kaznih. Rekli smo, da mora šola, razrednik ali učitelj, voditi evidenco izrečenih vzgojnih ukrepov, da se učencu lahko izreče vzgojni opomin, kar je v obstoječem sistemu najstrožja kazen. Vzgojni opomin se torej učencu lahko izreče šele, ko vzgojne dejavnosti in vzgojni ukrepi ob predhodnih kršitvah niso dosegli svojega namena. V nekaterih šolah vzgojni opomin izrečejo takoj, ko npr. učenec naredi enega najtežjih prekrškov, kot

je fizični napad na učenca ali učitelja. Sicer pa morajo biti pred izrekom opomina vsi predhodni ukrepi evidentirani, zapisani in opisani in na ta način dokazljivi, saj se starši na vzgojni opomin lahko pritožijo.

Vzgojni opomin izreče učiteljski zbor. Pisni obzloženi predlog za izrek vzgojnega opomina pripravi razrednik. Seveda lahko vzgojni opomin predlaga posamezni učitelj, vendar ga mora pisno utemeljiti in ga najprej izročiti razredniku. Razrednik je po zakonu dolžan preveriti, ali je učenec v resnici kršil šolska pravila in katere vzgojne dejavnosti in ukrepe so bili že izvedeni, da bi neprimerno vedenje odpravili. Nato mora razrednik opraviti

razgovor z učencem in njegovimi starši. Če se starši ne udeležijo razgovora, ima učenec pravico do zagovornika katerega izmed strokovnih delavcev šole, ki bo zastopal njegove interese. Če razrednik oceni, da ni razlogov za izrek vzgojnega opomina, s tem seznaniti učiteljski zbor.

Takšnim neprijetnim zapletom se uspešno izognemo tako, da se učitelji posameznega oddelka čim pogosteje pogovarjajo o vzgojnih razmerah med učenci, jih sproti razrešujejo in sodelujejo pri ukrepanju. Šole, ki vzgojno problematiko učencev rešujejo v dialogu s starši, običajno nimajo težav s pritožbami na vzgojne opomine, saj imajo starši tudi doma z otrokom

velike vedenjske težave. Kjer ni sodelovanja s starši, pa prevladujejo pravni postopki, pritožbe in odvetniki. Povedali smo že, da učenec v posameznem šolskem letu lahko prejme največ tri vzgojne opomine in da ti naslednje leto ne veljajo več.

Šola pripravi za učenca, ki mu je bil izrečen vzgojni opomin, individualizirani vzgojni načrt, v katerem predvidi konkretne vzgojne dejavnosti, kako bo učenec izboljšal svoje vedenje. Vzgojni načrt podpišejo učenec, razrednik, starši in ravnatelj. V pripravo in izvajanje prevzgojnega načrta se vključijo tudi šolska svetovalna služba. Z učencem, ki ima individualizirani vzgojni načrt, je treba opravljati

tedenske evalvacije, da se sproti ugotavlja, ali učenec napreduje. Z ugotovitvami so redno seznanjeni tudi starši. Če šola z vzgojnimi opomini ne doseže spremembe otrokovega vedenja, začne po treh opominih pripravljati postopek prešolanja. Treba je najti šolo, ki bo takšnega učenca pripravljena sprejeti. Ker tovrstnega zanimanja seveda ni, mora v skrajnem primeru ustrezno šolo izbrati šolski minister. V nekaterih okoljih pa so šole dogovorjene, da si bodo pomagale med seboj in si izmenjale težavne učence. Prešolanje je velikokrat zelo učinkovita vzgojna metoda, saj učenec v novem okolju dobi novo priložnost za izboljšanje svojega vedenja.

Pogovor

Že že stroji, pomembne pa so roke

Sara Šifrar
Krajnik

Razvojna agencija Sora in Loški muzej sodelujeta v projektu Zaljubljeni v ustvarjalnost, ki ga podpirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Terensko delo, pogovore z nekdanjimi zaposlenimi v tovarni klobukov Šešir, je opravila Sara Šifrar Krajnik, študentka etnologije in kulturne antropologije ter zgodovine na Filozofski fakulteti.

IGOR KAVČIČ

Tovarna Šešir, nekoč škofjeloški ponos, je počasi, a vztrajno usihala v vaših najstniških letih in v času študija leta 2016 dokončno šla v stečaj. Kdaj ste vi vstopili v Šeširjevo zgodbo?

V letu stečaja Šeširja sem ravno začela študirati na Filozofski fakulteti. V drugem letniku smo morali na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo napisati prvo seminarsko nalogo, v katero naj bi vključili tudi terensko delo. Že v prvem letniku sem se sicer spoznala tudi z rokodelstvom in obrtnimi panogami, ki so v meni vzbudile zanimanje. Tako sem tudi v seminarski nalogi nameravala pisati o eni izmed obrti, ki so bile nekoč znane na Loškem, saj sem doma v Škofji Loki.

Spomnim se, da sem imela v mislih tri obrtne panoge, in ena izmed njih je bila tudi klobučarstvo. Mentorica mi je svetovala naj pišem o tovarni Šešir. Do tega dne sem o Šeširju vedela le, da stoji ena velika stavba tovarne na Spodnjem trgu, druga pa na Trati. Doma, zlasti pa pri starih starših, sem se pozanimala o tovarni. Babica mi je povedala, da je v njej delala moja prababica Nada Kašman, kar je bil na koncu, se mi zdi, ključni razlog, da sem se odločila pisati o Šeširju. Najprej sem prebrala članke v Loških razgledih, knjižice, ki jih je izdal Šešir v času svojega delovanja, zbirala sem slike, ki jih v svoji fototeki hrani Loški muzej, odšla sem v Rokodelski center DUO Škofja Loka, kjer so mi posodili nekaj knjig, in tako sem v mislih počasi začela sestavljati zgodbo tovarne. Sledilo je iskanje sogovornikov, s katerimi bi izvedla intervjuje o tovarni. Tako sem najprej poklicala nekdanje zaposlene v tovarni, ki sta jih svetovala stara starša, sledili so še drugi. Seminarska naloga je imela naslov Ohranjanje tradicije v tovarni klobukov Šešir.

Lani ste se v okviru Loškega muzeja vključili v projekt Zaljubljeni v ustvarjalnost. V kakšnem smislu ste v projektu prepoznali Šešir?

Sama pri zasnovi projekta nisem bila prisotna. O njem mi je povedala nekdanja zaposlena v Loškem muzeju Marija Demšar in me vprašala, ali bi v projektu

sodelovala kot etnologinja na terenu. Seveda sem bila takoj za.

Kako sem v projektu prepoznala Šešir? Dokler dejansko ne stopiš v stik z delavci, ki se jih sicer zelo redko omenja, se niti ne zavedaš, kakšne zgodbe se skrivajo za zidovi, ne le Šeširja, tudi drugih tovarn. Že sam opis projekta Zaljubljeni v ustvarjalnost, pove, da želimo z njim ljudem približati stara rokodelska znanja. Ta so bila v Šeširju glavna. Eden sogovornikov je rekel: »Eno je, da imaš ti stvari v glavi, drugo je, da jih imaš v rokah.« Najpomembnejše v tovarni je bilo delo z rokami, ročno delo. Stroji so predstavljali le nekakšno olajšavo pri delu z rokami, zato so bile te še vedno najpomembnejše. Znanja, ki se skrivajo za delom v tovarni Šešir, so res neprecenljiva.

Zato Šešir sodi v ta projekt, kar sem spoznavala tudi sama: zgodbe, doživljanja, opisi dela – vse to prispeva k ohranjanju starega rokodelskega znanja, skritega za zidovi tovarne, ki velja za pomembno industrijsko dediščino Škofje Loke.

Vaš del projekta je torej povezan tudi z industrijsko dediščino in dediščino klobučarstva v Škofji Loki?

Z moje strani so bili to pogovori z nekdanjimi zaposlenimi in pridobivanje slikovnega gradiva, ki pripovedim daje dodaten čar. Idealno bi bilo, na kar me še vedno spomnijo mnogi delavci iz tovarne, da bi sama stavba na Spodnjem trgu postala muzej. Tako bi na najboljši način ljudem približali tovarno klobukov, njene zaposlene, postopke dela in izdelke. Tovarna niso le stroji, ampak jo na prvem mestu predstavljajo ljudje. Imeli so znanje, ki je bilo potrebno za izdelovanje odličnih končnih izdelkov, in ga prenašali na mlajše generacije. Ljudje so ključni, zato sem prepričana, da se z njihovimi zgodbami predstavlja tudi dediščina tovarne, od katere je danes ostala le še stavba na Spodnjem trgu, ki bo za mnoge vedno Šešir, in proizvodi tovarne, ki jih nekateri še hranijo doma.

Kako ste pristopili k delu, k izboru sogovornikov?

Najprej sem pristopila do nekdanjega direktorja Miroslava Pinteriča, ki mi je

Sara Šifrar Krajnik na poti z Mestnega trga v Šešir / Foto: Anja Bradeško

predlagal nekaj zaposlenih, nekatere so mi svetovali stari starši in nekdanja zaposlena Ana Žorž. Zlasti sem govorila s starejšimi, ki so svojo celotno delovno dobo preživeli v Šeširju. To je bila tudi moja želja, saj so skupaj s tovarno prestali marsikaj in so si v mnogih letih dela nabrali številne izkušnje, o katerih so mi govorili. Delali so v različnih oddelkih, od kožarne, kjer je potekalo najgršje delo v tovarni, do valjarne, mokrega oddelka, laboratorija, »klobučka«, kot se je imenoval damski oddelk, šivalnice, ekspedita ... Poleg nekdanjih zaposlenih sem govorila tudi z nekaterimi njihovimi sorodniki, ki so mi pripovedovali, kako se sami spominjajo dela svojcev v tovarni klobukov.

So na Šešir gledali z nostalgijo? Česa so se spominjali?

Od posameznika do posameznika se razlikujejo odgovori na vprašanje, kaj jim je pomenila tovarna in kako so jo doživljali. Za nekatere je bila zgolj zaposlitev, spet drugim je tovarna pomenila vse – Šešir je bil zanje življenje. Nostalgija je seveda pri nekaterih prisotna, spet drugi je nimajo.

Intervjuji so bili sicer polstrukturirani, imela sem nekaj vnaprej pripravljenih vprašanj, a je običajno sledila tudi lastna pripoved. Govorili so o različnih stvareh: splošno o svojem delu v tovarni, kaj je to delo obsegalo in kakšen je bil delovnik, na katerem oddelku so delali, kako so bili povezani med seboj, o tem, da je tovarna sprva organizirala tudi izlete, o nošenju klobukov, o

tem, kaj je zanje pomenilo delati v svetovno znani tovarni ... Opravila sem deset intervjujev s 13 sogovorniki. Med njimi sem se pogovarjala tudi z dvema, ki sta bila povezana z zadnjim klobučarjem v Škofji Loki, to je Jernejem Tavčarjem.

Najbrž ni manjkalo anekdot in zabavnih dogodkov ...

Eden sogovornikov mi je dejal, da je ena od zaposlenih nosila v Šešir »frišen« kruh za direktorja Galofa in za vodjo »ekspedita«. Ali, da je prodajalka v Šeširjevi trgovini na Mestnem trgu imela na voljo tudi štedilnik za gretje vode, da je lahko potem s paro očistila klobuke. Štedilnik je pogosto uporabljala tudi za kuhanje kavnice, da so zunaj pred trgovino z mimoidočimi »kofetkali«. Zanimiva je anekdota, kako so sprva hodili po plače. Gospa mi je povedala, da so dva delavca in šofer odšli na banko na Mestni trg – in to kar z avtom. Prišli so v banko, denar dali kar v cekar – tako da je včasih kakšna kuverta gledala ven, in po možnosti po prevzemu odšli še na sladolede k Homanu. Na vrata oddelkov so namestili listke, da so vedeli, za kateri oddelk gre, in na listku za »klobuček« (damski oddelk) je bila napisala črka Ž, pa ne zato, ker je bil to ženski oddelk, ampak ker so temu oddelku velikokrat rekli tudi živčni oddelk.

Kaj je vas najbolj navdušilo ob zgodbah o nekdanjih časih Šeširja, in kaj ste ob tem spoznali?

Težko bi izbrala le eno stvar, lahko pa rečem, da

sem uživala pri terenskem in raziskovalnem delu. Rada prislunem pripovedim ljudem, in kot vedno rečem: vsaka informacija je zlata vredna. Navdušila me je navezanost nekaterih sogovornikov na tovarno. Marsikomu je tovarna predstavljala drugi dom, kar nam veliko pove. Skozi zgodbe sem spoznala, da je Šešir vedno bil in vedno bo Šešir – tovarna klobukov, ki stoji na Spodnjem trgu, v kateri se je skrivalo znanje, ki je danes le redko zapisano, v kateri so delale tudi cele družine in v kateri so izdelovali klobuke, znane po cellem svetu.

Je v vašem domu še kakšen izdelek iz Šeširja, kaj, kar vas spominja na tovarno?

Doma hranim kaseto, ki so jo posneli v Šeširju, majhen klobuček, velik kot pest, ki mi ga je podarila sogovornica, dve Šeširjevi knjižici, katalog Piccadilly, ki ga je tovarna pripravila, ter Šeširjevo kuverto. Poleg tega pa stara mama hrani še kar nekaj klobukov tovarne Šešir.

Na kakšen način bodo zgodbe zaposlenih predstavljene širši javnosti?

Vse zgodbe so zvočno posnete, sama sem jih tudi transkribirala. Zbrala sem tudi slikovno gradivo – slike klobukov, ki so jih imeli sogovorniki doma, slike zaposlenih, tovarne, ko so bili v njej še stroji ... Vse bo hranjeno v dokumentaciji in fototeki Loškega muzeja. V načrtu je, da se dve najbolj zanimivi zgodbi posnameta na video, pripravili pa bodo tudi publikacijo o klobučarstvu na Loškem in tovarni Šešir.

»Skozi zgodbe sem spoznala, da je Šešir vedno bil in vedno bo Šešir – tovarna klobukov, ki stoji na Spodnjem trgu, v kateri se je skrivalo znanje, ki je danes le redko zapisano, v kateri so delale tudi cele družine in v kateri so izdelovali klobuke, znane po cellem svetu.«

Pogovor

Nekateri bi najraje zbežali

Damijan Perne, dr. med.

Kranjčan Damijan Perne, dr. med., specialist psihiater, je zaposlen na Univerzitetni psihiatrični kliniki v Ljubljani kot predstojnik Centra za klinično psihiatrijo. Pogovarjala sva se o tem, kaj se dogaja z našimi čustvenimi odzivi v teh izrednih razmerah epidemije novega koronavirusa. Svoj razmislek poda skozi svoje oči, dostopno in obenem z izkušnjo terapevta.

SUZANA P. KOVAČIČ

V Sloveniji so 12. marca razglasili epidemijo, dan za tem so ljudje mrzlično nakupovali živila. Je to brezglavost, nezaupanje v informacije, da je zalog dovolj, ali neko čustvo, dejanje, ki ga je treba samo razumeti?

Nekateri se iz nastalih razmer še naprej norčujejo, jih banalizirajo, kar se bo hitro spremenilo, ko bo nekdo v njihovi bližini zbolel in bodo spoznali, da gre zares. Tudi njih bo popadel strah in spremenili bodo svoje vedenje. V splošnem pa je samoohranljivo vedenje ljudi pričakovano. Tisto, kar me straši, je, da se ob poplavi vzporedne realnosti v igricah in filmskih prizorih na televiziji ljudje ne zavedajo več realne situacije. Podobno kot so v osamosvojitveni vojni ljudje postopali na okrog in se niso v resnici zavedali, da se njim lahko kaj »zgodí«. Kot bi gledali film.

Zanikanje kot prvi odziv na epidemijo je bil pričakovano: »To se meni ne bo zgodilo, vse skupaj ni nič hudega, saj je nekaj podobnega kot mila gripa.« Sledita faza stremnitve ter samoohranitveni refleksi; primer, ko so ljudje začeli prazniti police v trgovinah. Takšna »borba« je ena skrajnost, druga skrajnost je beg. To smo lahko opazovali npr. pri Italijanih, ko so ob izbruhu epidemije »uhajali« čez mejo, čeprav je bila pri njih že razglašena karantena. Podobno vedenje lahko opazujemo tudi pri nas, ko nekateri še kar razmišljajo o tem, kam bi odpotovali. To ni nič drugega kot poziv k begu od vsega.

Tipični odzivi na hudo stresno situacijo so namreč boj, beg ali otrplost.

Dopisnik za nacionalno televizijo iz Rima je poročal bolj o stiskah in tesnobi ljudi v teh pogojih kot o paniki. Kako bi vi postavili »vrstni red« tega, kar doživljamo?

Zaskrbljenost je razumljiva. Vsak prisebni človek v tem času je zaskrbljen, ker je situacija težko obvladljiva, ker je v enačbi toliko neznank. Marsikdo je tudi tesnoben, se pa tesnoba lahko stopnjuje do te mere, da pride do paničnih odzivov.

Za tesnobo je najbolj značilen občutek tiščanja v prsih, ki lahko silijo v vrat. Prisotni so še znaki razbijanja srca, občutek notranje napetosti,

Damijan Perne, dr. med., specialist psihiater / Foto: arhiv Gorenjskega glasa, Tina Dokl

dušenja. Ob paničnem napadu se pravzaprav zaveš znakov stresnega odziva telesa (občutiš razbijanje srca, imaš občutek izgube samokontrole, občutiš tiščanje v prsih, občutek, da boš omedlel, občutiš mravljinčenje po telesu). To se dogaja zaradi hiperventilacije (hitrega globokega dihanja). Strah te je, da boš kar umrl ...

Panični napad se lahko pojavi nenadoma, izzvan le z neko asociacijo. Pogosto ti pacienti končajo na urgenci, ker mislijo, da imajo srčni napad. Panični napad se pogosto zgodi ljudem, ki navzven delujejo zelo močni – »nezlomljivi«. Ampak to ni stvar slabosti, je posledica izpostavljenosti stresnim situacijam.

V izrednih pogojih, kot je pandemija z novim koronavirusom, ljudje svoje značajske poteze bolj pokažejo navzven, se odzivajo drugače kot v normalnih okoliščinah, drugače kot od njih pričakujemo oziroma smo jih vajeni.

Pogovorno pogosto slišimo »ne zganjaj panike«. S tem mislimo predvsem na nekoga, ki se nerazsodno obnaša – se ne obvlada, ne pa paničnega napada, o katerem sem govoril malo prej.

Kako se lahko notranje pomirimo v teh okoliščinah?

Govoriti o tem je lažje kot to narediti. Prestrašeni smo in negotovi. Če se bomo držali dogovorjenih pravil, če se bomo osamili, ostali doma, kolikor je to le mogoče, nam ne bo hudega, ker bolezen do nas ne bo prišla. Če po nekem načinu pride do okužbe, pa

vemo, kako bolezen poteka. Na tem mestu apeliram na starejše, da še posebno pazijo nase in upoštevajo priporočila; to ni čas za obiske svojcev, sosedov in družjenja ob kavici. Zanikanje obstoja covida-19 je zelo problematično in nevarno ter skrajno neodgovorno.

Priporočam, da se tokrat ustavimo. Bodimo v kontaktu s prijatelji in svojci, vendar preko različnih komunikacijskih sredstev. V običajnih pogojih zelo kritiziram preveliko odvisnost mladih od Facebooka, Instagrama in spleta na splošno, v teh izrednih pogojih pa je to celo koristno.

V nekaterih lokalnih okoliščinah je prišlo do stigmatizacije obolelih, ki so se po bolnišničnem zdravljenju vrnilo domov. Zakaj pride do nestrpnosti, sovražnega vedenja?

Ljudje pokažemo svoj pravi obraz v kriznih razmerah. Nekateri radi pomagajo, so pa ljudje, ki iz strahu reagirajo na nenavadne načine. Nevarno postane, ko se več takih posameznikov poveže v skupino, drug drugega spodbujajo in podpirajo, rezultat pa je, da takrat ljudje postanemo krvoločnejši od katerekoli živalske vrste.

Razumljivo je, da se bojimo zase, da smo prestrašeni in tesnorni, ampak svojo frustracijo izkazovati skozi agresivnost do nekoga, ki zbolí ... To nam da misliti, kakšna je postala današnja družba. Roko na srce – človeški rod se ni kaj dosti spreminjal skozi zgodovino, ob

vseh velikih epidemijah se je to dogajalo.

S socialno izolacijo z namenom, da zajezimo širjenje novega virusa, smo omejili vsakodnevne stike s sodelavci, prijatelji. Kako vzdrževati najožje družinske odnose, ki so v teh okoliščinah verjetno tudi na preizkušnji?

V nekem »na pol« strokovnem članku sem prebral izkušnje iz Kitajske v zvezi s tem v času izolacije. Po končani izolaciji, ko se je epidemija začela umirjati, so zabeležili porast ločitev. Ni enostavno, če je na majhnem zaprtim prostoru za daljši čas zaprta majhna skupina ljudi, pa naj bo to tudi najožja družinska celica. To je zagotovo velika preizkušnja, koliko zmoremo drug z drugim v partnerskem odnosu, v odnosu s starši – otroci. Prihajajo še zanimivi izzivi ...

Pogovor med družinskimi člani sicer res lahko »zdravi«, ampak z zdravili je tudi tako, da jih moraš jemati v pravi dozi, na pravi način in ob pravem času.

Kje poiskati psihološko pomoč, če se tudi zaradi okoliščin izrednih razmer znajdemo v čustveni stiski?

Obstajajo telefonske številke, ki jih lahko pokličete v takšnih trenutkih (pomoč v duševni stiski, Samaritan ...) in se boste lahko pogovorili z ljudmi, ki so šolanji za takšne pogovore, zagotovo pa se v zelo hudi stiski lahko obrnete tudi na telefon psihiatričnih bolnic, kjer je dežurno osebje. Nikar pa ne nasedajte raznim »čudodelnikom«

in kvaziterapevtom, ki ponujajo hitre, instantne rešitve na internetu. Ti vas bodo zelo uspešno osvobodili financ, tesnoba vam bo pa ostala.

Kako zdaj poteka vaše delo?

Napeto in stresno. Ob rednem delu se pripravljamo na morebiten sprejem pacientov, obolelih s covidom-19. Sicer nismo uradna vstopna točka za obolele s koronavirusom, vendar bomo morali poskrbeti za tiste naše paciente, ki bodo potrebovali bolnišnično obravnavo zaradi psihične bolezní in so oboleli tudi z virusom. Naši pacienti so specifični, za sprejem agitiranega pacienta na primer mora sodelovati več zdravstvenih delavcev, če je ta okužen, morajo biti vsi ustrezno zaščiteni, saj je varnost pacienta in osebja na prvem mestu. Za takšno obravnavo pa nimamo zadosti zaščitnih oblečil, mask in očal. Obljubljena nam je bila dodatna pomoč, kar je nujno; upajmo, da pride čim prej.

Sicer smo tudi ambulantno delo skrčili na urgentne preglede, da pacienti dobijo terapijo; redne kontrole in nenujne preglede pa smo prenaročili. Kolikor se le da, delamo po telefonu in drugih komunikacijskih poteh.

Imate kaj več klicev?

Klicev je ogromno, ljudje so seveda prestrašeni. Pri pacientih s psihičnimi motnjami se te lahko potencirajo. V zadnjih dneh opazujemo tudi več zlorabe alkohola in drugih substanc, s katerimi se ljudje »tolažijo«, rezultati te »tolažbe« pa se vidijo pri nas.

Kako si zapolnjujete te dni svoj prosti čas?

Ta trenutek ne vem, kaj to sploh je, ker z dela prihajam domov šele zvečer. Ko pa že imam nekaj prostega časa, govorim v običajnih razmerah, nimam težav s tem, kako ga preživeti. Največ v gledališču. Zdaj tega ni, zdaj je čas za socialno osamitev, sam sem se odločil, da v času zagona epidemije tudi staršev ne bom obiskoval, saj bi ju s tem hudo izpostavil nevarnosti okužbe. To je pač treba pretrpeti. Bi pa v času osamitve z veseljem prebral kakšno knjigo Arta Paasilinna. Kot novinar čudovito opisuje človeške značaje, tudi čudake, ki gredo v vsakdanjem življenju kar mimo nas. Prav uživam v njegovih natančnih opisih.

»Razumljivo je, da se bojimo zase, da smo prestrašeni in tesnorni, ampak svojo frustracijo izkazovati skozi agresivnost do nekoga, ki zbolí ... To nam da misliti, kakšna je postala današnja družba. Roko na srce – človeški rod se ni kaj dosti spreminjal skozi zgodovino, ob vseh velikih epidemijah se je to dogajalo.«

Zgodbe

Čutim odgovornost

Nejc Trampuž je fotograf, intermedijski umetnik in aktiven v boju proti podnebnim spremembam.

ALEŠ SENOŽETNIK

Nejc Trampuž je v domačem Mengšu nedavno odprl razstavo Select > Edit > Transform. Izhodišče je ekscesna, destruktivna postproduksijska obdelava fotografij, ki močno zaznamuje podobo. To aplicira na fotografije s spleta, ki spadajo v razširjen žanr skorajda kičaste krajinske fotografije. S tem se simbolno naveže na dejanski uničevalni odnos človeka do narave. Podobe avtor nato združuje v kolaže – ti bodo na ogled tudi v Ulični galeriji v Kranju predvidoma od 7. maja dalje. Otvoritveni dogodek je še pod vprašajem zaradi vsesplošne izolacije zaradi koronavirusa.

Šestindvajsetletni Trampuž je diplomiral in magistriral iz fotografije na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani. Ves čas tematizira okoljska, tehnološka in druga družbena vprašanja, pri čemer fotografijo dojema kot izredno široko polje in se ves čas spreha po robu

medija. Tako se je v svojem ustvarjalnem procesu denimo ukvarjal s poškodbami fotografskega senzora in ekrana, ki nam danes v večini primerov služi kot »posrednik« fotografije. Za magistrsko delo z naslovom Napaka kot transformativna metoda je prejel nagrado Akademije za likovno umetnost in oblikovanje.

Od nekdanjega zanima tehnologija, ki ga po eni strani fascinira, po drugi pa se mu zdi strašljivo, kako vseobsegajoča je in kako postajamo odvisni od nje. Hkrati s kritičnim odnosom do potrošniške družbe je svoj ustvarjalni pa tudi siceršnji aktivistični fokus usmeril na okoljske tematike. »Kot človek in ustvarjalec čutim odgovornost, da prispevam k temu boju. Okoljska problematika je pereča in me zelo skrbi. Morda se bo slišalo ekstremno, a mislim, da je človeštvo v realni nevarnosti, da izumre,« pravi sogovornik, s katerim se v teh dneh ne moreva povsem izogniti niti pogovoru o koronavirusu, ki se zajeda

v vse pore našega življenja: »Ob izbruhu virusa se je izkazalo, da se gospodarstvo da ustaviti čez noč, kar se je prej slišalo utopično. A ko bomo virus zaježili, bo industrija spet krenila po stari poti – in skrbi me, da bomo šli tako daleč, da ne bo poti nazaj. Menim, da je pandemija, ki smo ji priča, tako kot okoljska in podnebna kriza le simptom istega problema: nevzdržnega, nepravičnega sistema globalizirane in industrializirane družbe.«

Morda pa je pandemija dokaz, da je mogoče spremeniti marsikaj, če obstaja volja. »Prav je, da se poskuša zamejiti virus, saj je situacija resna. A resnost terja tudi okoljska in podnebna situacija. Nekatere stvari, v katere nas je prisilila pandemija, so lahko smerokaz za naprej: razmislek o naših vrednotah, večja medsebojna pomoč, zmanjšanje potrošništva in industrijske globalizacije, prometa, divjega lova, spodbuda lokalni ekonomiji. Družbo bomo morali na novo premisliti.

Znanstveniki imajo predloge, obstajajo alternative tudi za gospodarstvo in načini, kako lahko človeštvo deluje dolgoročno vzdržno. Seveda pa to pomeni odrekanje,« še dodaja Nejc Trampuž, tudi sam aktiven pri Mladih za podnebno pravičnost. Člani skupine so na najbolj pereče probleme sodobne družbe opozorili s številnimi akcijami, med katerimi sta bila tudi lanska Podnebna štrajka, ki sta na ulice privabila tisoče zaskrbljenih mladih. Pa jih resno jemljejo tisti, ki imajo v rokah vzrode moči? »Ves čas se sprašujem, koliko so naše akcije dejansko učinkovite. K sodelovanju so nas doslej sicer povabili tudi višji državni organi. Ne vem pa, če niso takšna vabila bolj sama sebi namen. Bojim se, da ostaja zgolj pri besedah, rokovanih in fotografiranih, pogrešam pa spremembe v praksi. Koliko bomo uspešni pri novi vladi, ne vem. Glede na to, da nekateri člani zanikajo podnebne spremembe oziroma se jim ne zdijo realna

Nejc Trampuž / Foto: Jure Gubanc

problematika, nisem preveč optimističen.«

Vseeno je vesel, da zavest o pomembnosti teh tem raste. Še zlasti mladi se začnejo zavedati, da se morajo boriti za prihodnost, v kateri

želijo živeti. »Morda živim v mehurčku somišljenikov, a mislim, da mladi postajajo aktivnejši in da se bodo stvari začele obračati na bolje. Vprašanje je le, koliko časa še imamo na voljo.«

Svetovni dan Downovega sindroma

Letošnji poteka pod geslom »Mi odločamo!«. Ob tem Stanka Grubešič, vodja Centra za Downov sindrom Kranj, poudarja: »Še veliko je treba postoriti, zato naj bo 21. marec namenjen razmišljanju, kako hitro bomo stopili skupaj in končno začeli uresničevati pravico oseb z Downovim sindromom do odločanja.«

MAJA BERTONCELJ

Jutri, 21. marca, obeležujemo svetovni dan Downovega sindroma (DS). Letošnje geslo je »We decide!« (Mi odločamo!), ki odraža potrebo vsakega posameznika, da odloča o načinu svojega življenja, dela in prostega časa.

Nevladne organizacije, tudi društvo Downov sindrom Slovenija, opozarjajo, da je treba posameznike z Downovim sindromom kakor tudi druge posameznike z drugimi motnjami v razvoju opolnomočiti ter s tem zagotoviti, da se v kar največji meri aktivno vključujejo v vsakodnevno življenje.

Ob tej priložnosti smo se pogovarjali s Kranjčanko Stanko Grubešič, prof. def., vodjo Centra za Downov sindrom Kranj. Na začetku je nekaj besed namenila letošnjemu geslu in njegovega udejanjanju v praksi: »Kako lepo se sliši in prebere to zelo zveneče geslo. Bilo bi zelo demokratično, da bi

lahko tudi te osebe aktivno sodelovale pri odločitvah, ki so pomembne v njihovem življenju. To naj bi bilo zagotovljeno v vseh obdobjih njihovega življenja, obvezno pa v obdobju odraslosti. Kako pa je to v praksi? V predšolskem obdobju imajo osebe z DS bolj malo priložnosti za odločanje, saj je odločanje v rokah njihovih staršev in različnih strokovnih institucij. Tudi v šolskem obdobju imajo prav tako učenci z DS malo priložnosti za odločanje. Največji delež odločanja je ponovno v rokah njihovih staršev, v vzgojno-izobraževalnih ustanovah pa je njihovo odločanje odvisno od osebnosti specialnih pedagogov in vseh drugih strokovnih delavcev, ki izvajajo razne terapije. Pričakovani bi, da bi imeli vsaj odrasli z DS več možnosti za odločanje. Mnogi odrasli, ki zaključujejo obvezno šolsko izobraževanje, si želijo zaposlitev, prilagojene njihovim sposobnostim in v socialnih okoljih, ki bi zagotavljala

uresničevanje inkluzije in tako uresničevanje njihove osnovne pravice do odločanja. Na žalost je v vsakodnevnem življenju situacija povsem drugačna. Zelo redki posamezniki z DS imajo pri nas priložnost, da se izučijo za dela in opravila, ki so povezana z njihovimi sposobnostmi in močnimi področji, in se zaposlijo v socialnih podjetjih.«

Dotaknila se je tudi programa Učenje za življenje in delo, katerega avtorica je in ki se izvaja v šolah s prilagojenim programom ter zajema odrasle od 18. do 26. leta starosti. »To je program, ki temelji na izobraževanju odraslih in iz tega izhaja spoštovanje vseh načel in vrednot, ki veljajo v izobraževanju odraslih, to je zagotavljanje njihovih pravic do samouresničevanja in kakovosti življenja. Te pravice pa odrasla oseba z DS doseže samo z nadaljnjim izobraževanjem, saj si s tem poveča znanja, spretnosti, kompetence, informiranost, ki ji omogoča

Razpoznavni znak svetovnega dneva Downovega sindroma so pisane kratke nogavice, ki opozarjajo na raznolikost ljudi.

tudi ustrežnejše odločanje. Tako lažje premaguje ovire, zmanjšuje svoje primanjkljaje in blaži svoje motnje. Pri načrtovanju izobraževanja je treba gledati na posameznika kot odraslo osebo, upoštevati njegove učne in izobraževalne potrebe ter njegova močna področja. To pomeni, da je odrasli v vlogi subjekta, ki ima tudi pravico, da se vključi v sooblikovanje

pedagoškega polja, v katero vstopa. Ob tem pa moram poudariti tudi avtonomnost izvajalcev programa, ki naj upoštevajo individualne posebnosti posameznika, njegova močna področja, okolje, v katerem naj bi se izvajal ta program, in materialne pogoje. Tako naj bi odrasli velik del vsebin s posameznih področij vzgoje in izobraževanja opravljal v okviru praktičnih

zaposlitev s ciljem doživljajna uspešnosti, čim večje samostojnosti in neodvisnosti v procesu uspešnega vključevanja v delo in življenje. Zato v tem segmentu izobraževanja vidim veliko možnosti odločanja odraslih z DS, kaj bi želeli delati v odrasli dobi,« pravi Grubešičeva.

Ker se zelo radi primerjamo s tujino, ne moremo mimo dejstva, da je v nekaterih razvitih državah Evropske unije pravica oseb z DS do odločanja mnogo bolj razvita kot pri nas. »Na primer v Franciji se je 34-letna Eleonora Laloux, Francozinja z DS, na nedavnih volitvah potegovala za mestno svetnico v svoji občini. Kje pa smo mi, kje srečamo odrasle z DS pri nas? V glavnem v delavnicah varstveno-delovnih centrov. Še veliko je treba postoriti, zato naj bo 21. marec namenjen razmišljanju, kako hitro bomo stopili skupaj in končno začeli uresničevati pravico oseb z DS do odločanja,« je za konec poudarila Grubešičeva.

Na robu

Rezi, ki ne sodi v noben predal, 1. del

Potem je ostala sama

MILENA MIKLAVČIČ

usode

Z gospo Rezi sva se srečali pred dobrim mesecem. Takrat se je že vedelo za koronavirus, a nikomur ni bilo več kot toliko mar zanj. Sedeli sva na majhnem balkončku, ki ji zraven sobe pripada v domu za starejše, kamor se je umaknila v želji, da imajo doma »tamladi« več prostora zase in za prihajajočega pravnuka.

»Ne, s cimro pa nisem zadovoljna. Precej sitna je in kar naprej godrnja in sekira uboge strežnice. Tudi ob obisku hčerke ni nič drugačna. Jezi se nanjo, če pride minuto prepozno ali če ji ne prinese dovolj zanimivih novic iz domačega kraja. Zvečer pa, namesto da bi

zaspala, kot se spodobi, prepeva pesmi, dokler ne pride kdo od osebja in je ne opomni. Če bi bila namesto nje kakšna druga, bi bila zelo vesela.« mi je zaupala in se previdno obračala čez ramo, da je ne bi kdo slišal.

Rodila se je leta 1930, zgodaj spomladi. Bila je prva deklica v precej razvejani družini, v kateri so se rojevali sami moški potomci. Vsi, še oba hlapca in dekla, so jo imeli radi in jo razvajali. Želela je nadaljevati šolanje pri nunah, se izučiti trgovskega poklica, a je vojna v kali zatrla tihe želje, ki jih je skrivala v svojem srcu.

»Pisalo se je leto 1944, zima je bila huda, saj je januarja zapadlo več kot meter snega. Držali smo se za pečjo in molili, da bi čim prej minila. Okoli šestih zvečer, z mammo sva ravno prišli iz hleva, so na zadnja vrata potrkali trije premrazeni fantje. Rekli so, da so partizani, čeprav so bili čisto navadno oblečeni. Če se je tistemu, kar so imeli na sebi, sploh lahko rekla obleka. Najmlajši med njimi je bil droban kot trska, ustnice pa je imel tako modre, kot bi mu jih kdo pobarval. Želeli so dobiti malo tople vode, da bi se umili in pogreli, pa oče ni dovolil. Povabil jih je v vežo, ker so se najprej umili z mrzlo, šele čez nekaj časa

je prišla na vrsto toplejša in tudi čaj, ki ga je iz posušeni zelišč skuhal mama. Njihova oblečila, ki so bila polna migetajoče golazni, je vrgla v kotel, da so se do jutra namočila, nakar sem ji pomagala, da sva vse skupaj »prežulili«, splaknili in posušili nad pečjo. Z najmlajšim, ki mu je bilo ime Jože, sva se šla fizičkat. Ves večer mi je šlo na smeh, saj je bil videti prav zabaven v očetovih prevelikih oblacilih. Več kot deset dni so ostali pod našo streho, in ko so odhajali, mi je Jože stisnil roko in mi obljubil, da me po vojni pride iskat ter se oženi z menoj. »Poskrbi raje, da ostaneš živ!« mu je dejal oče, ki ga je slišal.

Vojne je bilo konec, nje pa ni bilo od nikjer. Bila sem prepričana, da je ali padel ali pa je pozabil name. Za našo družino so bili takrat hudi časi. Ljudska oblast nam je pobrala vso živino, nič nam niso pustili! Nič! Dva brata se nista vrnila domov. Kje sta ostala, nismo nikoli izvedeli. Trije bratje so se zaradi dedovanja sprli z očetom in odšli od doma, v mesto, kjer so se zaposlili in bili potem zelo nesrečni. Vsi trije so se zapili, onesrečili pa so tudi žene in otroke. Najmlajši brat, ki je bil očetu najbližji, je ostal doma, za gospodarja. Da bi se šla

učit za trgovko?! Niti slišati ni hotel, je bilo škoda denarja! Vdala sem se v usodo, da bom pri hiši za gospodinjo, pomagala mami v kuhinji in na polju ter varovala morebitne nečake, če in ko se bo brat Lozi poročil.

Stara sem bila že 17 let in kar nekaj snubcev se je smukalo okoli mene. Danes, ko so že vsi pokojni, lahko povem, ne da bi se komu zamerila, da jih nisem marala zato, ker so imeli neurejeno zobovje. Ni bilo hujšega kot smrad, ki je, kot oblak zaplaval proti meni, ko so odprli usta!

Kmalu po novem letu, mislim, da je bilo to že leto 1948, se je na vratih prikazal Jože. Bil je oblečen samo v srajco z zavihanimi rokavi. V spominu imam, da je bilo kljub zimskemu času zelo toplo, marelica pod oknom je začela celo poganjati. Nisem ga prepoznala: malo se je poredil in tudi brki so mu zrastle pod nosom. Hotel je, da grem kar takoj z njim, češ da sva se tako in tako že vse zmenila, pa mama ni dovolila. »Najprej štal'ca, potlej krav'ca!« je rekla. Še dobro, da je povzdignila glas, jaz bi kar šla, ne da bi razmislila, kam!

V eni od ljubljanskih menz, če tisti revščini lahko sploh tako rečem, je bil zaposlen kot kuhar. Zmeraj, ko je

prišel na obisk, mi je v lončku prinesel kakšno dobroto, ker kuhal je pa odlično. Njegov golaž je bil zelo slasten, ješprenj s suhim mesom in oženjenimi žganci pa prav tako. Nekoč je prinesel tudi kruh. Mama je v sredici našla črve. Nisva ga pojedli, a sva pred njim o tem molčali.

Stanoval je kar v gostilni, imel je eno revno in zanikrno sobico, na tleh je ležala žimnica, pokrita z odejo. Stranišče je bilo zunaj – in to na štrbunk. Roke si je umival kar v kuhinji, tako kot vsi drugi zaposleni. Spominjam se neke zaposlene, ki je imela dojenčka. Pokakano ritko mu je umila kar pod tekočo mrzlo vodo, čez pet minut pa je na istem mestu Joži pral solato za menzo. Kadar so imeli polne roke dela, je tisti dojenček, ki sem ga maloprej omenila, lahko jokal ure in ure, pa se nihče ni zmenil zanj. Uši so bile nekaj vsakdanjega, še sama sem se jih enkrat nalezla, ko sem prespala pri Jožiju. Tako je nanese, da sem zanosila. Da ne bi delala starejšem in bratu sramote, sva se z Jožijem na hitro poročila. Ohceti ni bilo, le skromno kosilo, saj smo bili vsi brez denarja. S trmastim vztrajanjem je mama dosegla, da se nisem preselila k Jožiju v Ljubljano, ampak je on prihajal k meni, kadar je imel prost dan. Še sreča! Kmalu sem namreč spoznala, da naju razen nekaj romantičnih spominov in medvojnih obljube ne povezuje čisto nič drugega. Bila sva si različna kot noč in dan. Če sem bila jaz varčna, je on zapravil tudi

tisto, česar še ni zaslužil. V menzi se je na skrivaj veliko kartalo, začel je tudi kaditi in tudi pijače se ni branil. Še preden sem povila prvo dete, sem veliko noči prejkala v blazino, da me ne bi slišali. Srce me je bolelo tudi zaradi bratov, ki jim je ata prepovedal prihajati domov. Jaz sem jih pa imela vse tako rada.

Potem se je tudi brat naveščeval obveznih oddaj in stransko visokih davkov, s katerimi so želeli uničiti kmetata. Brez pozdrava, brez slovesa je neke noči izginil, za seboj je sicer pustil poslovnopismo, a se je zlagal, kam se je namenil. Šele leta 1953 se je prvič javil, in to iz Avstralije, kamor je emigriral.

Proti lastni volji sem tako postala edino upanje, ki sta ga imela starša. Nagovarjala sta tudi Jožija, naj se preseli k nam, obljubljala sta, da preprišeta kmetijo nanj, a ni hotel niti slišati. Življenje v mestu je bilo zabavno, lagodno, ni bil pod mojo kontrolo, lahko je počel, kar je hotel. Po rojstvu drugega otroka mi je poslal pismo, v katerem mi je sporočil, da je srečal drugo, lepšo od mene, in naj ga pozabim. Takšne sramote v naši vasi ni doživelo še nobeno deklet. Imela sem dva majhna otroka, zagrenjene in nesrečne starše, tri brate, ki so živeli bogvedi kje. Jokala sem tudi za četrtim, ki je izginil in se ni javljal. Še sreča, da sem vztrajala, da je oče prepisal kmetijo name. Ker če ne bi, bi me bratje, ki so se po nje govih smrti znašli na pragu, oskubli do kosti!

(Konec prihodnjic)

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

Matija Pirc, prvi učitelj v Idriji

PETER COLNAR

V Kropi se je 21. marca 1875 rodil profesor, zgodovinar in geograf Matija Pirc. Ob koncu vojne leta 1918 je bil komisar mariborskega muzeja. Preprečil je odtujitev muzejskih eksponatov. S pisanjem zgodovinskih in zemljepisnih knjig za slovenske šole se je ukvarjal tako rekoč vse življenje. Umrl je 24. februarja 1927 v Mariboru.

Med letoma 1882 in 1887 je obiskoval ljudsko šolo v Kropi, nato v letih 1887–1888 v Kranju. Med letoma 1888 in 1894 je šest razredov gimnazije opravil v Ljubljani, sedmi razred je 1894–1895 obiskoval na Dunaju. Šolanje na gimnaziji je končal v Novem mestu, kjer je leta 1897 maturiral. Na univerzi na Dunaju je najprej študiral pravo, nato zemljepis in zgodovino. Leta 1905 je napravil profesorski izpit.

V letih 1903–1911 je služboval v Idriji, od leta 1911 pa na moškem učiteljskišču v Mariboru, kot profesor do leta 1921 in kot ravnatelj do upokojitve leta 1926.

Med službovanjem v Idriji je leta 1905 postal prvi učitelj, leta 1909 pa tudi profesor. Med letoma 1915 in 1926 je bil blagajnik dijaške kuhinje v Mariboru. Najprej je bil profesor, potem pa ravnatelj na moškem učiteljskišču v Mariboru. Kot ravnatelj je bil predsednik izpraševalne komisije za osnovne šole v Mariboru. Prvo četrletje leta 1925 je opravljal posle oblastnega referenta za srednje šole v mariborski oblasti. Upokojil se je leta 1926.

Že v času službovanja v Idriji je sodeloval pri sestavljanju slovenskih učbenikov za srednje šole. Leta 1909 je napisal učbenik za zgodovino starega veka za

višje razrede srednjih šol, skupaj s Francem Komatarjem pa sta leta 1911 napisala zgodovino srednjega in novega veka za višje razrede srednjih šol. Leta 1912 je napisal zgodovino novega veka za višje razrede srednjih šol in leta 1919 kratko zgodovino Slovencev, Hrvatov in Srbov ter Jugoslovanska mučenika Zrinjski in Frankopan. V času med obema vojnama se je ukvarjal z zemljepisom. Leta 1823 je izdal kar tri knjige: Zemljepis slovenskega ozemlja za osnovne šole, Zemljepis Kraljevine SHS za meščanske šole in kot soavtor Ročni zemljevid slovenskega ozemlja.

Poljudne članke je pisal v Laibacher Zeitung, Slovenski narod, Vrtec in Zvonček, v času gibanja za Majniško deklaracijo pa je pisal tudi v Slovenskega gospodarja in Stražo.

Zanimivi Gorenjci tedna in dogodki iz dežele Kranjske:

- V Komendi se je 16. 3. 1772 rodil slovenski častnik feldmaršal Žiga Josip Novak. Leta 1789 je vstopil v avstrijsko vojsko. Leta 1805 je dobil čin stotnika, leta 1814 polkovnika. Bil je poveljnik obmejnega polka. Leta 1827 je dobi čin divizionarja, nato generalmajorja in leta 1833 feldmaršal-poročnika. Leta 1816 je postal baron.
- V Zapužah pri Radovljici se je 16. 3. 1853 rodil zgodovinar Josip Apih. Napisal je več zgodovinskih razprav. Leta 1888 je objavil pomembno delo Slovinci in leto 1848.
- V Kranju se je 17. 3. 1688 rodil slikar Josip Layer, prvi znani slikar znane družine.
- Dne 18. 3. 1414 so zadnjič opravili obred ustoličenja koroškega vojvode ob knežjem kamnu pri Krnskem gradu. Vojvodi Ernestu Železnemu je zadnjič izročil oblast slovenski kmet.
- V Bohinjski Bistrici se je 18. 3. 1906 rodila pisateljica Joži Munih Petrič.
- V Mirni Peči se je 19. 3. 1906 rodil motociklistični dirkač Ludvik Starič z vzdevkom Leteči Kranjec. Kot poklicni voznik je bil zaposlen v Kranju.
- V Dražgošah se je 21. 3. 1913 rodil slikar Gabrijel Stupica. Bil je med ustanovitelji Grupe 69, član SAZU. Njegove naj bi bile besede: »Največje neumnosti sliži slika v muzeju ...«
- V Radovljici se je 22. 3. 1885 rodil zgodovinar Jože Jenko. Raziskoval je zgodovino železnice na slovenskem narodnostnem ozemlju. Zaradi narodne zavednosti je bil konfiniran v času prve in druge svetovne vojne. Umrl je 21. 10. 1967 v Ljubljani.

Mesto z dvesto izviri

ALENKA BOLE VRABEC

*mizica,
pogrni se*

Samoizolacija je idealna za nepostorjene obljube. Recimo urejanje albumov s pohodi v Bremen, v katerih imajo posebno mesto gamsji mladci in troje zajcev, da o pericah ne govorimo. In vse to med dvesto izviri. Najina prijateljca Hans Wilhelm in Ingrid svetujeta: Če se bosta ustavila na kavi, zavijta v Paderborn, kje je največji muzej računalnikov na svetu ... Od Bremna do Paderborna je nekaj več kot dvesto kilometrov. In ne pozabita: trije zajci so v katedrali ...

Rečeno – storjeno. Prvi espresso pijeja blizu

turističnega urada. Tudi ta ima tri zajce v svojem znaku. Prvi skopi podatki o mestu, zgrajenem med dvesto izviri reke Pader. Prvikrat omenjeno 777. Priljubljen kraj Karla Velikega. Po nemških merilih velemesto s 150.000 prebivalci, z veliko industrijo betona, živahno univerzitetno središče; pestrost kulturnih dogodkov, festivali ... Največji festival tolkal v Evropi ... Bogata, pa tudi kruta zgodovina. Sedež nadškofije. V srednjem veku številni požari. Veliko število zanimivih cerkva in kapel, ena najbolj impozantnih nemških katedral s 93 metrov visokim zvonikom. Idilični parki ob reki Pader. Zanimivo staro mestno jedro. Največji računalniški muzej na svetu ... Res je vreden ogleda. Bogastvo komunikacij, od prve črke, od prve številke do prvih računalnikov, velikih kot soba, od računalniških igrice do robotike ... Ampak od vseh čudes zabolijo podplati in treba jim je privoščiti siesto. V knjigarni kupim monografijo mesta in ob pivcu iz krajevne pivovarne poskušava ugotoviti, kaj si do večera lahko privoščiva. Vozila bova ponoči, pravi moj Izbrani. Vprašava natakario, kje bi lahko »po domače jedla«, in brž odgovori, da pri Kitzgamsu (Malem gamsu). »Nepoštirkan«, prijeten lokal. Izbereva solato mali gams s pečenim piščancem ... Ko pojeva, Izbrani dvigne obrv: Zelo okusno, za malico ... Moj jezik se obotavlja, ko je slišati nadaljevanje: Bova pa

laže hodila ... In se zareživa. No, če je že malica, ima kar solidno ceno! ... Greva v katedralo poiskat tiste zajce? ... Zelo me »matra firbec«. In ko stojim pod tistim znamenitim oknom, ki je poleg izvirov simbol mesta, razmišljam, kakšna je simbolika treh zajcev ...

Solata mali gams z ocvrtim ali pečenim piščancem

Za 2 osebi potrebujemo:
1 jogurt ali kislo mleko, 1 večji piščančji file, mešano zeleno solato, 1 kumaro, 1 paradižnik, 1 avokado, 1 strok česna, 1 majhno skodelico koruze, sol, poper, po želji tudi čili in sesekljana zelišča: peteršilj, baziliko, drobnjak, timijan za marinado in preliv, oljčno olje, beli balzamični kis, gorčico.

Piščančji file zrežemo na rezine, jih damo v marinado iz kislega mleka in nekaj kapljic limoninega soka in čez noč pustimo v hladilniku.

Mešano zeleno solato operemo in osušimo; paradižnik in avokado zrežemo na tenke rezine, česen stremo. Iz olja, kisa, gorčice, soli in popra zmešamo preliv in ga prelijemo po zmešani solati.

Rezine piščanca začinimo in jih osušimo, če jih paniramo in ocvremo. Lahko pa jih samo popečemo v ponvi, če ne maramo cvrtja.

Zložimo jih na solato in ponudimo z dobrim rženim kruhom.

Pa dober tek!

Vaš razgled

Cvetenje alg je gladino Blejskega jezera v teh domala pomladnih dneh obarvalo v rdeče, kar je predvsem v ekološkem oziru skrb vzbujajoče. Obenem pa upanje budi srce, ki ga je za seboj pustil zaljubljeni par – simbolizira neskončno moč večne ljubezni, ki na koncu skoraj brez izjeme premaga zlo. S. L. / Foto: Gorazd Kavčič

Kako se prileže popoldanski sprehod ob jezeru! In prilegel bi se še veliko bolj, če nam ne bi mimo ušes ropotali in spuščali bencinskih hlapov motoristi. Čeprav vožnja z motornimi kolesi po peš poteh ni dovoljena, se na prepovedi ne ozirajo. Očitno tudi tu velja, da je prepovedan sad najslajši. D. Ž. / Foto: Tina Dokl

Nove knjige (530)

Kritika čistega uma

MIHA NAGLIČ

»Doslej se je privzemalo, da se mora vse naše spoznanje ravnati po predmetih; vendar so se ob tej predpostavki izjalovili vsi poskusi, da bi o njih izvedeli kaj a priori skozi pojme, ki bi razširili naše spoznanje. Zato poskusimo enkrat, ali ne bi v nalogah metafizike napredovali bolje, če privzamemo, da se morajo predmeti ravnati po našem spoznanju, kar se sedaj že bolje sklada z iskano možnostjo spoznanja predmetov a priori, ki naj bi nekaj ugotovilo v zvezi z njimi, še preden so nam dani. S tem je ravno tako kot s prvimi mislimi Kopernika: potem ko mu razlaga nebesnih gibanj nikakor ni hotela steči, če je privzel, da se celotna

zvezdna truma vrtili okoli opazovalca, je namreč poskusil, ali bi bilo nemara kaj bolje, če bi privzel, da se vrtili opazovalec, zvezde pa bi pustil stati pri miru. V metafiziki lahko, kar zadeva zor predmetov, poskusimo na podoben način. Če se mora zor ravnati po kakšnosti predmetov, potem ne vidim, kako bi lahko kaj vedeli o njih a priori; če pa se predmet (kot objekt čutov) ravna po kakšnosti naše zmožnosti zrenja, si lahko to možnost zelo dobro predstavljam. Ker pa ne morem ostati pri teh zorih, če naj postanejo spoznanja, temveč jih moram kot predstave nanesti na nekaj kot predmet in ga določiti z njimi, lahko bodisi privzamem, da se tudi pojmi, skozi katere izpeljem to določitev, ravnajo po predmetu,

in tedaj se spet najdem v isti zagati glede načina, kako bi lahko kaj vedel o njem a priori; bodisi privzamem, da se predmeti ali, kar je isto, izkustvo, v katerem jih je (kot dane predmete) edino mogoče spoznati, ravna po teh pojmih /.../ Kar zadeva predmete, kolikor so mišljeni zgolj skozi um, in sicer nujno, vendar sploh ne morejo biti dani v izkustvu (vsaj ne tako, kakor jih misli um), bodo poskusi, da bi jih mislili (kajti misliti se morajo vendarle dati), pozneje dali čudovit preizkusni kamen tega, kar privzemamo kot spremenjeno metodo v načinu mišljenja, da

namreč o rečeh spoznamo a priori samo to, kar sami položimo vanje.« (str. 27–28)

Končno imamo v slovenščini in v eni knjigi še eno od temeljnih del svetovne filozofije, prvo od Kantovih treh kritik. V njej je Kant izvršil svoj kopernikanski obrat v filozofiji. Ugotovil je namreč, da lahko bolje razloži naše spoznavanje, če privzame (poenostavljeno rečeno), da se predmeti ravnajo po naši zavesti in ne obratno. In tako je utemeljil klasični nemški oziroma novoveški idealizem. Knjiga je zahtevno branje. Si upate pogledati vanjo ali vanjo celo vstopiti?

Immanuel Kant, Kritika čistega uma, prevedel Zdravko Kobe, Društvo za teoretsko psihoanalizo, Ljubljana, 2019, 536 strani

HUMOR, HOROSKOP

Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.

Naročniki **Gorenjskega glasa**, izkoristite popust v višini 10%. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: **040 514 975**

Gorenjski Glas

HOROSKOP

TANJA

- Oven (21. 3.–21. 4.)**
Kljub vsem slabim stvarim v zadnjem času vam ne bo popustila pozitivna energija. Širili jo boste povsod, kjer se bo dalo. Delovno področje bo za nekaj časa obstalo, a zato ne bo nobene škode, vsaj vi tega ne boste opazili.
- Bik (22. 4.–20. 5.)**
Morda boste na trenutke malo skregani z logiko, saj boste ne glede na vse iskali svoj prostor pod soncem. Večina bo rinila v eno smer, vi pa boste kot vedno vztrajali pri svojem – in prav je tako. V ljubezni boste iskali odgovore na vprašani zakaj in kam.
- Dvojčka (21. 5.–21. 6.)**
Ste in vedno boste v samem osrčju dogajanja. Na vas se prelagajo odgovornosti, za katere velikokrat mislite, da jih ne zmorete. Ker verjamate vase bolj kot drugi, vam bo v teh dneh uspelo nemogoče. Tudi za druge stvari se najde čas.
- Rak (22. 6.–22. 7.)**
Določene poti se bodo za nekaj časa prestavile. Ne delajte panike, saj v tej situaciji niste sami. Na koncu je vedno tako, da je vsaka stvar za nekaj dobra – in tudi tokrat bo tako. Načrti se zamaknejo in dajo prostor čemu drugemu.
- Lev (23. 7.–23. 8.)**
Vsi okoli vas ustvarjajo paniko, vi pa se boste znali ujeti v ritmu časa in sami sebi nameniti več časa kot po navadi. Preživeli boste lepe trenutke z ljudmi, ki vam pomenijo največ. Naredili boste načrte na daljši rok in se veselili najmanjših zmag.
- Devica (24. 8.–23. 9.)**
Občutek, da se vam godi krivica, je grozen in kar nekaj časa vas bo razjedal. Ampak na koncu boste prišli do zaključka, da je okoli vas veliko stvari, ki vas osrečujejo. In to na vsakem koraku. Nasmeh in objem nekoga, ki vas ima rad.
- Tehnica (24. 9.–23. 10.)**
Nikakor niste oseba, ki ustvarja paniko, zato imate še manj radi ljudi, ki so vaše nasprotje. Uspešno se boste vsem takim ognili, v trenutkih, ko vam to ne bo uspelo, pa se boste počutili nelagodno in neprijetno. Na koncu bo še vse dobro. Presenečenje ...
- Škorpion (24. 10.–22. 11.)**
Poznate vizualizacijo in vse njene veščine, zato vam ne bo težko v mislih ustvariti varnega in mirnega prostora, kjer se boste počutili dobro in prijetno. Nikar ne iščite razlogov za slabo voljo, saj ni primeren čas za to. Nekdo vas bo zelo razveselil.
- Strelec (23. 11.–21. 12.)**
Ne boste dovolili, da slabe novice, ki krožijo in rastejo kot gobe po dežju, pridejo do vas in vas spremenijo v nekoga čisto drugačnega. Ste rojeni borec in ljudje v vas vidijo absolutnega zmagovalca v vseh situacijah in nikakor jih ne boste razočarali.
- Kozorog (22. 12.–20. 1.)**
Vedno ste vse odlagali, prelagali, češ da imate še dovolj časa. Zdaj pa ste ugotovili, da tudi časa ni več. Ne delajte panike, saj se vedno za vsako težavo najde rešitev. Če je ne vidite vi, jo ima nekdo, ki vam hoče samo dobro. Sprejmite nasvete.
- Vodnar (21. 1.–19. 2.)**
V večni dirki za materialne dobrine se včasih zgodi, da ne znate prepoznati res vrednih stvari, ki so večne in nikoli ne izgubijo cene. Imeti nekoga rad in to tudi sprejeti nima ne cene ne valute. Ljubezen ne pozna časa in omejitev.
- Ribi (20. 2.–20. 3.)**
Izogibajte se temu, da v vsaki stvari najprej vidite slabo. Naj bo najprej dobro in dovolite času, da opravi svoje. Kot vedno. Kot se nobena juha ne poje tako vroča, kot se skuha, je vsaka situacija za nekoga taka za drugega obratna. Imejte se radi.

TA JE DOBRA

Predrag je

V zasebni praski psihiater stranki takoj razloži: »Najprej vam moram povedati, da sem zelo drag. Sicer pa: kaj pa je danes dobrega še poceni? Torej, pogovor stane tristo evrov.«

»Vem, vem,« zastoka depresivna stranka. Psihiater: »In drugič – za ta denar mi lahko zastavite le dve vprašanji.«

»Že, že, gospod doktor, ampak se vam vseeno ne zdi, da je tri stotake za dve vprašanji le malo pretirano?«

Psihiater: »Že mogoče. In katero je vaše drugo vprašanje?«

Med policisti

Policista sta se sprla v prostorih policijske postaje. »Ti si največji bedak, kar sem jih kdaj videl!« zavpije prvi. »Ti si pa idiot, da ni večjega na svetu!« reče drugi. Takrat pride mimo komandir in jih ogovori: »Fanta, očitno sta pozabila, da sem jaz še v službi!«

Požar v hiši

Novak se nenapovedano vrne s službenega potovanja in najde ženo vso razburjeno v postelji. V zraku diši po ljubimcu, ko Novak zarjove: »Vsi takoj ven! Hiša gori!« Iz omare se oglasi jecljajoče moledovanje: »Dobri ljudje, rešujte tudi pohištvo.«

Gorenjski

Moj oče je rad govoril: »S temi vici o Gorenjcih je treba bolj 'šparat'!«

LAŽJI SUDOKU

2					5		
	3	9	7			8	6
7			6	1		9	
	4	5		7	2	8	1
			1		9		
1	8	4	5		7	3	
	1		8	9			7
6	9				5	3	4
		3					2

Rešitev:

2	1	6	7	9	5	8	3
8	7	3	5	1	2	6	9
7	9	8	6	9	2	1	7
6	2	9	5	7	6	2	1
5	2	7	6	1	9	2	8
1	9	8	2	2	5	7	6
8	6	2	1	9	5	7	3
9	8	1	7	2	6	5	4
7	2	5	8	6	1	9	2

TEŽJI SUDOKU

8			5		3	1	7	
6							5	9
			9					
	5	9		1			8	
			2		4			
	2			9		4	6	
					7			
2	1							3
	3	7	4		2			

Rešitev:

9	1	5	2	8	7	4	5	6
8	7	6	5	9	8	1	2	3
2	6	8	4	1	7	9	5	3
1	9	7	5	6	8	2	3	4
5	8	7	2	3	9	8	1	6
7	8	2	9	1	5	6	5	7
8	2	9	1	7	5	2	4	6
6	5	8	9	2	1	7	9	3
7	2	1	8	6	5	2	6	8

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

Lokalna novica je kraljica

Gorenjski glas je najbolj bran časopis na Gorenjskem, ki izhaja že 73 let. Raziskava branosti kaže, da branost narašča, in v letu 2019 je imel Gorenjski glas kar 65.600 bralcev. Tudi letos bo časopis v vaše domove vsak torek in petek prinašal gorenjske novice, ki jih ne morete najti nikjer drugje.

Vabimo vas, da tudi vi postanete del naše velike družine naročnikov!

Naročniki Gorenjskega glasa so pri plačilu letne naročnine deležni 25 odstotkov popusta, pri polletnem 20 odstotkov, pri rednem mesečnem plačilu pa 10 odstotkov popusta. Vse informacije o naročnini so vam na voljo po telefonu št. 04/201 42 41 ali po elektronski pošti: narocnine@g-glas.si.

GORENJSKI GLAS	NAPITEK VINA Z VODO	ELASTIKAR	DEL MARIBORA	RUMENORJAVA BARVA	JANEZ TRDINA	EPOHA	GRADBENA OPEKA	LETALSKA POSADKA	MORSKA RIBA	KMET, KI ORJE
JEZERO NA KOROŠKEM, WEISSENSEE									12	
ELEKTRICAR										
BIVŠI POLITIK GOŠNIK			5		ADIGE (SL. ZAPIS) FIGURA PRI DRSANJU					
MODEL VOZILA OPEL						PRIPADNIK APACEV NOVJNAR PECKO				
NUŠA TOME				OBIČAJ	JUŽNOAMERIŠKI GRM RASTLINSKI ZIDAK				NAJLJUBŠI OTROŠKI PREDMET	KROKAR (PESNIŠKO)
VLADAR					13		PEČAT			
GRŠKI JUNAK							NEKD. TUR. VELIKAŠ IZUMITELJ TESLA		10	
GORENJSKI GLAS	KIRURŠKI NOZ	KRMILO PRI AVTU RAVAN, RAVNOTA		20				ROGER VADIM JUŽNOAMERIŠKI NOZ		
GARJE						PESNIK RIM, RIMAČ OKVIR SLIKE				
PERSONAL	8						NEVAREN PLAZILEC SKLADBA ZA KLAVIR			
IGRALKA GARDNER					ANGLEŽ (ZARG.) GOROVJE V AZLI					
LESLIE NIELSEN			SL. PISEC (DOMINIK) PIKAJOČA ŽUZELKA						PEVEC DEŽAN	NAŠE SMUČIŠČE
STAVČNO LOČILO NA KONCU STAVKA						VNETJE SLUZNICE KISLA REPA (EKSPR.)			16	
ENKA				6			ČEŠKA PRITRILNICA			
PRISTAŠ LAMAIZMA	11						REČNA RIBA	ZIGA GOMBAČ ULIČNA PREPREKA		
BLAMAŽA		PRITOK REKE SAVINJE	GLASBENA SKUPINA DEDALOV SIN				21			

SESTAVIL: F. KALAN	KORENINA BARVILNE ALKANE	GLAVNO MESTO POLJSKE	BALONAR SORN	NEŽICA	THOMAS NELSON	PREVRAT	ŽIVALSKI IZRASTEK	KRALJ ZAHODNIH GOTOV	GORENJSKI GLAS	POKRAJINA V VIETNAMU	ZAPISEK	SPIRALNA BAKTERIJA ORNELLA VANONI	BREZPRAVEN NAROD MORSKI OZIGALKAR		
PUŠTOLOVŠČINA							3		VETRNI JOPIČ						
DIŠEČA RASTLINA, SIVKA									KOLONIJA V PACIFIKU PRISTAŠ ROKERJEV			15			
BARVA IGRALNIH KART			9		STROJ, NAPRAVA MESTO V NIGERJI						MESEC V LETU PLAST PRODA OB REKI		LOVEC NA RAKE RAFAEL (KRAJŠE)		
ANDREJ ŠIFRER			PERZIJSKI VLADAR POVABILO				DRŽAVNIK PRODI GR. BOGINJA, TETIS				ŠVANKAR	VISOKA VZPETINA PLETENA KOŠARA	1	ŠVEDSKO SMUČIŠČE ANTON ZABKAR	4
PRITJSK MNOŽICE					INDIJSKI HRAST ANIMIRANI FILM				ZMIKAVTKA VULKAN NA HAVAJIH (MAUNA)				DEČEK S ČUDEZNO SVETILKO		19
PEVKA BOTO				NASELJE PRI KRANJU LOVSKA OGRADA						KARTA PRI TAROKU MOZESOV BRAT			LETOVIŠČE PRI PULI		
ORGANIZATOR TABORA, TABORJAN								ŠPANSKI NOGOMETNI KLUB				LADO JAKŠA MESTO V VOJVODINI			22
ADOBE ALARIH ARAKAN KOLONADA SAJANI	VOJAŠKA ZAPORA S STRAŽO	ROD PTIČEV MOČVIRNIKOV REČNA RIBA					7	GROBO DOMAČE SUKNO	GOROVJE V MJANMARU						
STEBRIŠČE									IZOLACIJA ZAPREKA, BARIERA MANJŠI MOTOCIKEL						
JEGULJI PODOBNA RIBA	2				VOJAŠKI OBVEZNIK NARAVA (STAR.)								18	UDAREC PTICE S KLJUNOM POLDRAG KAMEN	
RENATE RUGELJ			RIMSKI KRALJ UREJENOST					JAPONSKI VULKAN KOREOGRAF OTRIN			PEVKA ZORJAN POJAV NA NEBU				
HITER TEK				KRATICA ITAL. RTV NEON				ZBORNIK, LETOPIS UROŠ ZORMAN			17				
KRITIKA, PRESOJA						SL. PEVEC (DOMEN)						1 + 1 = ?			
POLNILO ZA SLADICE							14								

1. nagrada: darilni bon trgovine Baldrijan Kranj v vrednosti 20 evrov 2. in 3. nagrada: knjiga

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do petka, 3. aprila 2020, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

	1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22	

Koronavirus oživlja družinsko življenje

Pojav koronavirusa ima tudi dobro plat: marsikje oživlja družinsko življenje. Skupno preživljanje dni bi sicer moralo biti nekaj običajnega, in ne zgolj posledica izrednih razmer, poudarja Špela Rihtaršič, mati treh deklic in lastnica zasebnega vrtca.

ANA ŠUBIC

Cerklje – Te dni, ko naj bi bili zaradi preprečevanja širitve koronavirusa karseda izolirani od zunanjega sveta, mnoge družine preživijo skupaj precej več časa kot običajno. Številni zaposleni starši so morali ostati doma oz. delajo od doma, njihovi otroci pa se šolajo na daljavo. Kako se trenutne razmere odražajo pri njih, smo se pogovarjali s Špelo Rihtaršič, ki z družino živi v Dvorjeh pri Cerkljah.

»Pri nas se življenje ni ustavilo oz. se niti ni bistveno spremenilo,« pravi Špela, sicer lastnica zasebnega vrtca ter podjetja, v okviru katerega izvaja še masaže in svetovanje. Tudi njen mož Nejc, prav tako podjetnik, ki se ukvarja s prodajo vozil, je svojo dejavnost že začasno ustavil. Dneve sedaj v celoti preživljata s svojimi tremi hčerkami. Najstarejša je prvošolka Ela, Lara bo šolski prag prestopila jeseni, najmlajša pa je triletna Taja. Šolske obveznosti, ki jih v prvem razredu še ni veliko, skušajo opraviti spotoma na

prijazen način brez dolgotrajnega sedenja, je pojasnila Špela. Dnevi jim hitro minevajo, zapolnjujejo pa jim jih tudi ustvarjanje, kuhanje, sprehodi in druge aktivnosti na prostem.

Špeli se sicer zdi žalostno, da so marsikatero družino do mirnega in skupnega preživljanja dnevov privedle šele izredne razmere. »Sama vodim dve podjetji in kot mama vselej stremim k temu, da se ustavim in si vzamem čas za otroke. Je pa veliko staršev, ki prioritarno pozornost posvečajo službam. To ni prav, ker otroci odrasčajo sami ali pa v šolah in vrtcih, od ustanov pa se nato pričakuje, da bodo naredile čudežne otroke, kar ne gre. Otroci potrebujejo starše ter njihovo ljubezen in pozornost,« je poudarila ter dodala, da se boji, da bodo po koncu tega težkega obdobja mnogi hitro pozabili na to in se vrnil v stare tirnice.

Rihtaršičevi so se v izogib morebitnim okužbam izolirali od drugih. »Nikamor ne hodimo in tudi nimamo obiskov, povezani smo samo z dobrim prijateljem, ki pa

se strogo drži omejitev. Gremo samo v naravo, saj imamo tudi psičko, a se izogibamo obljudenih poti. Žal na spletnih omrežjih opažam, da mnogi še vedno hodijo na priljubljene lokacije v hribe, kjer je veliko obiskovalcev. Če bi se vsi tako obnašali, ne bi ničesar rešili.« Nakupovalnih centrov so se skladno s svojim načinom življenja izogibali že pred pojavom koronavirusa in so jih obiskovali zgolj mesečno, manjše trgovine pa le občasno v nujnih primerih. Špela namreč stremi k nakupu ekološko in lokalno pridelane hrane pri domačih pridelovalcih. Osebnost stike, ki se jim ni mogla povsem izogniti, skuša sedaj karseda omejiti. »Mesarju sem na primer že prej po telefonu predala naročilo, ki sem ga nato le še plačala in prevzela.«

Pozitivno se ji zdi, da pojav koronavirusa vpliva na medsebojne odnose znotraj družine in med prijatelji. »Pokazalo se je, kako družine stopijo skupaj, kako močni smo v sebi, kako pomagamo eden drugemu. Potrebno bo več

Družini Rihtaršič iz Cerkelj dneve zapolnjujejo tudi aktivnosti na prostem. / Foto: Gorazd Kavčič

medsebojne komunikacije, ki je žal že izginila, ljudje bodo morali biti bolj odprti ter spregovoriti o čustvih in jih izražati.«

Na vprašanje, kako otroku približati trenutno dogajanje, ne da bi jih prestrašili, je odvrnila, da se ji zdi ključno, da starši najprej poskrbijo, da bodo znotraj sebe našli

mir ter ustavili strah in paniko, saj otroci to čutijo. »Starši smo glavni steber otrokom. Tako kot bomo mi sprejemali določeno situacijo, jo bodo tudi otroci. To je zelo odvisno od predhodne vzgoje in kako se doma pristopa k reševanju problemov,« je pojasnila Špela. Zaveda se, da so posledice širitve

koronavirusa nekatere pah-nile v veliko stisko, zato je pripravljena s svojim svetovanjem brezplačno priskočiti na pomoč socialno ogroženim družinam. »Lahko se obrnejo name preko Facebooka in bomo preko spletne povezave skušali premagati krizo in poiskati notranji mir,« je povabila Špela.

Vsako jutro naredijo tisoč gibov

V Preddvoru so se pred letom dni pridružili množičnemu gibanju Šola zdravja, katerega osnovna dejavnost je jutranja telovadba na prostem.

DANICA ZAVRLI ŽLEBIR

Preddvor – V Sloveniji Šola zdravja deluje že več kot desetletje, pri jutranji telovadbi 1000 gibov po metodi Nikolaya Grishina, dr. med., se v številnih krajih po državi zbira že blizu 4500 ljudi. »Največ je starejših, saj je povprečna starost med petinšestdeset in sedemdeset let, desetina ljudi šteje nad osemdeset let,« je povedala

Metka Štok, začetnica jutranjih telovadnih skupin v Kranju. Tam se je gibanje začelo leta 2014, ko je v Prešernovem gaju začelo vaditi dvajset ljudi, danes jih na prostem vadi že okoli dvesto. Deluje osem skupin na različnih lokacijah, poleg tega pa še dve posebni, ena na sedežu Mestne občine Kranj in druga v Varstveno delovnem centru, je še pojasnila Metka Štok, ki so jo povabili

v Preddvor na prvo obletnico obstoja tamkajšnje skupine.

Preddvorsko skupino vodi Irena Križnar, ki je začela kot ena od udeleženk v Kranju in je sklenila to dejavnost vzbuditi tudi v domačem kraju. »Sama že dolgo vsako jutro telovadim, želela pa sem k temu v domačem kraju spodbuditi tudi druge. Prvič me je skrbelo, ali bo sploh kdo prišel, sicer, sem si dejala, bom pa še naprej telovadila sama. Pa je

bilo že na prvem srečanju 21 udeležencev. Toliko nas prihaja še danes, vsakdanjo jutranjo telovadbo vodi pet vadiatelj,« je povedala Križnarjeva. Med udeleženci, ki jih prepoznamo po enotnih oranžnih majicah in se zbirajo vsako jutro od ponedeljka do sobote ob 7.30 na dvorišču gostilne Majč, je glavnina žensk, imajo pa tudi dva moška. Vadba je primerna za vsakogar, v pol ure razgiba vse telo, z redno telesno vadbo pa ohranjajo gibljivost telesa in odganjajo bolečine. »Če človek sam ne naredi nekaj za svoje zdravje, tudi tablete ne bodo pomagale,« pravi ena od udeleženk.

»Pomembno je, da udeleženci pridejo vsak dan, da izstopijo iz cone udobja in se razgibajo v vsakih vremenskih razmerah,« nadaljuje Irena Križnar. »Na dvorišču gostilne Majč se imamo možnost v deževnem vremenu umakniti pod streho paviljona, za kar smo gostiteljem še posebej hvaležni. Gibanje dobro vpliva na zdravje naših udeležencev, prav tako pa je vsakodnevno druženje

blagodejno tudi za njihov socialni razvoj. Kaj lepšega lahko doživiš kot to, da ti vsako jutro dvajset ljudi že navsezgodaj vošči dober dan!«

Ob prvi obletnici so telovadno druženje sklenili ob kavi in torti, ki jo je spekla voditeljica skupine. Tudi sicer se

sem smučala, plesala in veliko hodila v hribe. Sedaj poleg jutranje telovadbe obiskujem še nordijsko hojo in plešem,« je povedala v pogovoru za občinski časopis. Z vajami, pravi, nima težav, dela jih z lahkoto. »Tudi vaje za ravnotežje, stojo na eni nogi, zamahova-

Tudi skupinsko druženje na prostem je zaradi koronavirusa odpovedano. Preddvorski telovadci so zadnjič skupaj v varnostni razdalji telovadili v petek. Voditeljica Irena Križnar pa jih je spodbudila, da sami vadijo doma in se sami gibljejo na svežem zraku ter tako vzdržujejo kondicijo in krepijo imunski sistem.

Razigrane preddvorske telovadke, od prejšnjega tedna se do nadaljnjega ne družijo več

enkrat tedensko po telovadbi razvajajo ob kavi, pove stalna udeleženka skupine Franciska Žumer. Še posebej jo veseli, da se je Šola zdravja tako dobro prijela v Preddvoru, kjer je težko doseči, da se družijo toliko ljudi. Telovadci so drug drugemu spodbuda, še posebej jih navdihuje najstarejša udeleženka, 83-letna Ana Svetelj, ki je pri telovadbi od prvega dne in jo ves čas redno obiskuje. »Pred tem sem hodila na telovadbo za osteoporozo, sicer

nje z nogo, čapljo, izpadni korak, lastovko ... Ko grem po telovadbi nazaj domov, se počutim kot prerोजना. Če me kdaj kaj boli, ko grem zjutraj peš iz Nove vasi v Preddvor, me nazaj ne boli nič več! Za svojo gibčnost se moram zahvaliti tudi plesu. Za vrat in rame delam še posebne vaje doma, še preden grem na jutranjo telovadbo. Tudi druženje je pri tem pomembno, to človeka gor drži, ne le zdravstveno, tudi umsko.«

HALO-HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali po pošti. Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04/531 52 49, 041/855 630

Rozman bus vse svoje stranke obvešča, da zaradi epidemije novega koronavirusa in državnih uredb, ki jih je v teh izrednih pogojih treba spoštovati, začasno odpovedujejo vse turistične prevoze. Strankam se zahvaljujejo za dosedanje zaupanje in jim sporočajo, da se spet srečajo, ko bo epidemija mimo. Ostanite zdravi! www.rozmanbus.si

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

OBVESTILA**Spremenjen delovni čas lekarn**

Gorenjske lekarne obveščajo, da bodo do nadaljnjega ob sobotah zaprte lekarne: Cerklje, Šenčur, Planina, Stražišče, Primskovo, Žiri, Železniki in Lesce. Z današnjim dnem se po navodilu ministra za zdravje ukine nočna dežurna služba. Izdaja zdravil je možna le do 22. ure v Lekarni Kranj, Bleiweisova 8.

Internetne delavnice, blogi

Radovljica – Muzeji radovljiške občine so na svoji spletni strani pripravili blogo o kovaštvu, čebelarstvu, ilustracijah ... Mlajšim bralcem bodo pripravili navodila za izdelavo zanimivih izdelkov. Začenjajo tudi prvo muzejsko ustvarjalnico štukature in izdelave listnih mask ter drugih izdelkov. Najdete jo na povezavi: <http://mro.si/muzejske-ustvarjalnice-1/>.

Odpovedi dejavnosti zaradi koronavirusa

Kranj – Društvo upokojencev Kranj obvešča, da je društvo do nadaljnjega zaprto in vse dejavnosti društva odpadejo.

Škofja Loka – Medobčinsko društvo invalidov Škofja Loka sporoča svojim članom, da je društvo do nadaljnjega zaprto. Odpadejo vse aktivnosti, vključno z občnim zborom.

Radio Sora
Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3
RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

Izžrebani nagajenci nagradne križanke, objavljene v časopisu Gorenjski glas v torek, 3. 3. 2020, z geslom **AN FLETN VEČER BO SPET V TRŽIČU**, ki prejmejo po dve vstopnici za koncert, so: **Marta Zaplotnik** z Golnika, **Jožica Bergant** iz Škofje Loke in **Mirko Korošec** iz Bohinjske Bistrice. Nagrajence obveščamo, da je koncert prestavljen na jesen. Ko bo znan točen datum prireditve, bodo vstopnice dobili po pošti.

26. 2. - 11. 4. 2020 www.brezalkohola.si

Za zdravje in zdrave odnose

4 dni brez alkohola
V znamenje solidarnosti z vsemi, ki trpijo zaradi alkohola.

Kako kratek je zgodovinski spomin – epidemije na Žirovskem

Ali še kdo od sedanjih generacij ve, kaj se je v Žireh dogajalo po prvi svetovni vojni? Ni bilo dovolj, da je več kot 150 fantov in mož – Žirovcev umrlo v krvavi svetovni moriji. Od tega je umrlo 49 mož, ki so doma na večjih ali manjših posestvih zapustili žene in otroke. Takrat je samo zaradi te vojne na Žirovskem ovdodelo 49 žena, brez očeta pa je ostalo 250 otrok. Sledila je revščina, lakota in pomanjkanje osnovnih življenjskih dobrin. Na nešteto domačijah so za delo ostale samo ženske in otroške roke. Včasih je veljal pregovor: »Ko ima hudič mlade, jih ima naenkrat veliko!«

Ni bila dovolj svetovna morija, prišle so še hude bolezni in epidemije, ki se povzročile še več revščine, gorja in žalosti. Sprašujem se, kako lahko človek sploh vse to prenese?

Vojna se še ni povsem končala, ko je v Žireh prišlo do prve smrti zaradi španske gripe. Dne 22. 10. 1918 je kot prva za to nalezljivo boleznijo umrla Marija Primožič, rojena Pivk, žena trgovca s čipkami Antona Primožiča. Stara je bila 46 let. Sledila je 4-letna Alojzija Groselj, Hribčarjeva iz Dobračeve, nato leto in pol star Glažerjev Vinko Gantar, nato enako stara Julijana Pivk, Javrničkova iz Sela. Sledilo je še osem otrok v starosti do 12 let, nato 51-letna Neža Zajc iz Vrsnika, 27-letna Marija Kopač iz Nove vasi, 51-letna Marija Seljak iz Žirovnice, 48-letni Blažičkov Jakob Demšar iz Žirov, 30-letna Katarina Filipič, Brcetova z Mrzlega Vrha, 47-letna Ivana Kavčič, Možinetova iz Koprivnika, 52-letni Jakob Vehar, Martincov iz Dolenjega Vrsnika, 76-letni Martin Krvinna, Martencetov iz Žirovskega Vrha, in 36-letni Franc Kosmač, Kocljev z Ledinice. Na Vrhu Svetih Treh Kraljev je vpisana le ena smrt zaradi španske gripe, in sicer 49-letni Janez Malavašič, Gračenov iz Hleviš. Na območju Ledin pa je bilo huje, umrlo je sedem oseb: 19-letna Katarina Freljih, 61-letna mežnarjeva žena Uršula Brence iz Krnic, 11-letna Marija Sedej, mežnarjeva hči iz Ledin, 61-letni gospodar pri Belinu v Mrzlem Vrhu, 39-letni Ivan Eržen iz Ledin. Ivan je bil orožniški vicestražmojster v Dalmaciji. Umrli je tudi 10-letni Filip Lapajne in 20-letna Špičkova Jera Fortuna iz

Govejka. 'Španka', kot so ji rekli, je pobrala kar 29 življenj. Zadnja dva sta umrla marca 1920, torej je bolezen kosila leto in pol.

Ko je bila španska gripa na višku svoje košnje, pa so se pojavile črne kozice. Baje je kozice prebolel Selak iz Jarčje Doline, ki se je vrnil iz ruskega ujetništva. Verjetno ne vedoč, da še raznaša viruse črnih koz, je imel najprej stike z domačimi. Prva je umrla zaradi črnih koz njegova najmlajša hči Frančiška, stara štiri leta, nato pa 20-letna Brezarjeva Neža Oblak iz Jarčje Doline. Sledil je enomesečni dojenček Viktor Demšar in kmalu še njegova 33-letna mati Ivana, Cepinova iz Žirov. Sledilo je še 14 oseb, otrok in odraslih, različnih starosti, moški in ženske, največ s Sela in Dobračeve. V pol leta, od februarja 1919 do sredine junija, je umrlo 17 oseb. Zadnji izbruh črnih koz v Evropi je bil na Kosovu leta 1972, ko je prinašalec prišel z romanja v Meko. Proti črnim kozam se danes štiti prebivalstvo z obveznim cepljenjem.

Ko bi vsi preživeli Žirovci vedeli, kaj ji še čaka! Najhuje je šele prihajalo! Izmučena in slabo prehranjena telesa in nezadostna skrb za higieno je povzročila tretjo močno nalezljivo bolezen krvavo grižo, to je bakterijska okužba prebavil, ki se danes uspešno zdravi z antibiotiki. Prva žrtev te okužbe je bil 4. 8. 1920, 5-letni Franc Govekar, Žunarjev iz Nove vasi. Samo do konca avgusta je umrlo 43 Žirovcev, največ otrok, pa tudi starejši, moški in ženske, septembra meseca pa še naslednjih enajst. Skupno je na Žirovskem v dveh mesecih umrlo 58 oseb. Stari ljudje so vedeli povedati, da je bilo na Dobračevi nekatere dni tudi do pet ali več pogrebov. Že tako zdesetkano število Žirovcev se je še dodatno zmanjšalo za eno celo generacijo. Vedeti moramo, da v tem času zdravstvo še ni bilo razvito, v Žireh ni bilo zdravnika. Ljudje so se verjetno organizirali in poskušali omejiti stike in gibanje. Žal v raznih kronikah o tem obdobju ni skoraj nič napisanega. Podatke o smrtih in vzrokih za smrt sem črpal iz Mrliške matične knjige in svoje Zbirke rodoslovnih podatkov, ki šteje 125 tisoč oseb.

Zakaj sem v tem trenutku začel zbirati te podatke? Pandemija, ki jo je razglasila Svetovna zdravstvena organizacija, dogajanje na Kitajskem, v Italiji, drugod po svetu in pri nas mi daje občutek, da se ljudje ne zavedajo nevarnosti nalezljivih bolezni. Seveda niso več nevarne zgoraj omenjene nalezljive bolezni, ker za to obstajajo

zdravila, pojavljajo pa se nove in nove neznane virusne okužbe, na katere znanost še nima odgovora. Ali se vsi mi zavedamo nevarnosti? Mislím, da ne. Špekulirati z dejstvom, da Slovenijo ne bo dosegla, je navivno. Mlačen začetni pristop k sprejemanju zaščitnih ukrepov je povzročil, da smo v Sloveniji v samem vrhu okužb na število prebivalcev. Od žirovskih epidemij leta 1918, 1919 in 1920 je minilo sto let, v tem času pa se je svet spremenil. V sedanjem času bo vsaka epidemija dobila razsežnosti pandemije, k temu pripomore način življenja in moderna prevozna sredstva.

Ko poslušam in ocenjujem sprejete ukrepe, menim, da bi morali biti od vsega začetka ostrejši. Koliko skrbi in sredstev bi prihranili, če bi bila številka okuženih v Sloveniji manjša. Koronavirus jim je ušel iz možnosti nadzora. Borili se bomo lahko le še s posledicami.

Ko sem se v soboto zvečer peljal po Poljanski dolini, sem videl pred gostinskimi lokali veliko avtomobilov. Njihovi lastniki so vsi potencialni prejemniki in prenašalci virusa. Tudi v občini, pa četudi še ni zaznane okužbe, bi morali postaviti lokalne ukrepe, tudi sprejemati Odloke o zapiranju lokalov, postopke nakupov in oskrbe nemočnih itd. Občinski veljaki, zganite se! Po toči zvoniti bo prepozno, ne dovolite, da se ponovijo leta 1918, 1919 in 1920.

JANEZ JEREB, ŽIRI

Pohvala

Že nekaj časa se odločam, da napišem nekaj vrstic pohvale vašemu časopisu, saj menim, da je ta vedno dobrodošla, predvsem v naši deželi, kjer je skoraj vsak proti vsakemu.

Kar nekaj let je že minilo, kar smo se odločali, da je pri hiši več časopisov, kot jih redno preberemo, in da enega odpovemo. Pa ste ravno takrat začeli objavljati kolumno zakepcev Mojce in Janeza Logarja. Takoj me je pritegnila. Vsi

S kolesom po epidemiji

Kranj – Nova sezona kranjskega sistema KRskOLESOM, ki še vedno velja za največji elektrificiran sistem za izposojanje koles v državi, še ni odprta. Kot sporočajo s kranjske občine, so si prizadevali, da bi letos sezono odprli že sredi marca, vendar so se zaradi epidemije koronavirusa in uvedbe posebnih zaščitnih ukrepov odločili, da bodo kolesa uporabnikom na voljo takoj, ko bodo razmere v državi to dopuščale.

Pomladna čistilna akcija prestavljena

Škofja Loka – Spomladanska akcija čiščenja in urejanja okolice v Škofji Loki, ki je bila predvidena v soboto, 28. marca, je zaradi izrednih razmer prestavljena, sporočajo s škofjeloške občine. Nov datum akcije bodo sporočili naknadno.

LOTO

Rezultati 23. kroga – 18. marca 2020
9, 13, 16, 17, 20, 21, 35 in 3
Loto PLUS: **1, 2, 3, 17, 27, 30, 31 in 10**
Lotko: **8 7 8 2 0 8**
Sklad 24. kroga za Sedmico: **1.040.000 EUR**
Sklad 24. kroga za PLUS: **70.000 EUR**
Sklad 24. kroga za Lotko: **120.000 EUR**

Radio Triglav
Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Triglavova Cesta 4, 4270 Jesenice
Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

MALI OGLASI

T: 201 42 47
E: malioglas@g-glas.si

Male oglase sprejemamo:
**za objavo v petek do srede
do 14. ure in za objavo
v torek do petka do 14. ure!**

Spoštovani!

**Zaradi nevarnosti okužbe s
koronavirusom je okenca za
sprejem strank začasno
zaprto.**

Osmrtnice, zahvale in male
oglasne lahko oddate v poštni
nabiralnik, ki je na desni strani
vrat v našo stavbo, ali pošljete
po e-pošti: malioglas@g-glas.si.
Lahko pokličete tudi naročniško
službo, vsak dan od ponedeljka
do petka od 8. do 15. ure, tele-
fon 04/201-42-47.

MOTORNA VOZILA

MOTORNA KOLESA

KUPIM

STAR moped Colibri, lahko nevozen,
tel.: 051/353-912 20000688

STROJI IN ORODJA

KUPIM

PAJKA širine 3,5 m, na 6 »roglov«, tel.:
051/336-749 20000686

GG naročnine

E-POŠTA: narocnine@g-glas.si
TELEFON: 04 201 42 41

www.gorenjskiglas.si

**LOKA
NEPREMIČNINE**
LOKA NEPREMIČNINE d.o.o.
Kapucinski trg 13, 4220 Škofja Loka
gsm: 041 675 123, tel.: 04 506 03 00
e-mail: info@loka-nepremicnine.si

domplan
Domplan, d. d., Bleiweisova 14, 4000 Kranj
T: 04/20 68 773, F: 04/20 68 701
M: 030 641 621, I: www.domplan.si
E: domplan@domplan.si
V zadovoljstvo naših strank upravljamo
zanesljivo in varne storitve posredovanja v
prometu z nepremičninami.
Obiščite nas na naši spletni strani:
www.domplan.si

fesst
FESST, d. o. o.,
nepremičninska
družba,
Koroška c 2, Kranj,
Telefon: 236 73 73
Faks: 236 73 70
E-pošta:
info@fesst.si
Internet:
www.fesst.si

GRADBENI MATERIAL

KUPIM

ODKUPUJEMO kostanjeve drogove
(za elektrogospodarstvo) dolžine 9–11
m (tudi neobeljene), SES, d.o.o., Ope-
karska ul. 22, Maribor, tel.: 041/865-
596 20000602

KURIVO

PRODAM

DRVA, metrska ali razžagana, možnost
dostave, tel.: 041/718-019 20000531

SUHA bukova in mešana drva, možna
dostava, tel.: 031/676-235 20000682

SUHA mešana drva, možna dostava,
tel.: 031/343-177 20000684

STANOVANJSKA OPREMA

GOSPODINJSKI APARATI

PRODAM

DELUJOČ, rabljen pralni stroj Zanussi,
cena 50 EUR, tel.: 040/224-348
20000689

HOBI

KUPIM

ODLIKOVANJA, medalje, značke,
razglednice, kovance, bajonete, sablje,
čelade, uniforme, tel.: 051/740-430
20000561

STARINE

KUPIM

ODLIKOVANJA, kovance, ure, slike,
značke, srebrnino, luči, kipe in drugo,
tel.: 030/670-770 20000601

STARINE: mizarski ponk, skrinje,
razglednice, kipe in drobnarije, tel.:
051/258-936 20000536

OTROŠKA OPREMA

PRODAM

VOZIČEK za dvojčka, oranžne barve –
ima športna sedeža, košari, pokrivalo,
tel.: 040/667-897 20000695

KMETIJSKI STROJI

KUPIM

TRAKTOR, kiper prikolico in mini ba-
ger, lahko tudi v slabšem stanju, tel.:
031/500-933 20000557

TRAKTOR, priklijučke in ostalo, tel.:
041/680-684 20000682

MEDICINSKI PRIPOMOČKI

PRODAM

INVALIDSKI električni štirikolesni
skuter Soča, star 6,5 leta, lep, tel.:
040/647-491 20000692

PRIDELKI

PRODAM

JEDILNI in krmni krompir, tel.:
040/355-865 20000697

KOSTANJEV med in čebelje družine
na 9 AŽ satih, z lanskimi maticami, če-
belar iz Kranja, tel.: 040/273-214
20000551

KRMNO peso, tel.: 040/674-688
20000691

OKROGLE bale, majska košnja, kiper
prikolico 3 T, ovčjo volno, jagnetino,
hlajeno in razkosano, tel.: 031/648-
526 20000641

SLAMO in seno v kvadratnih balah,
tel.: 041/623-449 20000562

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

BIKCE simentalce, težke od 200 do
300 kg, za rejo, tel.: 031/644-752
20000690

ČB bikca, starega 10 dni, tel.:
041/357-944 20000693

ČEBELJE družine na AŽ satih, tel.:
031/823-560 20000694

KOKOŠI – nesnice, jarkice, rjave, črne,
grahaste in bele, pred nesnostjo, in KG
piščanci za dopitanje. Pripeljemo na
dom, Matej Bulovec, s.p., Mlakarjeva ul.
45, Šenčur, tel.: 041/710-113 20000534

KUPIM

BIKCA simentalca, starega do 1 mese-
ca, tel.: 041/503-623 20000646

NAJVEČJI ODKUPOVALEC živine za
Avstrijo – Kogler. Plačilo v treh dneh,
eko plus. Oddamo v rejo pitance, brik-
ce in teličke. Kogler Franz A., d.o.o.,
Parmova 53, Ljubljana, tel.: 064/130-
081 20000533

OSTALO

PRODAM

ULEŽAN hlevski gnoj, možna dostava,
tel.: 031/676-235 20000614

STORITVE

NUDIM

POSEK, spravilo in odkup lesa.
M-LES, Matej Urh, s. p., Bodešče 18,
Bled, tel.: 031/561-613 20000566

SENČILA ASTERIKS, d.o.o., Cesta na
Loko 2, 4290 Trzič, tel.: 59-55-170,
041/733-709; žaluzije, roloje, rolete, la-
melne zavese, plise zavese, komarniki,
markize, www.asteriks.net 20000532

ADAPTACIJE – vsa gradbena dela,
notranje omete, strojne omete, fasade,
adaptacije, tlakovanje dvorišča, ograje,
kamnite škarpe in dimnike, kvalitetno, hi-
tro in poceni. SGP Beni, d.o.o., Struževo
7, Kranj, tel.: 041/561-838 20000538

ADAPTACIJE hiš in stanovanj, urejanje
dvorišč, fasade, ometi, izkopi, dimniki,
... LEARD, d.o.o., Pivka 11, Naklo, tel.:
041/583-163 20000539

BARVANJE napuščev, ograj in nad-
streškov, barvanje fasad, glajenje in
beljenje sten, dekorativni ometi in
opleski, antiglivični premazi. Pavec
Ivan, s.p., Podbrezje 179, Naklo, tel.:
031/392-909 20000500

FLORIJANI, d.o.o., C. na Brdo 53a,
Kranj, izvaja vsa gradbena dela od te-
meljev do strehe, adaptacije, omete,
omete fasad, kamnite škarpe, tlakova-
nje dvorišč, tel.: 041/557-871
20000535

SANACIJE, obnove dimnikov z inox
cevmi, povrtavanje, rušenje, pozidava,
montažni dimniki, dimniške kape. Ga-
rancija 10 let. Aleš Avsenek, d.o.o.,
Kranjska 2, Radovljica, tel.: 041/229-
246 19003399

TESNENJE OKEN IN VRAT, uvožena
tesnila, do 30 % prihranka pri ogreva-
nju. Prepiha in prahu ni več! Zmanjšan
hrup, 10 let garancije. Samo Kališnik,
s.p., Velika Lašna 45, Kamnik, tel.:
031/720-141 20000530

IŠČEM

IŠČEMO 2 gospe za nego nepokretne
mame v Kranju, tel.: 064/152-534
20000696

RAZNO

PRODAM

KVALITETNO zidno opeko in dam v
najem zelenjavno vrtove, ugodno, tel.:
041/851-862 20000687

LESENO zložljivo kozo za žaganje drv
in otroška kolesa za starost od 2 do 8
let, tel.: 031/254-639 20000685

OPEKAČ kruha – toaster, ekonom lo-
nec 6-, 8-lit., termo steklenice 6-, 2- in
1-lit., rumov lonec, tel.: 041/858-149
20000627

SUHO seno v balah in Opel astro 1.6
diamond, letnik 1996, celo ali po delih,
tel.: 041/694-938 20000176

IŠČEM

STARO odpadno železo, pralne stroje,
pipe, akumulatorje, računalnike. Odvoz
brezplačen, tel.: 070/385-956
20000569

ZAHVALA

*V življenju le skrbi in delo si imela,
sedaj od vsega truda si zaspala.
Odšla si tja, kjer ni več bolečin,
a nate več en bo ostal spomin.*

V 93. letu se je poslovila naša draga mama

MIHAELA LIKOZAR

rojena Logar, po domače Gvančeva mama iz Cerkelj na
Gorenjskem

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in
znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje, sveče in svete maše.
Lepa hvala gospodu Marenku za opravljen pogreb in besede ob slove-
su. Hvala pravnujkinji Pii za poslovljni govor in zapeto pesem. Hvala
tudi patronažni sestri ge. Andreji in negovalkam doma Taber, po-
grebni službi Pogrebnišnica Dvorje, praproščakom in pevcem.
Hvala vsem, ki ste jo pospremili k večnemu počitku.

Žalujoci vsi njeni

ZAHVALA

*Kako srčno si ti želel,
da še med nami bi živel.
Je konec trpljenja in skrbi,
miru naj Bog ti podari.*

V 73. letu starosti nas je po težki bolezni zapustil dragi mož,
ati in ata

FRANCI TERAN

iz Glinj pri Cerkljah

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, sovaščanom,
prijateljem ter nekdanjim sodelavcem za izrečene besede sožalja,
darovane sveče ter svete maše. Posebej se zahvaljujemo Justinu
in Tonetu ter Nataši in Kristofu za nesebično pomoč in tolažbo
že v času njegove bolezni ter ob njegovem slovesu. Zahvala tudi
sestri Mateji in prim. Miheliču iz Urološke klinike UKC Ljublja-
na in zdravstvenemu osebju ZD Kranj za zdravljenje in strokov-
no pomoč. Hvala Pogrebnišnici za organizacijo pogreba, župniku
Jerneju Marenku za lepo opravljen obred, mešanemu cerkvene-
mu pevskemu zboru Andreja Vavkna za čudovito petje pri maši
in grobu, ge. Evi Černe za ganljivo odpeto pesem in Marjeti za
čudovito cvetje. Hvala sodelavcem podjetja Preša in sodelavkam
Porodnišnice Ljubljana. Hvala tudi vsem, ki vas nismo posebej
imenovali, a ste nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali in
ga pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala tudi vsem za dar, ki
ste ga namesto sveč in rož namenili Lei.

Žalujoci: žena Mimi, sin Igor z družino in hči Tatjana z družino
Glinje, Zalog

OSMRTNICA

V žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem,
da nas je v 85. letu starosti za vedno zapustila naša draga žena,
mama, babica in prababica

MARIJA LUŽOVEC

s Kokrice

Pogreb drage mame bo v petek, 20. marca 2020, ob 12. uri na
pokopališču na Kokrici v najožjem družinskem krogu. Žara bo
na dan pogreba od 11. ure dalje v tamkajšnji poslovljni vežici.
Ohranimo drago mamo v lepem spominu.

Vsi njeni

ZAHVALA

*Hvala, oče, za življenje,
hvala za vse lepe dni,
hvala, oče, za trpljenje,
naj Ti cvetje pot krasi!
Hvala, oče, za ljubezen,
radi te imamo vsi!*

V 85. letu starosti se je poslovil naš

JANEZ HOČEVAR

iz Naklega

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem,
znancem za izrečena sožalja, podarjeno cvetje in sveče. Hvala
zdravnici Mariji Gašperlin Kuralt, patronažni sestri Barbari, go-
spe Sabini za pomoč pri negi, zdravstvenemu osebju Bolnišnice
Jesenice za paliativno oskrbo, župniku Janezu Zupancu za po-
grebni obred, gospodu Mirku Poličarju za lep pogrebni govor,
pevcem kvarteta Ultima in pogrebni službi Navček. Hvala vsem,
ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

ZAHVALA

*V Leskovicah zagledala
si luč sveta,
sedaj prav tu
si svoji večni mir našla.*

V 90. letu se je tiho in nenadoma od nas poslovila draga mama,
babica in prababica

SLAVKA GALIČIČ

iz Debeni

Zahvaljujemo se sorodnikom, znancem, sosedom in vsem ljudem
dobre srca, ki so se poslovili od nje, čeprav nekateri samo v mislih,
glede na nastale razmere. Hvala celotnemu osebju CSS Škofja Loka,
da je lahko preživela lepe zadnje mesece svojega življenja. Posebna
zahvala tudi dr. Nadjji Šubič za dolgoletno zdravljenje in župniku
Jožetu Dolencu za opravljen zadnji obred na njeni zemeljski poti.

Vsi njeni

Trgovine ob nedeljah zaprte

Med osmo in deseto uro zjutraj imajo prednost pri vstopu v trgovino in nakupu invalidi, upokojenci in nosečnice. Trgovine uvajajo nadzorovan vstop kupcev.

URŠA PETERNEL

Kranj – Potem ko so v večini trgovin začeli skrajševati delovni čas, pa je vlada v sredo sprejela odlok, v katerem je določen obratovalni čas za prodajalne z živili, ki traja vsaj od 8. ure in najmanj do 20. ure. Na ta način naj bi omogočili daljši časovni interval opravljanja nakupov v prodajalnah in s tem zmanjšali koncentracijo kupcev, so pojasnili. Poleg tega imajo med 8. do 10. uro prednost pri vstopu v trgovino in nakupu imeli invalidi, upokojenci in nosečnice. Bodo pa odslej ob nedeljah in dela prostih dnevih zaprte vse prodajalne, razen bencinskih servisov in lekarn, ki lahko obartujejo, je sklenila vlada.

V trgovinah začenjajo izvajati tudi nadzorovan vstop kupcev, s čimer omejujejo enkratno število kupcev v trgovini. Kako konkretno bo to potekalo, kdo bo skrbel za nadzor in koliko kupcev bo naenkrat lahko v trgovini, včeraj še ni bilo povsem jasno. S tem trgovci sledijo priporočilu Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ), da je v trgovinah in ostalih poslovnih prostorih treba zagotoviti dvajset kvadratnih metrov površine na posamezno stranko. Razdalja

Foto: Gorazd Kavčič

Potem ko so trgovine že skrajšale delovne čase, je novi odlok vlade določil obratovalni čas vsaj od 8. do najmanj 20. ure. Včeraj trgovcem še ni bilo povsem jasno, kaj zdaj to pomeni.

Kako ravnamo, ko pridemo iz trgovine? Ko vstopimo skozi vhodna vrata stanovanja, vrečko, ki jo prinesemo iz trgovine, odložimo v predsobi, nato si v kopalnici skrbno umijemo roke ter si jih razkužimo. Vrnemo se v predstobo po vrečko, jo nesemo v dnevni prostor ter iz nje zložimo hrano oziroma živila. Zatem vrečko odnesemo nazaj v predstobo ter si ponovno umijemo ter razkužimo roke, svetujejo na ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

med čakajočimi na blagajni mora biti vsaj dva metra, v ta namen so v večini trgovin že zarisali diskrecijske črte.

Medtem so v večini trgovin na blagajne začeli nameščati tudi zaščitna stekla, že v ponedeljek v trgovinah

Tuš, zdaj pa so se za namestitev pleksi zaščitne na blagajnah odločili tudi v Hoferju in v še nekaterih drugih trgovinah.

Iz trgovske družbe Mercator pa so sporočili, da bodo zaposleni v maloprodaji, logistiki, Cash&Carryjih in odprtih enotah M Tehnike odslej prejeli poseben dodatek za opravljeno delo, ki bo znašal trideset odstotkov od osnovne plače zaposlenega in bo veljal do preklica.

Paketi za nujno oskrbo

VILMA STANOVNIK

Kranj – S kranjske občine sporočajo, da želijo pomagati občanom, ki v času omejitve gibanja zaradi epidemije potrebujejo pomoč pri oskrbi z nujnimi osnovnimi živili.

Dostavijo jim namreč lahko pakete z njimi. Na izbiro

sta dva različno velika paketa, ki sta plačljiva.

Veliki paket osnovnih živil v okvirni vrednosti 26,42 evra vsebuje olje, sladkor, riž, testenine, polento, zdrob, goveji golaž, pločevinke graha, fižola in koruze, mesni narezek, pašteto, konzervo sardin, kozarec rdeče pese, omako za

testenine, pakiran kruh, mleko, milo, tekoče milo, zobno pasto in toaletni papir.

Na voljo je tudi mali paket z ožjim izborom živil v okvirni vrednosti 16,09 evra, v njem pa so mleko, kruh, testenine, omaka za testenine, konzerva sardin, kilogram moke, kozarec

rdeče pese, pločevinka koruze, goveji golaž, milo, tekoče milo, zobna pasta in toaletni papir.

»Občani, ki ne morejo sami po nakupih, lahko na posebno telefonsko številko 080 18 85 sporočijo, kateri paket (ali več paketov) želijo, da jim prostovoljci dostavijo. Mestna občina Kranj bo strošek živil založila iz svojih sredstev in naročnikom paketov poslala račun,« pravi na kranjski občini.

vremenska napoved

Danes bo pretežno jasno, ponekod bo pihal jugozahodnik. Jutri bo oblačno, popoldne se bodo pojavljale krajevne padavine. Pihal bo jugozahodnik. Zvečer in v noči na nedeljo bodo padavine pogostejše, meja sneženja se bo ponekod spustila do nižin.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK

9/12 °C

SOBOTA

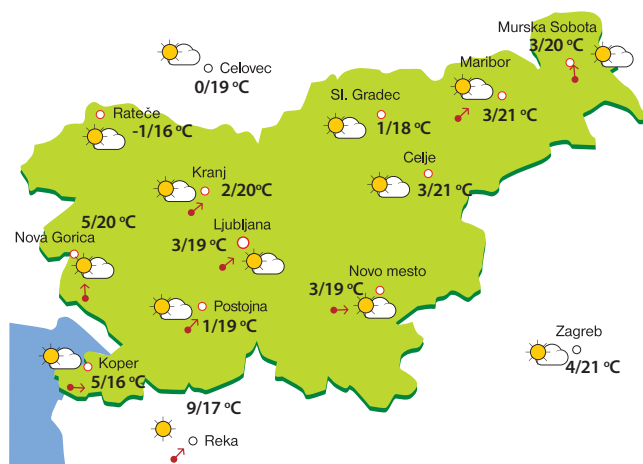

3/17 °C

NEDELJA

1/6 °C

V Žirovnici večje število okuženih

Ko se je izvedelo, da je v občini sedem okuženih, je kar završalo, pravi župan Leopold Pogačar.

URŠA PETERNEL

Žirovnica – V žirovniški občini so našli sedem okuženih s koronavirusom (po večrajšjih podatkih NIJZ naj bi bilo sicer okuženih šest), s čimer se občina uvršča v vrh občin z največjim številom okuženih. Kot je dejal župan Leopold Pogačar, je po objavi podatka v občini kar završalo, občani pa so ga zasuli s klici in sporočili.

»Nobenega razloga ni za preplah ali paniko, je pa razlog za razum in dosledno upoštevanje navodil, tako splošnih kot internih. Sedem okuženih ne pomeni, da je vseh sedem v bolnišnici na zdravljenju, ker okužba še ne pomeni resnega zdravstvenega zapleta, je pa v primeru nadaljnje širitve lahko nevarnost za druge, ki tak zaplet zaradi znanih

strokovnih ugotovitev lahko imajo,« je opozoril župan. Osebnih podatkov o okuženih na občini ne dobivajo, je pa župan neuradno dobil podatek, da je med okuženimi oseba, ki je službeno oskrbovala ljudi na domu, žal pa je prišlo do okužbe druge osebe. Obstaja tudi možnost, da je v družini okuženih še več. Število okuženih pa se bo v prihodnje povsod še povečevalo, tudi zato, ker več kot 80 odstotkov občanov dnevno hodi na delo izven občine. Župan je občane še enkrat pozval k upoštevanju navodil in napovedal nadzor. »Tudi v Žirovnici smo morali zakleniti ograjena igrišča, ker so nekateri šolske razrede zamenjali za druženja in skupinsko igro na igriščih, starši pa kavarne za druženje in klepet ob igriščih,« je še opozoril župan.

Pošta Slovenije še bolj omejuje poslovanje

Kranj – Večina poštne poslovalnice je odslej odprta le med 9. in 15. uro, oziroma med 9. in 11. uro. Ob sobotah pošte ne bodo poslovale, so sporočili iz Pošte Slovenije, kjer uporabnike storitev tudi pozivajo, da gredo na pošto samo v primeru, če je to zares nujno. V poštne prostorih je lahko sočasno le toliko strank, kolikor je delujočih poštne okenc. Ob tem naj stranke upoštevajo priporočeno medsebojno razdaljo. Če bodo vsa delujoča okna zasedena, Pošta Slovenije stranke prosi, da počakajo pred vhodnimi vrati poslovalnice in pri tem upoštevajo varnostno razdaljo. Prav tako prosijo prebivalstvo, da po spletu nakupuje le nujne stvari in da upošteva varnostno razdaljo z dostavljavcem na terenu. »Dostavljavci se namreč še vedno srečujejo s situacijami, ko jih stranke neupravičeno zadržujejo v lastni bližini glede vprašanj o neposredni izročitvi pošiljk,« so opozorili na Pošti Slovenije.

NLB začasno zaprla več poslovalnic

Kranj – Večina bank in hranilnic, članic Združenja bank Slovenije, zaradi epidemije koronavirusa posluje od torka dalje po skrajšanem delovnem času, natančne informacije o tem najdejo komitenti na njihovih spletnih straneh. Bančno poslovanje se v teh razmerah v največji možni meri preusmerja na spletno in mobilno poslovanje, za plačevanje so strankam na voljo plačilne kartice, uporabijo pa lahko tudi mobilne denarnice. Če se obisku banke ali hranilnice le ne morejo izogniti, naj v poslovalnice vstopajo posamično in ohranjajo priporočeno razdaljo do drugih strank in zaposlenih, ponekod je obisk treba vnaprej najaviti, po opravljeni storitvi naj si umijejo in razkužijo roke. NLB je v sredo začasno zaprla tudi nekatere poslovalnice, na širšem gorenjskem območju je zaprla poslovalnice Škofja Loka, Bled, Kamnik (na Glavnem trgu), Domžale (na Šaranovičevi cesti), Mengeš in Trzin.

Čistilna akcija je preložena na maj

Kranj – Kranjski taborniki so se ta teden odločili, da bodo letošnjo tradicionalno čistilno akcijo Očistimo Kranj – Kranj ni več usran 2020, ki je bila načrtovana za konec meseca, predstavili na soboto, 16. maja. »Če meseca maja izvedba akcije ne bo mogoča, jo bomo pripravili jeseni,« je povedal vodja akcije Klemen Markelj in dodal, da se za več informacij lahko obrnete nanj oziroma na elektronski naslov ocistimokranj@gmail.com ali na telefonsko številko 031 227 742.